

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
DERSİNE İLİŞKİN DEĞERLERİNİN İNCELENMESİ**

Mehmet Akif YÜCEKAYA

BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ANABİLİM DALI

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜLLÜ

Yüksek Lisans Tezi – 2017

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE İLİŞKİN
DEĞERLERİNİN İNCELENMESİ**

Mehmet Akif YÜCEKAYA

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜLLÜ

MALATYA 2017

KABUL VE ONAY SAYFASI

İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı çerçevesinde yürütülmüş olan; **Mehmet Akif YÜCEKAYA'nın "Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi"** konulu bu çalışması, aşağıdaki jüri tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 17/07/2017

Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜLLÜ
İnönü Üniversitesi
Tez Danışmanı
Jüri Başkanı

Yrd. Doç. Dr. Faruk AKÇINAR
İnönü Üniversitesi
Üye

Yrd. Doç. Dr. Aykut DÜNDAR
Adıyaman Üniversitesi
Üye

ONAY

Bu tez, İnönü Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından kabul edilmiş ve Enstitü Yönetim Kurulu'nun/...../2017 tarih ve 2017/..... sayılı Kararıyla da uygun görülmüştür.

Prof. Dr. Yusuf TÜRKÖZ
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	ix
TABLolar DİZİNİ.....	x
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Çalışmanın Amacı	3
1.3. Çalışmanın Önemi.....	4
1.4. Varsayımlar.....	4
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar.....	5
2. GENEL BİLGİLER.....	6
2.1. Değer	6
2.1.1. Değer Tanımı.....	6
2.1.2. Değerlerin Özellikleri.....	7
2.1.3. Değerler Eğitimi.....	8
2.1.4. Değerler Öğretiminde Yaklaşımlar.....	8
2.1.4.1. Değerlerin Doğrudan (Telkin) Öğretimi Yaklaşımı	8
2.1.4.2. Değerleri Belirginleştirme (Değer Açıklama) Yaklaşımı	9
2.1.4.3. Ahlaki Muhakeme Yaklaşımı.....	9
2.1.4.4. Değerlerin Gizli Öğretimi (Örtük Program) Yaklaşımı	10
2.1.5. Değerler Sınıflaması.....	10
2.1.5.1. Kahle'in Değerler Sınıflaması.....	10
2.1.5.2. Nelson'un Değerler Sınıflaması.....	11
2.1.5.3. Spranger'in Değerler Sınıflaması.....	12
2.1.5.4. Çavdarıcı'nın Değerler Sınıflaması.....	12
2.1.5.5. Elizur ve Sagie'nin Değerler Sınıflaması.....	13
2.1.5.6. Rokeach'ın Değerler Sınıflaması.....	13
2.1.5.7. Allport, Vernon ve Lindzey'in Değerler Sınıflaması.....	14
2.1.5.8. Schwartz'ın Değerler Sınıflaması.....	15
2.2. Beden Eğitimi ve Spor.....	18

2.2.1. Beden Eğitimi ve Sporun Tanımı.....	18
2.2.2. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi.....	19
2.2.3. Beden Eğitimi ve Sporun Faydaları.....	20
2.2.4. Beden Eğitimi ve Sporun Fiziksel Gelişime Etkisi.....	20
2.2.5. Beden Eğitimi ve Sporun Psikomotor Gelişime Etkisi.....	20
2.2.6. Beden Eğitimi ve Sporun Zihinsel Gelişime Etkisi.....	21
2.2.7. Beden Eğitimi ve Sporun Sosyal Gelişime Etkisi.....	22
2.3. Beden Eğitimi ve Sporda Değerler.....	24
2.3.1. Sporda Etik İlkeler.....	24
2.3.2. Fair-Play'in (Sportif Erdem) Tanımı ve Kapsamı.....	26
2.3.3. Olimpik Değer.....	26
2.3.4. Milli Eğitim Programlarında Değerler Eğitimi.....	27
2.3.4.1. Lise Seçmeli Spor Dersi Öğretim Programında Yer Alan Değerler	29
2.3.4.2. Ortaokul 2013 Yılı Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programında Yer Alan Duyuşsal Alan Kazanımların İncelenmesi.....	29
2.3.4.3. Ortaokul 2017 yılı Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programında (5-8. Sınıflar) Yer Alan Değerler.....	32
2.3.4.3. Ortaöğretim 2017 yılı Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programında (9-12. Sınıflar) Yer Alan Değerler.....	32
3. MATERYAL VE METOT.....	34
3.1. Araştırma modeli.....	34
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	34
3.2.1. Araştırma Evreni.....	34
3.2.2. Araştırmanın Örneklemi.....	34
3.3. Veri Toplama Araçları.....	35
3.3.1. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçeği'nin (BESDÖ) Geçerlilik ve Güvenirlilik Aşamaları.....	35
3.3.2. Ölçeğin Taslağı için Nitel Veri Toplama Aşaması.....	35
3.3.3. Ölçek Taslağının Oluşturulması ve Kapsam Geçerliliği.....	44
3.3.4. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA).....	46
3.3.5. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA).....	49
3.3.6. Ölçeğin Güvenirlilik Çalışması.....	53
3.3.7. Ölçeğin Değerlendirilmesi.....	53
3.4. Veri Analizleri.....	54
3.4.1. İstatistikî İşlemler.....	54

3.4.2. İstatistikî İşlemlerin Etki Büyüklükleri.....	55
3.5. Araştırmanın Etik Boyutu.....	56
4.BULGULAR.....	57
5. TARTIŞMA	80
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	85
6.1. Sonuç.....	85
6.2. Öneriler	86
KAYNAKLAR.....	87
EKLER.....	97
EK 1: Özgeçmiş.....	97
Ek-2: Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu	98
Ek-3: Öğretim Üyesi ve Öğretmenler İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	100
Ek-4: Öğrenciler İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	101
Ek-5: Uzman Görüşü için Ölçek Taslak Formu.....	102
Ek-6. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçek Taslağı.....	104
Ek-7. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçeği.....	106
Ek-8. MEB İzin Yazısı.....	107
Ek-9. Adıyaman İl Milli Eğitimi Müdürlüğü İzin Yazısı.....	108
Ek-10. Etik Kurul Raporu.....	109

TEŐEKKÖR

“Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi” adlı çalıŐmamın her bölümünde yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen değerli danıŐman hocam Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÖLLÖ’ye teŐekkÖr ederim.

Ayrıca çalıŐmamın her aŐamasında desteğini esirgemeyen değerli hocam Sinan UđRAŐ’a teŐekkÖr ederim.

Mehmet Akif YÖCEKAYA

ÖZET

Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi

Amaç: Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin değerlerini bazı değişkenlere göre incelemektir.

Materyal ve Metot: Araştırma modeli olarak genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma grubunu 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında Adıyaman İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaokullarda öğrenim gören 395 erkek ve 403 kız olmak üzere toplam 798 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçeği (BESDÖ)” kullanılmıştır. Veri analizlerinde Kruskal Wallis Testi ve Mann Whitney U Testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi olarak 0,05 seçilmiştir.

Bulgular: Ortaokul öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanlarının $x=3,70$ (1-5 minimumu-maksimum); Sağlıklı yaşam değer ortalama puanlarının $x=4,15$, Sporda dayanışma değeri ortalama puanlarının $x=4,07$, sporda saygı değeri ortalama puanlarının $x=4,10$, milli kültür değeri ortalama puanlarının $x=3,80$ ve Farkındalık değeri ortalama puanlarının $x=4,24$ olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin cinsiyetleri, yaşları, sınıfları, okul takımı oyuncusu olma, spor kulübünde oynama, yaşadıkları bölge, anne ve babanın eğitim düzeylerine göre değerler puanları arasında fark vardır. Ancak öğrencilerin ailelerinin aylık gelirleri ve kardeş sayılarına göre değer puanları arasında fark yoktur.

Sonuç: Araştırmada Ortaokulda okuyan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik değer puanları yüksek bulunmuştur. Kız öğrencilerin değer puanları daha yüksek çıkmıştır. Yaş ilerledikçe öğrencilerin değer puanlarının düştüğü tespit edilmiştir. Yerleşim alanı büyüdükçe değer puanlarında artış görülmüştür. Spor kulübünde oynayan öğrencilerin değer puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Beden eğitimi ve spor dersi değer boyutları arasında orta düzeyde anlamlı ilişki vardır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi Dersi, Ortaokul, Öğrenci, Değer, Değerler Eğitimi.

ABSTRACT

Investigation of Values about Physical Education and Sport Lesson of Middle Students

Purpose: The aim of this research is to investigate the middle school students' values about physical education and sport lesson according to some variables.

Materyal and Method: As an investigation model, general browsing model is used. Investigation group form total 798 (seven hundred nintey eight) students. They are 395 (three hundred ninety five) boys and 403 (four hundred and three) girls students who study secondary school attached to Adiyaman Province National Education Directorate at the 2016-2017 Education and Instruction year. In this investigation, as data collection method, “ physical education and sport lesson value scale (BESDÖ) “ developed by the researcher. Kruskal Wallis Test and Mann Whitney U Test are used for the data analysis. Level of significance become 0,05.

Findings: Sport culture value average points of secondary school students are $x=3,70$ (1-5 minimum_maximum); healthy life value average points are $x=4,15$; cooperation value average points in sport are $x=4,07$; respect value average points in sport are $x=4,10$; national culture value average points are $x=3,80$ and awareness value average points are $x=4,24$. These informations are obtained. There is a difference among the values' points such as gender of the students, ages, classes, becoming a player of the school team, playing at a sport club, their own region and the level of their parents' education. But there is not any difference in the families' monthly incomes and the number of siblings.

Conclusion: In this research, it is found that physical education value points of the students who study secondary school are high. The girl students' value points are higher. It is understood that as the age progresses, the students' value points decrease. When the settlement gets bigger, it is seen that the value points increase. It is found that the value points of the students who take part in the school club are higher than the other students. There is a medium significant relation between physical education and sport lesson value dimensions.

Key words: Physical Education Lesson, Middle School, Student, Value, Values Education.

SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ

N	: Kişi sayısı
X	: Aritmetik ortalama
Ss.	: Standart sapma
Sd	: Serbestlik derecesi
Min /Max	: Minimum / maksimum
Ort.	: Ortalama
p	: Anlamlılık düzeyi
KGO	: Kapsam geçerlilik oranı
AFA	: Açıklayıcı faktör analizi
DFA	: Doğrulayıcı faktör analizi
BESDDÖ	: Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçeği
BEÖ	: Beden Eğitimi Öğretmeni
ÖÜ	: Öğretim Üyesi
Ö	: Öğrenci
KGO	: Kapsam Geçerlilik Oranı
KMO	: Kaiser-Mayer-Olkin

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No		Sayfa No
Şekil 2.1.	Schwartz'ın Değer Türleri Arasında Belirlediği İlişkiler.....	17
Şekil 3.1.	Spor Kültürü Değerine İlişkin Alt Değerler.....	36
Şekil 3.2.	Sağlıklı Yaşam ve Beslenme Değerine İlişkin Alt Değerler.....	38
Şekil 3.3.	Dayanışma Değerine İlişkin Alt Değerler.....	39
Şekil 3.4.	Saygı Değerine İlişkin Alt Değerler.....	41
Şekil 3.5.	Milli Kültür ve Beraberlik Değerine İlişkin Alt Değerler.....	42
Şekil 3.6.	Farkındalık Değerine İlişkin Alt Değerler.....	43
Şekil 3.7.	Ölçeğin DFA Modeli (Standartlaştırılmış Değerleri).....	50
Şekil 3.8.	Ölçeğin DFA Modeli (T Testi Değerleri).....	51

TABLolar DİZİNİ

Tablo No		Sayfa No
Tablo 2.1.	Kahle'in Değerler Sınıflaması.....	11
Tablo 2.2.	Nelson'un Değerler Sınıflaması.....	11
Tablo 2.3.	Spranger'in Değerler Sınıflaması.....	12
Tablo 2.4.	Çavdarıcı'nın Değerler Sınıflaması.....	12
Tablo 2.5.	Elizur ve Sagie'nin Değerler Sınıflaması.....	13
Tablo 2.6.	Rokeach'ın Değerler Sınıflaması.....	14
Tablo 2.7.	Allport, Vernon ve Lindzey'in Değerler Sınıflaması	15
Tablo 2.8.	Schwartz'ın Değerler Sınıflaması.....	16
Tablo 2.9.	Sosyal Bilgiler (4, 5, 6, 7. Sınıflar) Programında Yer Alan Değerler.....	27
Tablo 2.10.	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Değerleri.....	28
Tablo 2.11.	Lise Spor Dersi (10 ve 11.) Sınıf Değerleri.....	29
Tablo 2.12.	5.sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersi Duyuşsal Kazanımları.....	30
Tablo 2.13.	6.sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersi Duyuşsal Kazanımları.....	30
Tablo 2.14.	7.sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersi Duyuşsal Kazanımları.....	31
Tablo 2.15.	8.sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersi Duyuşsal Kazanımları.....	32
Tablo 2.16.	Programın genel yapısı içinde öne çıkan değerler.....	32
Tablo 2.17.	Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Değerler ile Bunlara İlişkin Tutum ve Davranışlar.....	33
Tablo 3.1.	Adıyaman İli Ortaokul kurumlarının konumlarına göre okul, derslik, şube ve öğrenci sayıları.....	34
Tablo 3.2.	Araştırma Örnekleme Seçilen Öğrencilerin Nitelikleri.....	35
Tablo 3.3.	KGO'ların İçin Minimum Değerler.....	44
Tablo 3.4.	Ölçek Taslağının Kapsam Geçerlilik Oranı.....	45
Tablo 3.5.	Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçeğinin Geliştirilmesi için Uygulama Yapılan Bölgeler ve Öğrenci Sayıları	46
Tablo 3.6.	Ölçeğin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları.....	47
Tablo 3.7.	Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) Model Uyum Sonuçları.....	49
Tablo 3.8.	Ölçeğin Doğrulayıcı Faktör Analizi sonuçları.....	52
Tablo 3.9.	Ölçeğin Alt Faktörleri ve Madde Sayıları	53
Tablo 3.10.	Ölçeğin Değerlendirme Tablosu.....	54
Tablo 3.11.	Ölçeğin Alt Boyutlarına Ait Normallik Sınaması.....	55
Tablo 3.12.	Farklı Etki Büyüklüğü Endeksleri.....	56

Tablo 4.1.	Ortaokul Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi	57
Tablo 4.2.	Ortaokul Öğrencilerin Yaşlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi	59
Tablo 4.3.	Ortaokul Öğrencilerin Sınıflarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi.....	61
Tablo 4.4.	Ortaokul Öğrencilerin Okul Takımında Oynama Durumlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi.....	63
Tablo 4.5.	Ortaokul Öğrencilerin Spor Kulübünde Oynama Durumlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi	65
Tablo 4.6.	Ortaokul Öğrencilerin Yaşadıkları Yerlere Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi	67
Tablo 4.7.	Ortaokul Öğrencilerin Babalarının Eğitim Düzeyine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi	69
Tablo 4.8.	Ortaokul Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Düzeyine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi.....	71
Tablo 4.9.	Ortaokul Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Gelirlerine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi	74
Tablo 4.10.	Ortaokul Öğrencilerin Kardeş Sayılarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi	77
Tablo 4.11.	Ortaokul Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerleri Alt Boyutları arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	79

1. GİRİŞ

1.1. Problem durumu

Değer, önemsenen, kıymet verilen, üzerinde durulan soyut ve somut her şeydir (1). Toplumunu oluşturan bireyler değerleri paylaşır. Paylaşılan değerler toplumsal düzenin işlemesine katkı sağlar. Değerlerin toplumsallaşması insanların özveride bulunmalarını gerektirir. Değerler bireylerin neleri kabul edip, neleri reddettiklerini belirleyen soyut kavramlardır (2, 3).

Teknolojinin gelişmesiyle bilgi oluşturma, bilgiye ulaşma ve bilgiyi aktarma süreci de gittikçe gelişmiştir. Ancak insanlar arasındaki hızlı bilgi alışverişi beraberinde insanların birbirleriyle olan iletişimini güçlendirmemiştir. Teknolojik gelişmeler insan ilişkilerini zayıflatmış, bilgi aktarırken değer aktaramamıştır. Bundan dolayı eğitim kurumlarında değerler eğitimi önemli hale gelmiştir (4).

Çocuklar değerleri çok erken yaşta öğrenmeye başlar. Bu değerleri ailelerinden, medyadan, arkadaşlarından, bakıcılarından, yaşadığı toplumdan ve diğer kurumlardan öğrenmeye başlarlar. Çocuklarda bir ahlaki düşüncenin gelişmesi ilk iki yıl içerisinde meydana gelir. Bu da çocuğun duygusal ve sosyal gelişimiyle alakalıdır. Bundan dolayı her çocuk okul öncesi dönemde oluşmuş farklı değerlerle okula başlar. Burada okulun rolü daha fazladır. Okuldaki eğitim çocukların elde ettiği değerlere ek yapmak ve bu değerlerin üzerine inşa etmek ve çocukların kendi değer gelişimleri üzerinde düşünmeleri için yol göstericidir (5).

Eğitimin temel hedefleri düşünüldüğünde bu hedeflerin belki de en önemlisi toplum tarafından benimsenen değerlerin kuşaktan kuşağa aktarımıdır. Yüzyıllardır değerlerin eğitimdeki rolü tartışılmaktadır. Eğitimin içinde değerler doğrudan veya dolaylı olarak, hazırlanan programlar aracılığıyla verilmiştir (6).

Değerler eğitimi programları içerisinde değerler eğitimi başlığında olmasa da cumhuriyet dönemi programları içerisinde doğrudan ve dolaylı olarak verilmiştir. Değerler eğitimi ayrı bir başlık olarak 2005 yılında tüm programlara dâhil edilmiştir (7). Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının yayınladığı öğretim programlarının tamamında değerlere yer verildiği açıkça görülmektedir. Toplumsal huzurun sağlanmasına ve insanların sosyalleşmesine doğrudan

katkısı bulunan değerlerin öğretim programlarının içerisinde yer aldığı görülmektedir. Bu kapsamda öğrencilere aile birliğine önem verme, adil olma, barış, bağımsızlık, özgürlük, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlılık, estetik, hoşgörü, misafirperverlik, sağlıklı olmaya önem verme, saygı, sevgi, sorumluluk, temizlik, vatanseverlik, yardımseverlik gibi temel değerler kazandırılmaya çalışılmaktadır (8).

Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan ve 2013 yılından itibaren ortaokullarda uygulanmaya başlanan Beden Eğitimi ve Spor dersi öğretim programının, program çıktılarının altıncı maddesinde 'Beden Eğitimi ve sporla ilgili kültürel birikimlerimizi ve değerlerimizi kavrar.' maddesi yer alır. Bu madde değerler eğitimi ile alakalıdır. Yine aynı şekilde programda kültürel birikim ve değerlerimizle 5. Sınıfta 5 kazanım, 6. Sınıfta 5 kazanım, 7. Sınıfta 4 kazanım ve 8. Sınıfta 4 kazanım yer almaktadır. Ayrıca hareket etkinliği ve öğrenme alanı içerisinde de doğrudan ve dolaylı olarak değer kazanımları yer almaktadır.

Beden eğitimi ve spor dersi genel eğitimin tamamlayıcı unsurlarından biridir. Öğrencilerin gelişim özelliklerini dikkate alarak sağlıklı, mutlu, iyi ahlaka sahip, dengeli kişilik özelliklerine sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlayan bir kişilik eğitimidir. Aynı zamanda milli kültürel değerlere sahip, çalışkan, üretken, yaratıcı, demokratik hayatın gerekli kıldığı davranışları özümseyen bireyler yetiştirmek için önemli bir araçtır (9).

Ülkemizde ortaokullarda beden eğitimi ve spor dersinin zorunlu ders saati haftada iki saattir. Ayrıca öğrencilerin seçmeli ders tercihine göre haftada iki saat spor ve fiziki etkinlikler dersi verilmektedir. Bunun dışında beden eğitimi öğretmenin talebi ve öğrencilerin tercih etmesiyle haftada 6 saat herhangi bir branştan ders dışı egzersiz yapılmaktadır. Yine öğretmenin talebi ve öğrencilerin tercihiyle talep eden öğrencilere haftada en az iki saat destekleme ve yetiştirme kursu verilmektedir. Öğrencilerin beden eğitimi dersi ile kazanabileceği değerler için önemli bir zaman dilimi olduğu söylenebilir.

Yapılan araştırmalarda ilköğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının oldukça olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır (10-12). Yine yapılan araştırmalar incelendiğinde ortaöğretim öğrencilerinin de beden eğitimi ve spor dersine ilişkin olumlu tutum gösterdikleri (13, 14) ancak ilköğretim öğrencilerin tutum puanlarından biraz düşük olduğu gözlenmiştir. Sonuç olarak gerek ilköğretimde gerekse ortaöğretimde öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları olumludur.

Beden eğitimi ve spor dersine olan olumlu tutum dersin en çok tercih edilen seçmeli derslerden biri olmasını sağlamaktadır. Dersin yapısı ve işlenişi itibarı ile diğer derslerden farklı olarak bazı değerler farklı yollardan verilebileceği söylenebilir. Bu değerlerin ders kazanımlarının uygulamalı ve ders akışı içerisinde verilmesi değerler eğitiminin öğrenci tarafından içselleştirilmesinin daha kolay olacağı düşünülebilir.

Beden eğitimi ve Spor dersinde öğrencinin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişime katkısı yüksektir. Öğrencinin çok yönlü gelişimine katkısı, aktif katılımın zorunlu olması, yaparak-yaşayarak öğrenme ortamı sunması beden eğitimi dersinin önemini arttırmaktadır. Bu durumun beden eğitimi ve spor dersi ile değer kazandırma etkinliklerinde önemli ve etkili olacağı düşünülmektedir.

Ülkemizde beden eğitimi ve sporun bilişsel, psikomotor, duyuşsal faydaları ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Ancak beden eğitimi ve spor yoluyla değerler eğitimi konusundaki çalışmalar istenilen düzeyde değildir. Özellikle beden eğitimi ve sporun duyuşsal alan ile ilgili çalışmaları spor psikolojisi ile ilgili araştırmalar ve tutum araştırmaları ile sınırlı kaldığı görülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik değerlerini bazı değişkenlere göre incelemektir. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin değerleri nelerdir?
- Ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerine göre beden eğitimi dersine ilişkin değerleri arasında fark var mıdır?
- Ortaokul öğrencilerinin yaşlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin değerleri arasında fark var mıdır?
- Ortaokul öğrencilerinin sınıflarına göre beden eğitimi dersine ilişkin değerleri arasında fark var mıdır?
- Ortaokul öğrencilerinin okulun spor takımı oyuncusu olmasına göre beden eğitimi dersine ilişkin değerleri arasında fark var mıdır?
- Ortaokul öğrencilerinin spor kulübü oyuncusu olmasına göre beden eğitimi dersine ilişkin değerleri arasında fark var mıdır?

- Ortaokul öğrencilerinin yaşadığı yere göre beden eğitimi dersine ilişkin değerleri arasında fark var mıdır?
- Ortaokul öğrencilerinin baba öğrenim durumuna göre beden eğitimi dersine ilişkin değerleri arasında fark var mıdır?
- Ortaokul öğrencilerinin anne öğrenim durumuna göre beden eğitimi dersine ilişkin değerleri arasında fark var mıdır?
- Ortaokul öğrencilerinin aile aylık gelirine göre beden eğitimi dersine ilişkin değerleri arasında fark var mıdır?
- Ortaokul öğrencilerinin kardeş sayısına göre beden eğitimi dersine ilişkin değerleri arasında fark var mıdır?
- Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin değerleri arasındaki ilişki düzeyi nasıldır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Ülkemizde eğitim kademelerinde değer eğitimi konusunda çalışmalar sınırlıdır. Beden eğitimi dersi açısından değer çalışmaları ise çok azdır. Bu nedenle bu araştırma beden eğitimi öğretmeni, antrenör ve spor bilimciler için beden eğitimi ve sporla ilgili değerlerin araştırılıp ortaya konulması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca bu araştırma ile yeni bir “beden eğitimi ve spor dersi değerler ölçeği” kazandırılmıştır.

Beden eğitimi ve spor yoluyla değerler eğitimi toplumda daha sağlıklı bireyler yetiştirilmesine katkı sağlayacağı için öğretmenler ve veliler açısından da önemlidir. Bu çalışma ile beden eğitimi öğretmenleri ders işlerken öğrencilere hangi değerleri kazandırabileceği konusunda yardımcı olabilir. Eğitim programcılarının beden eğitimi ve spor dersi ile hangi değerler daha etkili bir şekilde verebileceği konusunda fikir sahibi olabilir ve hazırlanan programlara katkı sunabilir. Ayrıca öğretim elamanları lisans eğitimlerinde geleceğin öğretmen adaylarına beden eğitimi ve spor dersinde kazandırılması gereken değerler hakkında rehberlik edebilir.

1.4. Varsayımlar

Araştırmada veri toplama aracı olarak geliştirilen “Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçeği” ortaokul öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin değerlerini yeterli düzeyde ölçmektedir.

Araştırmada kullanılan “Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer leği”ne öğrencilerin içten ve doğru cevaplandırđıkları varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma Adıyaman İlinde 2016-2017 eğitim ve ğretim yılında ortaokullarda okuyan öğrencilerin verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Beden Eğitimi: Beden eğitimi, kişinin ruh, beden ve fikir gelişimini destekleyen, kişiyi günlük hayatın ve iş hayatının koşullarına hazırlayan, milli bilinç ve vatandaşlık duygularını güçlendiren düzenli ve sistemli çalışmaların tümüne denir (15).

Beden eğitimi dersi: Beden eğitimi dersi, fiziksel etkinlikler yolu ile öğrencilerin gelişim ve eğitimlerine katkıda bulunup, öğrencilerin en st düzeyde hareket kapasitesine ulaşmaları için destek vermektir (16).

Değer: Toplum tarafından benimsenen ve toplumun bütününü kapsayan, yapılması uygun görülen ve toplum tarafından hoş karşılanan, ahlaki ilkelere uygun davranışlar olarak tanımlanır (17).

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Değer

2.1.1 Değer Tanımı

Değerler, insanların inandıkları, arzu ettikleri ve davranışları için bir ölçek olarak kullandıkları olguları ifade eder. Değer kavramını ilk defa Znaniecki sosyal bilimlere kazandırmıştır. Latince “kıymetli olmak” veya “güçlü olmak” anlamlarına gelen “valere” kökünden türeyen bir kavramdır (18).

Değer tanımlaması yapıldığında, değerlerle alakalı en fazla üzerinde durulan kavramlar genellikle inanç ve eğilimler, normatif standartlar ve amaçlardır. Değerle ilgili yapılan, kabul edilen tek bir tanım yoktur. Bundan dolayı farklı tanımlamalara yer vermek gerekir (19).

Başlangıçta değer kavramı Alport tarafından araştırılmıştır. Daha sonra Rokeach’ın ileri sürdüğü değerler teorisi ve bunun devamı olarak geliştirilen Rokeach Değerler Ölçeği ve Schwartz Değer Ölçeği değer kavramı açısından önemli yere sahiptir (20).

Schwartz değeri, amaçlanan ve bu amaçlar için çaba sarf edilen, insan davranışlarına, seçimlerine veya bu davranış ve seçimlerin değerlendirilmesine yön gösteren inançlar olarak tanımlar (21).

Rokeach’a göre değer, belirli davranışın veya belirli bir durumundan çıkan sonuçların kişisel veya sosyal olarak kabul edilebilir olup olmadığını belirleyen kalıcı inançtır (22).

Merter ve Göldağ' a göre değer, insanların davranışlarının kabul edilebilir veya kabul edilemez olduğunu hakkında kişiyi yönlendirir ve insanlara bu davranışları yapıp yapmamaları konusunda yol gösterir (23).

Genç ve Eryaman'a göre değer, toplumların veya sosyal grupların varlığını sürdürebilmesi, birlikte hareket edebilmesi, işleyişini sağlaması ve sürdürebilmesi için üyelerinin çoğunluğu tarafından onaylanan ve gerekli oldukları düşünülen, hepsinin ortak duygu, amaç, düşünce ve menfaatlerde birleştiği genelleştirilmiş temel ahlaki ilke veya inançlar olarak tanımlanır (24).

Kırmızı'ya göre değer, toplum tarafından benimsenen ve toplumun bütününe kapsayan, yapılması uygun görülen ve toplum tarafından hoş karşılanan, ahlaki ilkelere uygun davranışlar olarak tanımlanır (17). Toplumsal yaşamda düzenin sürdürebilmesi sadece yasalara uymakla yeterli değildir. Bunun yanında ortak değerler, gelenek ve görenekler de toplumsal yaşamın birleştirici unsurlarıdır. Yani ortak değerlerimiz toplumumuzun daha sağlıklı işlemesine ve sürdürülebilmesine katkı sağlamaktadır. Bütün dinlerde ve toplumlar tarafından oluşturulmuş yasalarda adam öldürmek, hırsızlık yapmak başkasının hakkını gasp etmek günah ve suç olarak kabul edilmiştir. Ancak; doğruluk, misafirperverlik, hoşgörü, yardıma muhtaç olanlara el uzatma, sevgi, saygı, yardımlaşma ve dayanışma gibi değerleri yasalarla belirleyemeyiz. Toplumsal ilişkiler, insanların değerleri içselleştirmesi ve bu değerlere bağlı kalması ile düzenli olarak sürdürülür (25).

2.1.2. Değerlerin Özellikleri

Fichter değeri, kültür ve topluma anlam ve önem veren ölçütler olarak tanımlar ve değerlerin sahip olduğu özellikleri aşağıdaki belirtir (2).

- *“Değerler paylaşırlar. Kişilerin çoğunluğu değerler üzerinde uzlaşmıştır.*
- *Değerler herhangi bir bireyin yargısına bağlı değildir.*
- *Değerler ciddiye alınırlar. Kişiler değerleri ortak refahın korunması ve gereksinimlerin karşılanması ile birlikte görürler.*
- *Değerler coşkularla birlikte bulunur. Kişiler yüce değerler uğruna özveride bulunur, dövüşür hatta bu uğurda ölürler.*
- *Değerler kişilerarası uzlaşma gerektirdiği için kavramsal olarak diğer değerli nesnelere soyutlanabilir”.*

MEB, 2009 İlköğretim Programında değerlerin özellikleri şöyle sıralanmıştır (26):

- *“Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen birleştirici olgulardır.*
- *Toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir.*
- *Sadece bilinç değil duygu ve heyecanları da ilgilendiren yargılardır.*
- *Değerler bireyin bilincinde yer alan ve davranışı yönlendiren güdülerdir.*
- *Değerlerin normlardan farkı normlardan daha genel ve soyut bir nitelik taşımasıdır. Değer normu da içerir”.*

2.1.3. Değerler Eğitimi

Değerler eğitimi değer kazandırma girişimidir. Değerleri geliştirme veya kazandırma süreci için açık bir girişimdir. Değerlerin bilinçli bir şekilde aktarılma sürecidir. Doğrudan ya da dolaylı olarak kişileri değerler hakkında bilinçlendirmek, kişileri ve toplumun tüm üyelerini belirlenen değerler doğrultusunda davranabilmelerini sağlamak için gerekli bilgi ve birikimin bilinçli bir şekilde aktarılmasıdır (27).

Değerler eğitimi, bireysel kimliğe yeni kazanımlar sağlar, kurumsal kimliğe anlam kazandırır ve insanın önemini öne çıkarır. Değerler eğitimi ile karakterli, ahlak sahibi, dürüst bireyler yetiştirilmesi hedeflenir (28).

Lovat'a göre öğretmen ve okulların kişisel ve toplumsal değer dünyasının içerisine girmesi ve burada meşru ve önemli rol oynaması gerekir. Bu durum ailenin etkisini kaldırmanın aksine, ailenin etkisini desteklemek ve güçlendirmek anlamındadır. Okullarda değerler eğitimi verilmesi ile değerler eğitiminin sadece aile ve dini kuruluşların inisiyatifinde olmadığı inancını da geliştirmiştir. Aslında öğretim ve okulun tarafsız olarak varlığı, aileyi de içeren diğer sosyal örgütlerin potansiyel etkisini azalttığı ifade edilebilir (29).

Halstead'a göre değerler eğitiminde, iki görüş vardır. Bunlardan ilki, uygun değerlerin tespit edilmesidir. Bu değerlerin tespiti eğitimciler, okullar ya da seçilmiş temsilcilerin sorumluluğundadır. İkincisi ise, tespit edilen değerlerin çocuklara aktarılma sürecidir. Bu süreç eğitim programlarında, sporda, toplumsal ilişkilerde, hayır toplantılarında, genelde öğrenci öğretmen ilişkisi vasıtası ile örtük program ve okul etiği ile sürdürülür (30).

Veugers'e göre değer eğitimi, eğitim ortamında değerlerin aktarılmasını, güçlendirilmesini ve okul ortamında ahlaki bir iklimin oluşturulmasını eğitim programı vasıtasıyla aktarımının yollarını arar (31).

2.1.4. Değerler Öğretiminde Yaklaşımlar

2.1.4.1. Değerlerin Doğrudan Öğretimi (Telkin) Yaklaşımı

Blanchette ve diğerleri tarafından 1970 yılında geliştirilen yaklaşım, öğrencilere kazandırılmak istenen değerleri önceden belirler. Önceden belirlenmiş değerlerin öğrenciler tarafından benimsenmesi hedeflenir. Öğrencinin daha önceden sahip olduğu değerlerden

vazgeçmesi ve kazandırılan yeni değerleri yansıtması beklenir. Kazandırılmak istenen değerler; model olma, oyunlar ve benzetimler, olumlu ve olumsuz pekiştirme, buluş yoluyla öğrenme, azarlama, küçümseme, rol oynama, gibi tekniklerle aktarılmaya çalışılır. Öğretmenler değerleri aktarmakla görevlidir. Tüm öğretmenler öğrencileriyle sürekli iletişim ve etkileşim halinde oldukları için, belirli davranışları olumlu karşılayıp pekiştirdiklerinden dolayı, belirli değerlere destek olurlar. Öğretmenin sınıfta söylediği, yaptığı hareketler, öğrenciye kızması veya gülümsemesi de desteklediği değerleri gösterir. Bundan dolayı, öğretmenler ve okullar öğrencilerin davranış ve tutumlarında etkilidir. Öğretmen değer aktarımında rol modeldir (32).

2.1.4.2. Değerleri Belirginleştirme (Değer Açıklama) Yaklaşımı

Bu yaklaşımda değerlerin kazandırılması sürecinde değer tercihlerine saygı vardır. Bu yaklaşıma göre, gençlerin geçmişten getirdiği değer ve normlar konusunda bilinçlenmeleri, tutarlılıklar ve tutarsızlıkların farkına varmaları sağlanmalıdır. Sonra bu tutarlılık ve tutarsızlıklar üzerinde düşünmelerine yardımcı olunmalı, böylelikle gençlerin kendi kişisel kimliklerini oluşturması için düşünce, duygu ve karar birliği yaratılması sağlanmalıdır (33). Değer açıklama yaklaşımı bireylerin kendi kişisel duygu, inanç, öncelik ve değerlerinin farkında olmasıyla ilgilenir. Bu yaklaşımda önemli olan kişinin yaşamında neyin önemli olduğu ve bunun nasıl belirlendiğidir. Telkin etme yaklaşımının aksine bu yaklaşımda önemli olan bireyin neye değer verip neye değer vermeyeceği konusunda başkalarının telkininin yerine, bireyin tüm alternatifleri akıl süzgecinden geçirdikten sonra hiçbir etki altında olmadan kendisinin karar vermesidir (34).

2.1.4.3. Ahlaki Muhakeme Yaklaşımı

Bu yaklaşımda öğretmen öğrencilerine, ahlâkî ikilemlerin bulunduğu örnekler vererek onların bu ikilemde kalarak çözümler üretmesine yardımcı olur. Öğretmen sırayla öğrencilerini ahlaki ikilemle karşılaştırır ve sınıftaki diğer öğrencilerinde bu örnek olayla ilgili öğrencinin söylediklerini duyma fırsatı verir. Bu yaklaşımın amacı, öğrencilerin zihinlerine belirlenmiş değerleri aşılacak değildir (35).

Ahlaki muhakeme yaklaşımının değer öğretimi aşamaları aşağıdaki gibi sıralanmıştır (36, 37):

- Öğrencilere gerçek hayattan alınmış doğru-yanlış, iyi-kötü, güzel-çirkin gibi ikilemlere dayalı hikâyeler anlatılır.
- Öğrencilere örnek olay verilerek grup çalışması yapmaları ve işbirlikçi öğrenmeyi gerçekleştirmeleri için öğretim ortamları hazırlanır. Değerlerle ilgili örnek olaylarda ikilemler oluşturulur ve öğrencilerin bu ikilemleri tartışması ve doğru davranışı seçmesi sağlanır.

Bu süreçte aslında yapılmak istenen öğrencinin değerle ilgili karar vermesi değil, kararı alırken öğrencinin aklından neler geçtiği veya ne konuştuğudur. Öğrenciye değerleri hikâyeler yoluyla aktarmalı ve hikâye bittikten sonra öğrenciden görüş alınmalıdır. Burada önemli olan öğrencinin çözümü değil, çözüme giderken neler düşündüğü, kullandığı akıl yürütme yoludur ve neden bu çözümü seçtiği konusundaki fikridir (37).

2.1.4.4. Değerlerin Gizli Öğretimi (Örtük Program) Yaklaşımı

Öğrenme sürecinin bir parçası olan örtük program, sınıflarda ve okullarda çoğu zaman farkına varılamayan veya istenilerek verilemeyen bilgi, değer, tutum ve inançları içersinde barındırır (38, 39). Bottery (1990) örtük (gizli) programı; manipülatif müfredat, resmi olmayan müfredat, gelişmiş güzel aktiviteleri barındıran unutulmuş müfredat ve etkileri pek fark edilmemiş müfredat şeklinde tanımlamaktadır (40).

Örtük program yazılı olmayan ancak özellikle değer kazandırma sürecinde yazılı programdan belki daha ekili olan, okulda başta yöneticiler ve tüm personel olmak üzere bu programın gücünün farkında olması gerekir. Örtük programını savunan bilim adamları değer kazandırma sürecinde öğrencilerin değerlerinin, ancak pek azını resmi programla öğrendiklerini savunurlar (41).

2.1.5. Değerler Sınıflaması

2.1.5.1. Kahle'in Değerler Sınıflaması

Kahle'nin 1983 yılında geliştirmiş olduğu değer listesi sekiz değerden oluşur. Kahle'nin çalışması incelendiğinde değerleri içsel odaklı ve dışsal odaklı olmak üzere iki düzeyde ele almıştır. Her bir düzeye ilişkin değerler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (42).

Tablo 2.1. Kahle'in Değerler Sınıflaması (42)

İçsel odaklı değerler	Kendine Saygı Duyma Değeri:	Bireyin kendini önemsemesi, yaptıkları ile gururlanması, özgüvene sahip biri olması anlamına gelmektedir.
	Yakın İlişkiler Kurma Değeri:	Bireyin, çevresindeki insanlarla kolay kaynaşabilmesi, iyi ilişkiler kurabilmesi ve toplum tarafından sevilen biri olması anlamına gelmektedir.
	Kişisel Gelişim Sağlama Değeri:	Bireyin, kendi sınırlılıklarının ve yeteneklerinin farkında olmasıdır. Yeteneklerini en iyi şekilde kullanan ve kendisiyle barışık olması anlamına gelmektedir.
	Hayattan Zevk Alma Değeri:	Bireyin hayattan keyif alması ve huzurlu bir yaşam sürmesi anlamına gelmektedir.
	Başarılı Olmak:	Bireyin hedeflerinin olması ve hedeflediği şeylere ulaşması anlamına gelmektedir.
Dışsal odaklı değerler	Ait Olma Değeri:	Toplum, aile, akraba ve arkadaşlar tarafından değer verilen ve ihtiyaç duyulan birisi olma anlamına gelmektedir.
	Güvende Olma Değeri:	Bireyin bulunduğu ortamda karşılaştığı sorun ve güçlüklerden korunması ve kendisini güvende hissetmesi anlamına gelmektedir.
	Başkalarından Saygı Görme Değeri:	Bireyin sosyal çevresinde değer verilen ve saygı duyulan birisi olması anlamına gelmektedir.

Kahle, içsel odaklı bireylerin, karşılaştıkları problemleri çözerken iç dünyalarının etkisi altında kararlar aldığını ifade etmiştir. Dışsal odaklı bireylerin ise, karşılaştıkları problemler karşısında yeteneklerini kullanmak yerine, daha çok kadere olduklarını ifade etmiştir (43).

2.1.5.2. Nelson'un Değerler Sınıflaması

Bütün kültürleri kapsayan yani evrensel düzeyde ilk değerler sınıflandırması yapan kişi Nelson'dur (44).

Tablo 2.2. Nelson'un Değerler Sınıflaması (45).

Bireysel Değerler	Grup değerleri	Sosyal Değerler
Bireyin seçimlerinde, ilgi alanlarında ve tüm kişisel tercihlerinde etkilidir.	Belirli bir grubun tüm üyeleri tarafında kabul edilen ve uygulanan değerleri ifade eder. Dernek, aile, siyasi parti gibi gruplara ait değerleri içerir.	Kişilerin toplum içerisinde varlığını sürdürebilmesi için saygı, adalet, eşitlik gibi değerlere sahip olmasıdır.

2.1.5.3. Spranger'in Değerler Sınıflaması

Spranger değerleri 6 farklı grupta incelemiş ve sınıflandırmıştır.

Tablo 2.3. Spranger'in Değerler Sınıflaması (46).

<i>Bilimsel Değer</i>	<i>Estetik Değer</i>	<i>Politik Değer</i>
Entelektüel, eleştirel ve akılcı değerlere sahip bireyleri temsil eder. Bu değerde eleştirel düşünce ve muhakeme önemlidir.	Bu değer grubuna ait bireyler için uyum, simetri ve şekil gibi değerler önemlidir. Sanatı toplumun vazgeçilmez bir unsuru olarak görürler.	Bu değer grubuna sahip bireyler için güç, unvan, şöhret her şeyden daha fazla önemsenir
<i>Ekonomik Değer</i>	<i>Sosyal Değer</i>	<i>Dini Değer</i>
Bu değer grubuna ait bireyler için fayda sağlayan her şey önemlidir. Maddi getiriler çok fazla önemsenir.	Bu değer grubuna ait bireyler için başkalarına yardım etme, sevgi, saygı gibi değerler önemlidir	Bu değer gruba ait bireyler inancı uğruna dünya zevk ve hazlarının hepsinden vazgeçer. Dini her şeyin üzerinde tutar.

Spranger 1928 yılında değer testini kullanan ilk bilim adamıdır. Spanger her bireyin altı temel değer türünden birine sahip olduğunu söylemiştir. Deneklerini sahip olduğu değer türüne göre de şahsiyet tiplerine ayırmıştır (47).

2.1.5.4. Çavdarıcı'nın Değerler Sınıflaması

Çavdarıcı değerleri dört grupta ele almış ve incelemiştir. Bu değerler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.4. Çavdarıcı'nın Değerler Sınıflaması (48).

1.Öz Değerler:	Toplumun geneli tarafından önemli görülen, değişmesiyle birlikte toplumda köklü değişiklikler meydana getirebilecek, kültürün özü olan temel değerlerdir.
2.Özel Değerler:	Belirli bir kültüre, meslek grubuna veya ilgilenilen özel bir konu ile alakalı olan ve bu sınırlar içinde kullanılan değerlerdir.
3.Seçimlik Değer:	Toplumu oluşturan bireylerin istedikleri zaman ve arzu ettikleri yerde kullanabileceği değerlerdir. Birey değer seçiminde özgürdür.
4.Geçici Değerler:	Belli bir zaman diliminde, toplumu oluşturan bireylerin bir kısmı ve ya çoğu tarafından benimsenen moda değerlerdir. Bu değerler bazen başka toplumlardan alındığı gibi toplum tarafından da yaratılabilmektedir. Belli bir süreden sonra kaybolmaktadır.

2.1.5.5. Elizur ve Sagie'nin Değerler Sınıflaması

Elizur değerlere kuramsal olarak yaklaşmış, değer tanımlaması ve sınıflandırması yaparken geniş bir çerçeve oluşturmuştur (44).

Tablo 2.5. Elizur ve Sagie'nin Değerler Sınıflaması (49).

Yaşam Değerleri	Çalışma Değerleri
Sağlık	İşin ilginçliği
Mutluluk	Sorumluluk yüklenebilme
Sevgi	Adil denetim
Güvenlik	Bağımsızlık
Yeteneklerini kullanabilme	Bireysel gelişme
Anlamli bir hayat	İşte başarı olanağı
İlginç bir hayat	Anlamli bir iş
Sorumluluk	İlerleme olanağı
Başarı	İşin takdir edilmesi
Tanınma	İtibar görme
Koşulları yaşama	Tanınma
Huzur	İş güvenliği
İlerleme	Firma imajı
İyi arkadaşlara sahip olma	İşin etkinliği
İtibar görme	Çalışma koşulları
Rahat bir hayat	İşin toplumsal statü
Topluma katkı	Ödemeler
Refaha ulaşma	Örgüt içinde güçlü olma
Güç	İnsanlar arası ilişkiler
	İşin sağladığı yararlar
	Topluma katkı
	Elverişli çalışma saatleri

Elizur ve Sagie'nin en çok önemseydiği konu, bireysel değerlerin temel unsurları ve bu unsurları etkileyen durumların belirlenmesidir. Bir başka üzerinde durulan nokta ise yaşam değerleri (bireysel değerler) ile çalışma değerleri arasında bağlantı kurulmasıdır. Elizur'a göre değerler üç farklı yönden incelenir. Bunlar değer şekillenmeleri, odaklanma derecesi ve ilgili yaşam alanıdır (49).

2.1.5.6. Rokeach'ın Değerler Sınıflaması

Rokeach amaçsal ve araçsal olarak ayırdığı değerleri "değerler sistemi" olarak adlandırmıştır. Amaç değerler, istenilen, arzu edilen değerleri belirtir. Bu değerler amaçlar ve

gayeler şeklinde tanımlanır ve araç değerlerle karşılaştırıldığında daha soyut, evrensel ve daha az değişken bir özelliği ifade ederler. Araç değerler ise amaç değerlere ulaşmak için araçtır. Araç değerler daha somut ve görecelidir (50). Bu değerlere ilişkin geliştirmiş olduğu ölçek RVS (Rokeach Değerler Ölçeği) olarak bilinmekte ve yaygın olarak kullanılmaktadır (49).

Tablo 2.6. Rokeach'ın Değerler Sınıflaması (51).

<i>Amaç (Terminal) değerler</i>		<i>Araç (Instrumental) değerler</i>	
Rahat bir hayat	İç huzuru	Hırslı/istekli	Hayal gücü kuvvetli
Heyecanlı bir hayat	Gerçek sevgi	Ufku geniş olma	Bağımsızlık
Başarma hissi	Ulusal güvenlik	Kabiliyetli	Entelektüel
Barış içinde bir dünya	Zevk	Neşeli	Mantıklı
Güzellikler dünyası	Kurtuluş	Temiz	Sevgi dolu/sevecen
Eşitlik	Öz saygı	Cesaretli	İtaatkar
Aile güvenliği	Sosyal tanınma	Affedici	Kibar
Özgürlük	Gerçek dostluk	Yardımsaver	Sorumlu
Mutluluk	Bilgelik/hikmet	Dürüst	Öz-kontrol

Elizur ve Schwartz değer sınıflandırmalarını kültürel değişkenler ve bu değişkenlerle alakalı değerleri kuramsal bir çerçevede açıklar. Rokeach ise kuramsal kaygı taşımadan bir toplumda var olan değerlerin neler olduğunu tespit edip, bunları ortak özelliklerine göre sınıflandırma yoluna gitmiştir. Rokeach tarafından geliştirilen ölçek kültürleri karşılaştırmak için yaygın olarak kullanılan bir ölçektir (52).

2.1.5.7. Allport, Vernon ve Lindzey'in Değerler Sınıflaması

Allport, Vernon ve Lindzey ile Graves'in değerlerle ilgili çalışmaları toplumsal yaşamın farklı alanları ile ilgili gruplandırmadır (49). Bu araştırmacılar çalışmalarının sonunda değerleri altı grupta toplamıştır. Bu altı değer aşağıdaki gösterilmiştir.

Tablo 2.7. Allport, Vernon ve Lindzey'in Değerler Sınıflaması (53).

<i>Estetik Değer:</i>	Bir nesne ya da olayla karşılaşıldığı zaman, nesneye ya da olaya birey tarafından yüklenen estetik özelliklerdir. Şekil ve ahengin baskın olarak hissedildiği değerdir. Güzellik, zarafet, uyum, simetri gibi kavramlar estetik değeri yüksek olan bireyler tarafından benimsenen kavramlardır.
<i>Teorik Değer:</i>	Bireylerin gözlem, analiz gibi rasyonel teknikler ile bilgi edindiği ve bu bilgilerle kendisine bir değer sistemi oluşturduğu boyutudur. Muhakeme, gözlem, eleştiri ve rasyonel düşünce bu değer kapsamında önemli kavramlardır.
<i>Dini Değer:</i>	Bireyin evreni anlamak amacıyla benimsemiş olduğu kutsal ve ahlaki öğeler taşıyan inançlar sistemini ifade etmektedir. Evrenin bütünlüğünü anlamak ve betimlemek bu değeri benimseyen bireyler için önemlidir.
<i>Siyasi Değer:</i>	Güç elde etme ve bu gücü başkalarının üzerinde kullanma duygularının ağır bastığı değer boyutudur.
<i>Sosyal Değer:</i>	Bu değeri benimseyen bireyler için sevgi, en çok önem verilen ve hayatı şekillendiren kavramdır. Bireyin amacı, gerçek sevgiye ulaşmak ve yakın dostluklar kurmaktır. Nazik, sempatik, özverili olmak sosyal değeri yüksek kişilerde görülen diğer özelliklerdir.
<i>Ekonomik Değer:</i>	Maddi anlamda fayda sağlamak anlamındadır. Bireyin öncelikli hedefi, servet edinmek ve diğerlerini geçmektir. Faydacı ve pratik tavırlar önemlidir.

Bu altı değer boyutu her bireyde farklıdır. Bazılarının çok fazla önemseydiği bir değeri diğerleri çok az önemseyebilir. Kişinin önem verdiği değer ya da değerler onun hayatına anlam katar ve kişiyi hayatının yönünü belirler. Kişilerin kendileri için belirledikleri veya çok fazla önemseydikleri değer boyutu, o kişinin hayattaki amacını oluşturmaktadır (53).

2.1.5.8. Schwartz'ın Değerler Sınıflaması

Schwartz'a göre kişinin seçtiği değerler onun hayatta nelere önem verdiğini ve nelere önem vermediğini anlamamızı sağlayan unsurlardır (54). Schwartz tarafından 1992 yılında geliştirilen, kişilerin değer yönelimi ve yapısı hakkında bilgi veren, aralarında Türkiye Cumhuriyeti'nin de bulunduğu 60'ı aşkın ülkede uygulanan, evrensel 10 değer türü ile bunların içerdiği 56 alt değeri kapsayan gruplandırma (55).

Schwartz'a göre bazı alt değerler birden fazla değer türünün amacını ifade ettiğinden birçok değer türünde görülebilir. Schwartz'ın *An Overview of the Schwartz Theory of Basic Values* adlı kendi çalışmasında 56 alt değer 11'inin birden fazla değer türüne ait olduğu belirtilmiştir (56).

Tablo 2.8. Schwartz'ın Değerler Sınıflaması (56).

Değer türü	Alt değerler	Amacı
1. Öz yönelim	Özgürlük, Yaratıcılık, Bağımsızlık, Kendi hedeflerini seçmek, Meraklı olmak	Bağımsız düşünce ve davranış; tercih, yaratıcılık ve araştırmadır.
2. Uyarılım	Değişik bir hayat/maceracı, Heyecanlı bir hayat, Cesur olmak	Heyecan, yenilik ve hayata meydan okumadır
3. Haz	Zevk, Hayatın tadını çıkarmak	İnsanın temel ihtiyaçları ve zevklerini tatmin etmektir.
4. Başarı	Hırslı/azimli, Başarılı, Yetkin olmak, Etkili olmak	Sosyal standartlara göre rekabet göstererek kişisel başarıya ulaşmaktır
5. Güç	Liderlik, Zenginlik, Sosyal güç	Sosyal statü, saygınlık ve insanlar ile kaynaklar üzerinde kontrol sahibi olmaktır.
6. Güvenlik	İyiliklere karşılık vermek, Temizlik, Ulusal güvenlik, Sosyal düzen, Aile güvenliği	Emniyet, uyum sağlamak; toplumun, bireyin ya da ilişkilerin dengesidir
7. Uyum	İtaat etmek, Kendini kontrol etmek, Nezaket, Anne-baba ve yaşlılara değer vermek	Diğer insanların hayal kırıklığına veya zarar görmesine neden olabilecek ve toplumsal beklentileri ya da normları ihlal etmesi muhtemel davranışları, eğilimleri ve güdüleri sınırlamaktır
8. Gelenek	Geleneğe saygı, Alçakgönüllülük, Dindarlık, Hayatın verdiklerini kabullenmek	Saygı, teslimiyet ve din ya da kültürün bireye dayattığı gelenek ve fikirlerin kabul edilmesidir.
9. İyilikseverlik	Yardımsever olmak, Sadık olmak /Vefa, Bağışlayıcı olmak, Dürüst olmak, Sorumlu olmak Gerçek arkadaşlık, Olgun sevgi	Yakın ilişki içinde olunan kişilerin iyiliğine odaklanmak, ilişki kurulan insanların refahının korunması ve artırılmasıdır
10. Evrenselcilik	Açık fikirli olmak, Sosyal adalet Eşitlik, Barış içinde bir dünya, Doğa ile bütünleşmek, Güzellik dolu bir dünya, Erdemli olmak, Çevreyi korumak	Anlayışlı ve takdir edici olmak, hoşgörü ve tüm insanlık ile doğanın refahını korumaktır.

Güllü, yaptığı çalışmasında Türkiye'deki beden eğitimi öğretmen adaylarının değer sıralamalarının “iyilikseverlik, evrensellik, güvenlik, başarı, uyarım, özyönelim, hazcılık, uyma, güç ve gelenekselcilik” şeklinde olduğunu tespit etmiştir (132).

Schwartz'ın “*Universals in the content and structure of values: theoretical advances and empirical tests in 20 countries*” adlı araştırmasının sonucu değer türlerinin birbirlerine karşı güçlü zıtlık ilişkilerine sahip olduğunu da göstermiştir. Elde edilen veriler değer türlerinin çeşitli şekillerde kombinasyonundan oluşan ve karşılıklı ikişerli zıtlık ilişkisine

sahip ana değer gruplarını işaret etmektedir. Bu değer grupları *değişime açık* ile *muhafazakar*, *öz-aşkınıc* ile *özgenişletimci* grupları olarak ifade edilmektedir (20).

Şekil 2.1.Schwartz'ın Değer Türleri Arasında Belirlediği İlişkiler (56)

- Öz-aşkınıc değer grubu iyilikseverlik ve evrenselcilik ile ilgilidir. Bu değer grubuna ait birey kendisini aşp tüm varlık ve insanlığın iyiliğini önemser (57).
- Öz-genişletimci değer grubu ise güç, başarı ve hazcılık ile ilgidir. Bu değer grubuna ait bireyler sosyal statü elde etme, insanlar ve kaynaklar üzerinde kontrol sağlama, kişisel başarı elde etme gibi değer türlerine sahiptir (57).
- Muhafazakârlık değer grubu gelenek, uyum ve güvenlikle ilgilidir. Bu değer grubuna sahip bireyler toplumun beklentilerinin ve normlarının dışına çıkmaz. Din ya da kültürün bireye dayattığı fikir ve gelenekleri benimser (57).
- Değişime açıklık değer grubu öz yönelim, uyarılım ve hazcılıkla ilgilidir. Bu değer grubuna sahip bireyler araştırma ve yaratıcılığı önemseyip, davranış, düşünce ve tercihlerinde bağımsız hareket ederler. Yenilik, heyecan, hayata meydan okuma, kişisel zevklerini tatminini gibi değer türlerine sahiptir (57).

Schwartz bireye uygun olan değerlerin topluma ters düşebileceği varsayılabiliyor hipotezi öne sürmüştür. Bu hipotez alan araştırması ile doğrulanmıştır (57). Schwartz, değer türlerini bireyci değer türleri ve toplumcu değer türleri olarak da iki gruba ayırmıştır.

Güç, başarı, hazcılık, uyarılım ve öz-yönelim değerleri bireyci değer grubunu oluşturur. Bu değer grubunda bireyin menfaatleri toplumun menfaatlerinin önüne geçer. İyilikseverlik, gelenek ve uyum değerleri ise toplumcu değer grubunu oluşturur. Bu değer grubunda ise toplumun menfaatleri önemlidir. Güvenlik ve evrenselcilik değerleri ise her iki değer türüne ait özelliklere sahiptir. Schwartz'a göre bireyci değerler; "güç, başarı, hazcılık, uyarılım ve öz-yönelim" ve toplumcu değerlerde; "iyilikseverlik, gelenek ve uyum" değerleridir (57).

2.2. Beden Eğitimi ve Spor

2.2.1. Beden Eğitimi ve Sporun Tanımı

Beden eğitimi kişinin hareket edebilme yeteneği öğrenmesini, yani beden eğitimi fiziksel aktivitelerin planlı yapılması ve yaşam biçimi haline gelmesi olarak tanımlanmaktadır (58).

Beden eğitimi, dengeli bir vücut gelişimine sahip olabilmek için yapılan çalışmaların tamamını ve dolaylı bir şekilde iyi alışkanlıklara teşvik etme, sporda ve kolektif çalışmalarda özgüven, başarı hissi ve centilmenlik gibi duyguları geliştirme işidir (59).

Beden eğitimi; Milli Eğitimde belirtilen ilke ve esaslara uygun bir şekilde bireyin beden gelişimini, fikir gelişimini ve ruh sağlığını sağlamaktır. Bireyin toplumsal düzene ayak uydurması, iyi ilişkiler kurabilmesi, temel haklara saygılı, yardımsever, dürüst, akıllı, bedensel ve ruhsal olarak sağlıklı bir yapıya sahip olmasıyla bağlantılıdır (60).

Beden eğitimi, bireyin kişilik gelişiminde ve sosyalleşmesinde çok önemli bir role sahiptir. Hareket yeteneğini, ruhsal sağlığını, bedensel gelişimini geliştirmeye ve güçlendirmeye yönelik çalışmalar içerir. Farklı katılımcılara ve değişen fiziki koşullara göre kuralları esnetilebilen, oyun ve sporsal etkinliklerin tümünü içeren geniş kapsamlı bir faaliyettir (61).

Spor, beden eğitimi etkinliklerinin farklı branşlara ayrılarak özelleşmesi, profesyonel olarak yapıldığında güçlü fiziksel kapasite, teknik yeterlilik, estetik ruhsal yönden iyi olma gibi özelliklere sahip olmayı gerektiren, kuralları önceden belirlenmiş ve yarışmaya dayalı bir faaliyettir. En büyük özelliği de kazanmaya odaklanmasıdır (60).

Spor, bireyin fiziksel ve ruhsal gelişimine katkı sağlayan, karakter ve kişilik yapısını geliştiren, toplumsal ve evrensel kaynaşmayı sağlayan, kişiler ve toplumlar arasındaki dayanışmayı geliştiren, kuralları önceden belirlenmiş, rekabete dayalı bedensel etkinliklere denir (62).

2.2.2. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi

Beden Eğitimi, bireyin okul ortamında hareket edebilmesine, oyun hakkının korunabilmesine, ruhsal ve bedensel gelişimini sağlarken oyun ve sportif faaliyetlerden keyif almasını sağlayan temel eğitimin önemli bir unsurudur (63).

Beden eğitimi, kişinin ihtiyaçlarıyla alakalıdır. Fiziksel aktivite bireyin en temel ihtiyacı olarak görülür. Modern yaşamdaki durağanlık beden eğitiminin önemini kuvvetlendirmekte ve daha önemli hale getirmektedir (60).

Modern dünyadaki hızlı değişimler ve gelişmeler, beden eğitimi ve spora da etki etmektedir. Beden eğitimi sporun, bireye ve topluma birçok faydası olması sebebiyle, toplumlar ve ülkeler aşırı derecede vermekteler. Beden eğitimi spora, profesyonel sporcu kazandırma, genel eğitime destek olma, kitle sporu oluşturma gibi faydalar sağlamak isteyen ülkeler bilimsel çalışmalar ve dev yatırımlar yapmaktadırlar. Beden eğitimi ve spor alanında öğretim ve yöntem teknikleri hızlı bir değişim ve gelişim yaşamaktadır (64).

Beden eğitimi kişinin fiziki yapısını geliştirmesi, genel sağlığını korumasının yanında, kişiyi düşünsel yaşama sevk ederek biyolojik yapısını tanımaya imkan sağlar. Bütünlük eğitimini mümkün kılan beden eğitimidir. Bundan dolayı beden eğitimi, bireyin örneğe uygun gelişimine yardımcı olmalı ve ideal eğitimin biçimlenmesinde de diğer etkinlikler kadar önemsenmelidir (60).

Beden eğitimi ve sporun kişinin sağlıklı bir yaşam sürmesinde etkili olmasının yanında, kişinin duygusal ve sosyal yönünün gelişimine katkıları da vardır. Beden eğitimi ve spor etkinlikleri, öğrencinin sahip olduğu liderlik, yaratıcılık gibi yeteneklerini uygulama imkanı sağlamakta, iletişim, işbirliği yapma, hırs, mücadeleci, azimli, uyumlu, üretken, kararlı, karşılıklı saygılı ve anlayışlı olma, kurallara uyma, , bağımsız davranma, öz denetim, çalışkan ve gayretli olma gibi kişilik özelliklerini geliştirmektedir. Ayrıca bu etkinliklere katılan çocuk ve gençlerin akademik başarılarının da yüksek olduğu saptanmıştır (65).

2.2.3. Beden Eğitimi ve Sporun Faydaları

Genel olarak beden eğitimi, hareket etmeyi öğrenme ve hareket yoluyla öğrenme olarak tanımlanabilir. Hareket etmeyi öğrenme, temel hareketler, spor, cimsantik, suda yapılan etkinlikler ve dansa kadar çeşitli bedensel etkinliklerin öğrenilmesidir. Amaç, her türlü beden eğitimi programları yoluyla, kişiye bedenini en verimli ve etkili biçimde nasıl kullanacağını öğretmektir (66).

2.2.4. Beden Eğitimi ve Sporun Fiziksel Gelişime Etkisi

Beden eğitimi dersi öğrencilerin fiziksel gelişimlerini destekleyen ve bunu amaç edinen bir derstir. Eğitimde diğer alanların hiçbirinde fiziksel gelişime katkı yoktur. Beden eğitimi ve spor, kişinin organik sistemini en iyi şekilde geliştirme fırsatı sunar (66).

Beden eğitimi ve spor günümüz hastalığı olan obeziteyi önlediği gibi, kan dolaşım sistemlerinde meydana gelebilecek hasarları önleme ve iyileştirmeyi sağlar. Sakatlıkların önlenmesine, gelişmiş kas, eklem ve iskelet oluşumuna yardımcı olur. Kişinin fiziksel gücünü ve kondisyonunu artırması ile beraber yüksek performans sergilemesi konusunda beden eğitimi ve sporun etki ve önemi tartışılmaz (67).

Beden eğitimi ve spor, vücudun fazla kilolardan kurtulmasını sağlamakta, kilo alımını önlemekte ve vücut yağ oranını azaltmaktadır. Fiziksel güç gerektiren işlerde daha geç yorulmayı, erken toparlanmayı, iç salgı bezlerinin sistemli bir şekilde işleyişini sağlar. Vücuttaki kılcal damar sayısını artırır. Kalbin düzenli çalışmasını, volümünün artmasına ve kalbi besleyen koroner damarların genişlemesini sağlar (68).

Beden eğitimi ve spor etkinlikleri düzenli olarak yapıldıklarında, vücudun fiziksel uygunluk ve dayanıklılığı artar. Organizma böylelikle iç organlarının fonksiyonlarını geliştirir. Bundan dolayı değişen şart ve koşullara organizmanın uyumu kolaylaşır ve yorgunluk karşısında vücut direnci yükselir (69).

2.2.5. Beden Eğitimi ve Sporun Psikomotor Gelişime Etkisi

Çocuk organizması sürekli olarak büyüme ve gelişme eğilimindedir. Bu süreç görünen ve görünmeyen büyümeyi de içine alan bütün gelişimleri kapsar. Motor kelimesi hareket anlamına gelir. Her birey daha anne karnındayken fiziksel gelişim sürecine girer. Çocuğun

dünyaya gözünü açmasıyla beraber fiziksel gelişim süreci de hızlanarak devam eder. Çocuk fiziksel hareketlerini ilk başta refleks olarak yapar. Refleks olarak yapılan hareketlerin bazıları zamanla organların bilinçli kullanılmasıyla birlikte motor becerilere dönüşürken, bazıları da ömür boyu devam eder. Göz kırpmak veya nefes alıp vermek istem dışı yapıldığı için ömür boyu refleksif hareketlerdir. Ancak yazı yazmak, tek ayak üzerinde durmak organların bilinçli kullanımı ile alakalı olduğu için psikomotor gelişim olarak değerlendirilir. Psikomotor gelişim hayat boyu süren motor becerilerde görülen davranışların kontrolünün sağlama sürecidir. Bu davranışlar; zihin, kas ve duyu organlarının birlikte hareket etmesiyle ortaya çıkar. Yani davranışların kontrol altına alınması psikomotor gelişim olarak ifade edilir. Psikomotor gelişim, merkezi sinir sisteminin gelişmesi ve fiziksel büyümenin etkisiyle istemli hareket yeteneği olarak tanımlanır. Motor gelişim insanın tüm yaşamı boyunca farklı değişkenlere uğrasa bile devam eder. Motor gelişim süreci düzenli olarak ilerler (70).

Erinlik ve ergenlik dönemindeki beden eğitimi spor faaliyetleri bireyin sınırlarının ötesinde, kapasitesini aşan ve zorlayıcı olmamalı. Psiko-motor gelişimine uygun olarak tüm motorsal yetilerini geliştirmeyi hedefleyen içeriklerle donatılmalıdır. Bu dönemi içerisine alan beden eğitimi ve spor etkinlikleri sadece psikomotor alanla ilgili değil, duyuşsal ve bilişsel alanla ilgili olmalıdır (71).

Beden eğitimi ve sporun amaç ve hedefleri arasında olan psiko-motor gelişim aynı zamanda spor becerileri kazanma etkinliğidir. Psiko-motor gelişim cimnastik, dans ve birçok spor becerileriyle alakalıdır. Amaç kişinin bu spor becerileriyle ilgilenip genel gelişimini sağlamaktır (66).

Psikomotor gelişimin temelinde bireyin hareket alanındaki davranış değişiklikleri yatar. Vücudun genel kontrolü, vücut koordinasyonu, başka bir anlamda ifade etmek gerekirse sinir-adale sistemlerinin gelişimi söz konusudur (69).

2.2.6. Beden Eğitimi ve Sporun Zihinsel Gelişime Etkisi

Genel eğitimin bir parçası olan beden eğitiminin zihinsel gelişim sürecine katkısı yadsınamaz bir gerçektir. Beceriler öğrenilerek geliştirilir. Bundan dolayı kişinin öğrenmeleri düşünme, algılama, mantık süzgecinden geçirme gibi zihinsel süreçlerden geçer. Beceri öğreniminin gerçekleşmesi için önce beyin ile kaslar arasında bir koordinasyon sağlanmalıdır. Bunun dışında hazırlık, zihinsel zindelik ve çaba gereklidir (69).

Beden eğitimi ve spor sayesinde kişi, temel sağlık ilkelerini, hareket etmenin insan yaşamına kattığı değerin farkına varır. Birey yeterli ve düzenli beslenmenin önemini, hareketin büyüme ve gelişime etkisini, hastalıklara karşı korunmayı, temizlik, sağlıklı yaşam gibi konularda bilgi sahibi olur. Bu birikimi yapılan etkinliklerin daha anlamlı olmasını ve kişiyi daha sağlıklı bir yaşam sürdürmeye teşvik edecektir (72).

Beden eğitimi ve spor öğrenimindeki bilişsel süreç salt bilgiye dayalı süreçleri içermez. Bilginin yanında psikomotor öğrenmelerde kısa sürede hızlı ve doğru karar alma, yaratıcılık, öngörüye sahip olma, zamanında karar alma gibi zihinsel süreçleri barındırır. Karmaşık bir biliş süreci gerektiren beden eğitimi ve spor etkinlikleri bireyin zihinsel gelişimine katkı sunan faaliyetleri kapsayan araçlardır (71).

2.2.7. Beden Eğitimi ve Sporun Sosyal Gelişime Etkisi

Beden eğitimi ve spor etkinlikleri aynı zamanda sosyal deneyimlerdir. Bu etkinlikler duyguları geliştirir. Birey bu etkinlikler aracılığıyla duygularını ifade etme fırsatı bulur. Öfke, saldırganlık, kıskançlık, utangaçlık vb. duyguların açığa çıkmasını sağlar. Bireyin duygularında boşalım ya da duygularını kontrol etme fırsatı doğar (73).

Beden eğitimi ve spor etkinlikleriyle bireyler sosyal bir çevre edinebilme ve burada kendini ifade edebilme imkanı bulur. Bireysel ya da grupla birlikte yapılan fiziksel aktivitelerin kişinin bedenine faydalı olduğu kadar, kişilik gelişimine de faydası vardır. Yapılan etkinlikler demokratik ortamlarda uygulanırsa öğrencide de demokratik değerlerin gelişimine katkı sağlar (74).

Okul ortamında öğrencilerin arkadaşları ile birlikte yaptığı fiziksel aktiviteler, öğrencinin sosyalleşmesine ve topluma uyum sağlamasına yardımcı olur. Bu etkinliklerde öğrenci arkadaş grubu içerisinde çeşitli statü ve rollere sahip olur. Böylelikle öğrencinin farklı davranışlar göstermesi için ortam oluşur. Oyun ve sportif etkinlikler tüm akran grupları için evrensel nitelik taşıdığı için sosyal rollerin öğretilmesinde büyük öneme sahiptir (75).

Sportif etkinlikler katılım kişinin yalnızlık duygusuna kapılmasını engeller. Sportif faaliyetlere katılan birey manevi yalnızlığının doğusunu hazırlayan sakıncaları da önleyebilir (69).

Sosyal açıdan beden eğitiminin faydaları özetlenecek olunursa;

- Farklı toplumların biri birine yakınlaşmasını sağlar.
- Belli hedeflere ulaşmada, eğitsel bir araçtır.
- Bireyler arasında iletişim, işbirliği ve dayanışmayı geliştirir.
- Bireylerin dürüst olma ve kurallara uyma gibi özelliklerinin gelişmesine katkı sağlar
- Bireylerin sosyalleşmesini hızlandırır.
- Toplumun her kesimi için boş zaman değerlendirmesinde etkili bir araçtır.
- Toplum içerisinde insanlar arasında karşılıklı saygı ve sevgi bağlarını güçlendirir.
- Kötü alışkanlıklara olan eğilimi azaltır ve toplumdaki uzaklaşan bireyleri topluma kazandırır.
- Çalışma hayatında yaşanan stres ve baskılardan uzaklaşmak için bir araçtır.
- Bireylere toplumsal statü kazandırır.
- Engelli bireyleri topluma kazandırır.
- Milli duyguların gelişmesine katkı sağlar (76).

Beden eğitimi ve sporun toplumsal ve ruhsal gelişimindeki faydaları maddeler halinde açıklarsak:

- Beden eğitimi spor, dengeli kişiliğin gelişmesine hizmet eder.
- Beden eğitimi spor kurallara uygun olarak davranma ve eylemde bulunma alışkanlığı kazandırdığı için bireylerin dikkatini artırır.
- Beden eğitimi spor, kurallara, geleneklere, göreneklere ve yasalara saygılı olmayı öğretir.
- Özgürlük kavramının yerleşmesinde beden eğitimi ve sporun önemli bir fonksiyonu vardır.
- Beden eğitimi spor ekip bilincini ve birlikte çalışma, paylaşma alışkanlığını geliştirdiği için, olumlu toplumsal davranışların kazanılmasına katkıda bulunur.
- Beden eğitimi spor, eşitlik fikrinin gelişmesine, başkalarının hakkına saygı göstermeye, düzenli çalışmaya, sistemli hareket etmeye, dikkatli olmaya, planlama ve değerlendirme yetisi kazanmaya hizmet ederek insanların

toplumsal yaşama etkili, rasyonel ve dengeli bir biçimde uyum sağlamasına yarar (77).

Bütün bunların dışında beden eğitimi ve spor etkinlikleri ahlak ve kişilik gelişimine katkı sağlar. Bağlılık, takım ruhu, iletişim, sadakat gibi değerlerin gelişimine yardımcı olur. Takım sporlarındaki arkadaşlık ilişkileri aynı zamanda sosyal uyum açısından önemli laboratuvar çalışması gibi görülebilir. İçgüdüsel bir dürtü olan oyun öğrenme isteği öğrencilerden beklenen uygun davranış ve hareketi güçlendirmektedir (66).

2.3. Beden Eğitimi ve Sporda Değerler

2.3.1. Sporda Etik İlkeler

Spor etiği, sporun gelişmesinde rol oynayan tarafların aldıkları görev ve sorumlulukları, adalet, tarafsızlık, saygı, dürüstlük, açıklık gibi evrensel değerlere uygun bir şekilde yapmalarını istemektir. Spor etiği oluşturmaktaki en temel amaç, sporun tüm alanları için herkes tarafından kabul edilen evrensel değerlerin spor alanlarında davranış olarak sergilenmesini sağlamaktır. Önemli olan, evrensel değerlerin aktarılmasında ve benimsetilmesinde araç olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve antrenörlerin, spor etiği konusunda eğitim almış ve bu ilkeleri davranışlarına dönüştürmüş düzeyde bilinçli olmalarıdır (78).

Sporun tüm taraflarının davranışları etik ilkelere uygun olmalıdır. Bu taraflar sporcular, taraftarlar, antrenörler olarak antrenörler, spor yazarları, spor yöneticileri ve sporla alakalı herkeştir. Bu açıdan değerlendirildiğinde sporda uyulması gereken etik ilkeler aşağıdaki gibi sıralanır (79).

1-Spor karşılaşmaları sportif amaçlara hizmet etmelidir. Yarışmaların sonucu veya kazanılacak para sporun amaçlarının önüne geçmemelidir. Sporcular sadece spora katkı sağlamalı, başka amaçlar için kullanılmamalıdır.

- a) Spor yöneticileri, antrenörler ve taraftarlar, sporculara değer vermeli ve saygı göstermelidir.
- b) Sporcular rakiplerine, hakeme ve taraftarlara saygı göstermeli ve rakip takım arkadaşlarına kasıtlı zarar vermemelidir.

c) Spor kuralları ve kullanılan araç-gereçler sporun tüm taraflarının güvenliğini sağlamalıdır.

2- Yarışmalar adil olmalıdır.

d) Yönetilen ligler ve karşılaşmalar tüm taraflar için eşit koşullara ve tarafsız kurallara göre yapılmalıdır.

e) Spor güç ve mücadele gerektirir. Bu yüzden yarışmalarda verilecek kararlar sportif hedeflere uygun olarak, fiziksel becerilere, strateji ve şans faktörlerine bağlı olmalıdır. Sporcuların veya takımın doping maddeleri almaları ya da şike yapmaları kural ihlalidir.

f) Sporun tüm taraflarının yolsuzluk veya şike yaparak müsabaka sonuçlarını etkilemeleri spor ruhuna aykırıdır.

3) Spor faaliyetlerinde katılımcılara eşit fırsatlar ve eşit katılım hakkı sağlanmalıdır. Ödüller, katılım ve kaynaklar başarıya dayalı olmalıdır

g) Spor faaliyetlerine katılım inanç, ırk, cinsiyet veya toplumsal statüye göre değil, yeteneğe göre belirlenmelidir.

h) Bayan ve erkek sporcular arasında kaynak dağılımı eşit yapılmalıdır.

4- Spor faaliyetleri spor ile ilgili tüm tarafların güvenliğini sağlamalıdır

i) Antrenörler ve spor yöneticileri en başta sporcuların sağlık ve güvenliğini sağlamalıdır.

j) Antrenörler, sporcularını çalıştırırken onların bedenlerini korumalı, halsiz düşmelerini önlemelidir.

k) Sporcular rakip takım arkadaşlarına kasıtlı zarar vermemelidir.

Sporunda şike, bahis, doping ve şiddet karşılaşılan önemli etik problemler olarak sıralanmaktadır.

2.3.2. Fair-Play' in (Sportif Erdem) Tanımı ve Kapsamı

Spor da Üst Ahlak Kavramı, Fair-Play olarak da tanımlanabilir. Fair-Play sportif karşılaşmalarda yarışmalar esnasında taraftarların ve oyuncuların kurallara uymalarının yanında evrensel ahlaki tutum ve davranış sergilemesini ifade eder (80).

Fair-Play, yarışmacıların oyun kurallarına istisnasız riayet etmelerini gerektirdiği gibi, yarışma kurallarına mutlak saygının ötesinde, sporcuların yarışma ve müsabakalar esnasında iyi ruh haliyle mücadele etmelerini de ifade eder (81). Fair-Play, yarışmalar esnasında sporcuların zorlaşan şartlarda bile kurallara sabırla riayet etmelerini, oyun kurallarına sadık kalmayı, rakibe karşı kendi lehine haksız avantajlar elde etmemeyi, rakibi düşman değil, oyunun gerçekleşmek için eşit şartlara sahip oyun arkadaşları olarak görmeleri ve değer vermelerini gerektiren bir felsefi düşünceyi ifade eder (82).

Spor, bir bütün olarak ele alındığında mükemmel insan yetiştirmeyi hedeflemektir. Spor ortamlarında birbirleriyle iletişim halinde olan çocuklarımız Fair-Play ruhuyla dürüst kararlar verir. Ayrıca Fair play ruhu toplumun geneli için doğru bir yaşam, doğru düşünme ve öğrenme becerilerinin gelişmesinde etkilidir (83).

2.3.3. Olimpik Değer

IOC (Uluslararası Olimpiyat Komitesi)'nin son zamanlarda dikkatle üzerinde durduğu ve oluşturmak istediği spor kültürünün yansımaları olan olimpik değerlerin, Olimpik hareketin ve Olimpiyat oyunlarının temel değerleri olduğu düşünülür. Temelinde insanlığın ilerlemesine katkı sağlayan değerleri barındıran olimpik hareket, spor, kültür ve eğitimi bir araya getirir. Olimpik hareketin temel üç değeri; "Mükemmellik", "Arkadaşlık" ve "Saygı"dır (84).

***"Mükemmellik;** Birine hareket alanında ya da yaşamında en iyiyi verebilmektir. Bu sadece kazanmak anlamında değildir, bunun yanı sıra bireyin kişisel hedeflere karşı ilerleme göstermesi, yaşam mücadeleleri ve yaşamımızda en iyiyi yapma çabasıdır.*

***Arkadaşlık;** Spor sayesinde birlik-beraberlik, takım ruhu, eğlence ve pozitif bir yaşam sürerek daha barışçıl ve daha iyi bir dünya inşa etmektir. Sporu, tüm dünyada*

insanlar ve bireyler arasında karşılıklı anlayışın sağlandığı bir araç olarak kabul etmektedir.

***Saygı;** Kurallar ve düzenlemelerin yanı sıra, kendine ve başkalarına ve çevreye saygı duymaktır. Spor ile ilişkilendirildiğinde saygı; fair play'e saygı ve doping gibi etik olmayan davranışlara karşı gösterilen tepkilere saygı göstermektir”(84).*

2.3.4. Milli Eğitim Programlarında Değerler Eğitimi

Ülkemizde ortaokul programı incelendiğinde fen ve teknoloji, Türkçe, din kültürü ve ahlak bilgisi, matematik ve sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında ulusal ve evrensel değerlerin yer aldığı görülmektedir. Sosyal bilgiler dersi en çok değer aktaran ders olarak kendini göstermiştir. Değerler bir başlık altında ele alınmıştır (85).

Sosyal bilgiler dersinde öğrencilere kazandırılmak istenen değerler öğrenme alanlarında direkt belirtilmiştir.

Tablo 2.9. Sosyal Bilgiler (4-7. Sınıflar) Programında Yer Alan Değerler (86).

Sorumluluk	Demokratik tutum benimseme	Adil olma	Özgürlük	Vatanseverlik
Saygı	Temizlik	Çevre duyarlılığı	Tasarruf	Bilimsellik
Bilinçli tüketim	Paylaşma	Dayanışma	Yardımlaşma	Etik
Kültürel mirasa saygı	Farklılıklara saygı	Hoşgörü	Duyarlılık	Öz güven
Barış	Görgü kuralları	Özgürlük	Çalışkanlık	Tarih bilinci

Türkçe Dersi Öğretim Programının amaçlarında değerler doğrudan bir başlık altına alınmamıştır. Ancak programın amaçları içerisinde, kazandırılması istenen temel becerilerde, kazanımlar içerisinde ve dersle alakalı çeşitli materyallerin içerisinde değerlerle alakalı ifade ve açıklamaların yer aldığı görülmektedir (87). Türkçe dersinde değerlerle ilgili vurgu ‘kişisel ve sosyal değerlere önem veren bireyler yetiştirmek’ olarak verilmiştir. Ayrıca dersin temalarından biri ‘vatandaşlık bilincini geliştirmeye yönelik değerlerimiz’ olarak verilmiştir. Bunun dışında programın içerisinde çocukların bu ders ile manevi, ahlaki, dini, sosyal ve kültürel değerlere uygun konuşması vurgulanmıştır (88).

Fen ve Teknoloji Öğretim Programı içerisinde öğrencilere kazandırılması amaçlanan değerler ‘Tutumlar ve Değerler’ başlığı altında ele alınmıştır. Programın içerisinde bilimsel tutum ve değerlerin düzenlenmesinde; öğrencilerin çevrelerinde olup biten olayları kendi isteği ile algılaması, duruma uygun olumlu tepki vermesi, olumlu değerler geliştirmesi, bu değerleri kendi öz benliğinde örgütlemesi ve olumlu tutum ve değerler içeren bir yaşam tarzı

geliştirmesi şeklinde 5 kategoriden oluşmuştur. Bunun dışında programda ‘Tutum ve Değerlere’ ait bir tablo yer alır. Bu tablonun içerisinde ‘Tutum ve Değer’ kazanımları 5 aşamada (algılama, tepkide bulunma, değer verme, örgütlenme, yaşam tarzı) ele alınmıştır. Her aşama ilgili tutum ve değerle ilişkilendirilmiştir (87).

Matematik Dersi Öğretim Programı içerisinde doğrudan değerler bir başlık altına alınmamıştır. Buna karşın programda ‘matematik eğitiminin genel amaçları’ içerisinde değerlere yer verildiği görülmektedir. Ayrıca ‘Öz Düzenleme Yeterlikleri’ ve ‘Duyuşsal Özellikler’ başlığı altında da değerlere yer verilmiştir. Belirgin bir şekilde öz düzenleme başlığı içerisinde ‘hoşgörü, ilişkilerde saygı, değer verme, onur, paylaşım, dürüstlük, sevginin önemini takdir etme ve yardımlaşma’ değerlerine yer verilmiştir (87, 89).

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (4-8. sınıf) Öğretim Programında değerler ve değerler eğitimi ile ilgili işleniş sosyal bilgiler dersiyle paralellik gösterir. Kazandırılması amaçlanan 60 değer mevcuttur. Programın içerisinde telkin, değerler aydınlatması, ahlaki muhakeme ve değer analizi yaklaşımları yer alır (89). Beşinci sınıf ders kitabında, sevinç ve üzüntülerimiz paylaşalım ünitesinde geçen kazanım şöyledir: “İnsanları iyilikle anmaya, zor durumda olanlara yardıma, hastaları ziyaret etmeye istekli olur.” Bahsedilen değerler ve bu değerlerin nasıl öğretileceği ayrıntılı bir şekilde belirtilmiştir (90).

Tablo 2.10. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (4- 8. Sınıflar) Dersinde Değerleri (91)

<i>Değerler</i>	<i>Alt Değerler</i>
Adalet	Demokrasi bilinci, Dürüstlük, Bağımsızlık, Barış, Bilimsellik, Çalışkanlık, Dayanışma, Doğruluk, Duyarlılık
Aile kurumuna ve birliğine önem verme	Alçak gönüllülük, Bağışlama, Cesaret, Cömertlik, Dostluk, Emaneti korumak, Estetik İffet, Fedakârlık
Türk Bayrağına ve İstiklâl Marşı’na saygı	Doğa sevgisi, Gazilik, Görgülü olmak, Güvenirlik, Hakseverlik, Hakikat sevgisi, Hayâ, Hoşgörü, Millî birlik şuuru
İbadet yerlerine saygı	İyi niyet, Kadirşinaslık, Kanaat, Kardeşlik, Merhamet, Millet sevgisi, Misafirperverlik, Mürüvvet, Namuslu olmak
Paylaşımçı olmak	Vatanseverlik, Tutumluluk, Şükür, Şehitlik, Sözünde durmak, Samimiyet, Sabır, Sadelik, Nezaket
Sağlıklı olmaya önem verme	Türk büyüklerine saygı, Vefa, Yardımseverlik, Temizlik, Tarihsel mirasa duyarlılık, Sorumluluk, Saygı, Sevgi, Ölçülülük

2.3.4.1. Lise Seçmeli Spor Dersi Öğretim Programında Yer Alan Değerler

Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü seçmeli ders olan Spor Dersi Öğretim Programında 10. ve 11. sınıflar öğrencilere kazandırılması gereken değerler aşağıdaki gibi sıralanmıştır (92).

Tablo 2.11. Lise Spor Dersi (10 ve 11.) Sınıf Değerleri (92)

Adil olma	Dayanışma
Bağımsızlık	Doğruluk
Fedakârlık	Saygı
Paylaşımçı olmak	Sağlıklı olmaya önem verme
Yardıms severlik	Misafirperverlik
Vatanseverlik	Hoşgörü
Temizlik	Estetik duyarlılık
Sorumluluk	Dürüstlük
Sevgi	Çalışkanlık
Güvenilir olmak	Sabır
Güven	Samimiyet

2.3.4.2. Ortaokul 2013 Yılı Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programında Yer Alan Duyuşsal Alan Kazanımların İncelenmesi

2013 ile 2017 yılları arasında ortaokullarda uygulanan beden eğitimi ve spor dersi öğretim programında değerlerle ilgili kazanımlar araştırmacı tarafından analiz edilerek tablolaştırılmış ve aşağıda sunmuştur.

5.Sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersi Duyuşsal Kazanımları

5. Sınıf beden eğitimi ve spor dersi ile ilgili hareket yetkinliği öğrenme alanında doğrudan değerlerle ilgili üç tane kazanım vardır. Bu kazanımlar ile ilgili olduğu düşünülen değerler Tablo 2.12’te verilmiştir. Ayrıca aktif ve sağlıklı yaşam öğrenme alanında kültürel birikimlerimiz ve değerlerimiz ile ilgili beş tane kazanım vardır. Bu kazanımlar milli ve kültürel değerlerimizle ilgilidir. Kültürel birikimlerimiz ve değerlerimiz ile ilgili olduğu düşünülen değerler Tablo 2.12’te verilmiştir.

Tablo 2.12. 5.sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersi Duyuşsal Kazanımları (93)

Öğrenme Alanı	Kazanım	Kazanımla İlgili Olduğu düşünölen Değerler
A. Hareket Yetkinliği Öğrenme Alanı	A.5.14. Oyun ve etkinliklerde işbirliğinin önemini kavrar.	İşbirliği, Paylaşım, İletişim
	A.5.15. Oyun ve etkinliklerde kaybetmeye ve kazanmaya ilişkin uygun davranışlar sergiler.	Adil Oyun, Saygı, Empati,
	A.5.16. Oyun ve etkinliklerde bireysel farklılıklara duyarlı olur.	Empati, Saygı,
B. Aktif ve Sağlıklı Yaşam Öğrenme Alanı	B.5.8. Millî bayramlar/belirli gün ve haftalar için hazırlanan etkinliklere katılır.	Milli Değer, Milli Bilinç, Kültürel Değerlere Bağlılık
	B.5.9. Atatürk'ün sporla ilgili söylediği sözleri açıklar.	Milli Değer, Milli Bilinç, Kültürel Değerlere Bağlılık
	B.5.10. Yakın çevresine ait halk danslarını tanır.	Milli Ve Kültürel Değerler
	B.5.11. Geleneksel çocuk oyunlarını tanır.	Kültürel Birikim Ve Değerler
	B.5.12. Olimpik kavramları bilir.	Olimpik Değerler

6. Sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersi Duyuşsal Kazanımları

Beden eğitimi ve spor dersi 6.sınıf öğretim programında “hareket yetkinliği öğrenme alanında” doğrudan değerlerle ilgili üç tane kazanım olduğu yine “aktif ve sağlıklı yaşam öğrenme alanında” değerlerle ilgili üç tane kazanım olduğu görölmüşür (93). Bu kazanımlar ile ilgili olduğu düşünölen değerler Tablo 2.13’te verilmiştir.

Tablo 2.13. 6.sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersi Duyuşsal Kazanımları (93)

Öğrenme Alanı	Kazanım	Kazanımla İlgili Olduğu düşünölen Değerler
A. Hareket Yetkinliği Öğrenme Alanı	A.6.12. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde işbirliği yapmaya istekli olur.	İş Birliği, Paylaşım, İletişim
	A.6.13. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde başkalarının haklarına saygı gösterir.	Adil Oyun, Saygı, Empati
	A.6.14. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde bireysel farklılığı olanlarla çalışmaya gönüllü olur.	Empati, Saygı
B. Aktif ve Sağlıklı Yaşam Öğrenme Alanı	B.6.8. Millî bayramlar/belirli gün ve haftalar için hazırlanan etkinliklere istekle katılır.	Milli Değer, Milli Bilinç, Kültürel Değerlere Bağlılık
	B.6.9. Atatürk'ün spora ve sporculara neden önem verdiğini bilir.	Milli Değer, Milli Bilinç, Kültürel Değerlere Bağlılık
	B.6.10. Yakın çevresine ait halk danslarını araştırır.	Milli Ve Kültürel Değerler
	B.6.11. Farklı kültürlere ait çocuk oyunlarını araştırır.	Kültürel Birikim Ve Değerler
	B.6.12. Olimpiyat oyunlarının önemini açıklar.	Olimpik Değerler

7. Sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersi Duyuşsal Kazanımları

Beden eğitimi ve spor dersi 7.sınıf öğretim programında “hareket yetkinliği öğrenme alanında” doğrudan değerlerle ilgili üç tane kazanım olduğu yine “aktif ve sağlıklı yaşam öğrenme alanında” değerlerle ilgili dört tane kazanım olduğu görülmüştür (93). Bu kazanımlar ile ilgili olduğu düşünülen değerler Tablo 2.14’de verilmiştir.

Tablo 2.14. 7.sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersi Duyuşsal Kazanımları (93)

Öğrenme Alanı	Kazanım	Kazanımla İlgili Olduğu düşünölen Değerler
A. Hareket Yetkinliği Öğrenme Alanı	A.7.13. Sportlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde işbirliğine dayalı davranışlar gösterir.	İş Birliği, Paylaşım, İletişim
	A.7.14. Sportlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde adil oyun anlayışına uygun davranır.	Adil Oyun, Saygı, Empati
	A.7.16. Sportlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde bireysel farklılığı olanlarla çalışmaya istekli olur.	Empati, Saygı
B. Aktif ve Sağlıklı Yaşam Öğrenme Alanı	B.7.9. Millî bayramlar/belirli gün ve haftalara çeşitli etkinlikler hazırlayarak katılır.	Milli Değer, Milli Bilinç, Kültürel Değerlere Bağlılık
	B.7.10. Atatürk’ün spora ve sporcuya verdiği önemin ölkemize olan katkılarını inceler.	Milli Değer, Milli Bilinç, Kültürel Değerlere Bağlılık
	B.7.11. Farklı yörelere ait halk danslarını araştırır.	Milli Ve Kültürel Değerler,
	B.7.12. Ölkemizin olimpiyat tarihini araştırır.	Olimpik Değerler

8. Sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersi Duyuşsal Kazanımları

Beden eğitimi ve spor dersi 8.sınıf öğretim programında “hareket yetkinliği öğrenme alanında” doğrudan değerlerle ilgili üç tane kazanım olduğu yine “aktif ve sağlıklı yaşam öğrenme alanında” değerlerle ilgili dört tane kazanım olduğu görülmüştür (93). Bu kazanımlar ile ilgili olduğu düşünülen değerler Tablo 2.15’de verilmiştir.

Tablo 2.15. 8.sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersi Duyuşsal Kazanımları (93)

Öğrenme Alanı	Kazanım	Kazanımla İlgili Olduğu düşünölen Değerler
A. Hareket Yetkinliği Öğrenme Alanı	A.8.11. Spor dallarında takım veya grup hedeflerine ulaşmak için işbirliği yapar.	İş birliği, paylaşım, iletişim
	A.8.12. Adil oyun anlayışına uygun davranmayı alışkanlık hâline getirir.	Adil oyun, saygı, empati
	A.8.14. Spor ve etkinliklere katılımda bireysel farklılığı olanlarla çalışmaya değer verir.	Empati, saygı
B. Aktif ve Sağlıklı Yaşam Öğrenme Alanı	B.8.9. Millî bayramlar/belirli gün ve haftalarda okulda ve okul dışında çeşitli etkinliklere katılır.	Milli değer, milli bilinç, kültürel değerlere bağlılık
	B.8.10. Atatürk'ün spora ve sporcuya verdiği önemi inceleyerek çıkarımlarda bulunur.	Milli değer, milli bilinç, kültürel değerlere bağlılık
	B.8.11. Diğer kültürlere ait halk danslarını araştırır.	Milli ve kültürel değerler
	B.8.12. Olimpik ve Paralimpik okul günleri hazırlar.	Olimpik değerler

2.3.4.3. Ortaokul 2017 yılı Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programında (5-8. Sınıflar) Yer Alan Değerler

2017 yılında çıkartılan ortaokul (5-8) beden eğitimi ve spor dersi programında öğrencilere kazandırılmak istenen değerlerin genel yapısı içersinde öne çıkan değerler aşğıdaki tabloda gösterilmiştir (94).

Tablo 2.16. Programın Genel Yapısı İçinde Öne Çıkan Değerler (94)

Adalet	Arkadaşlık	Estetik	Eşitlik
Paylaşma	Sevgi	Güven	Duyarlılık
Özgürlük	Sabır	Sorumluluk	Çalışkanlık
Dürüstlük	Saygı	Vatanseverlik	Yardımsverlik

2.3.4.4. Ortaöğretim 2017 yılı Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programında (9-12. Sınıflar) Yer Alan Değerler

2017 yılında çıkartılan ortaöğretim (9-12) beden eğitimi ve spor dersi programında öğrencilere kazandırılmak istenen değerler aşğıda gösterilmiştir (95).

Tablo 2.17. Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Değerler ile Bunlara İlişkin Tutum ve Davranışlar (95)

Değerler	Değerlerle İlişkili Tutum Ve Davranışlar
Adalet	Adil olma Eşit davranma Paylaşma
Dostluk	Diğerkâmlık Güven duyma Sadık olma Vefalı olma Yardımlaşma
Dürüstlük	Açık ve anlaşılır olma Doğru sözlü olma Etik davranma Güvenilir olma Sözünde durma
Öz Denetim	Davranışlarını kontrol etme Davranışlarının sorumluluğunu alabilme Öz güven sahibi olma
Sabır	Azimli olma Tahammül etme
Saygı	Alçakgönüllü olma Başkalarına kendine davranılmasını istediği şekilde davranma Diğer insanların kişiliklerine değer verme
Sevgi	Aile birliğine önem verme Fedakârlık yapma
Sorumluluk	Kendine, çevresine, vatanına, ailesine karşı sorumlu olma
Vatanseverlik	Çalışkan olma Dayanışma Kurallara ve kanunlara uyma Tarihsel ve doğal mirasa duyarlı olma Toplumunu önemseme
Yardımseverlik	Cömert olma Fedakâr olma İş birliği yapma Merhametli olma Misafirperver olma Paylaşma

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Araştırma modeli

Bu araştırma tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan veya o durumu kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışır (96, 97).

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

3.2.1. Araştırma Evreni

Araştırma evrenini 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında Adıyaman İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaokullarda 23537 kız ve 24527 erkek öğrenci olmak üzere toplam 48064 öğrenci (Tablo 3.1) oluşturmaktadır (98).

Tablo 3.1. Adıyaman İli Ortaokul kurumlarının konumlarına göre okul, derslik, şube ve öğrenci sayıları

	Okul Sayısı		Derslik Sayısı		Şube Sayısı		Öğrenci Sayısı	
	n	%	N	%	N	%	n	%
Şehir	83	42,56	991	56,85	1249	63,72	32959	68,57
Köy	112	57,43	752	43,14	711	36,27	15105	31,42
Toplam	195	100	1743	100	1960	100	48064	100

3.2.2. Araştırmanın Örneklemi

Araştırma örneklem büyüklüğünü belirlemek için araştırmada geliştirilen beden eğitimi dersi değer ölçeği 50 ortaokul öğrencisine ön uygulama yapılmış ve bu uygulama sonuçları ($\bar{x}=3,93$; $ss.=0,71$; Güven Aralığı= %95; $t=1,96$; $d= \pm 0,05$) ışığında örneklem büyüklüğünü belirleme testi uygulanmıştır (96, 97). Bu test sonuçlarına göre araştırma örnekleme için en az 762 denek alınması gerektiği hesaplanmıştır. Araştırma evreninden oranlı küme örnekleme türüne göre şehir merkezinden 7 ortaokul ve köyden 3 ortaokul olmak üzere kura ile seçilen 10 okulda okuyan ve rastgele yöntemle seçilmiş 798 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma Örnekleme seçilen öğrencilere ait bilgiler Tablo 3.2’de verilmiştir.

Tablo 3.2. Araştırma Örneklemine Seçilen Öğrencilerin Nitelikleri

Öğrencinin Nitelikleri	Özellikler	F	%
Cinsiyet	Bayan	403	50,5
	Erkek	395	49,5
Yaş	10-11 yaş	190	23,8
	12 yaş	222	27,8
	13 yaş	208	26,1
	14-15 yaş	178	22,3
Sınıf	5.sınıf	199	24,9
	6.sınıf	191	23,9
	7.sınıf	210	26,3
	8.sınıf	198	24,8
Okulunun Bulunduğu Yer	İl	559	70,1
	Köy	239	29,9
Öğrencinin bulunduğu Okulun Mevcudu	250 ve altı	81	10,2
	251-500 arası	240	30,1
	501-750 arası	80	10,0
	751 ve üzeri	237	29,7
	1000 ve üzeri	160	20,1
	Toplam	798	100

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Anket formu, öğrencilerin kişisel bilgilerini içeren ve 10 sorudan oluşan “demografik bilgi formu” ile “Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçeği (BESDDÖ)’nden oluşmaktadır.

3.3.1. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçeği’nin (BESDDÖ) Geçerlilik ve Güvenirlilik Aşamaları

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçeği geliştirilmesinde ilk olarak Milli Eğitim Bakanlığı’nın okullarda uygulamış olduğu derslere ilişkin değer ölçekleri incelenmiştir. (99, 100). Özellikle beden eğitimi dersi ile ilgili değer ölçekleri ve değer çalışmaları incelenmiştir. Böylelikle değerler konusunda geniş bir literatür taraması yapılmıştır. Ölçek taslağının hazırlanmasında aşağıdaki yol izlenmiştir.

3.3.2. Ölçeğin Taslağı için Nitel Veri Toplama Aşamaları

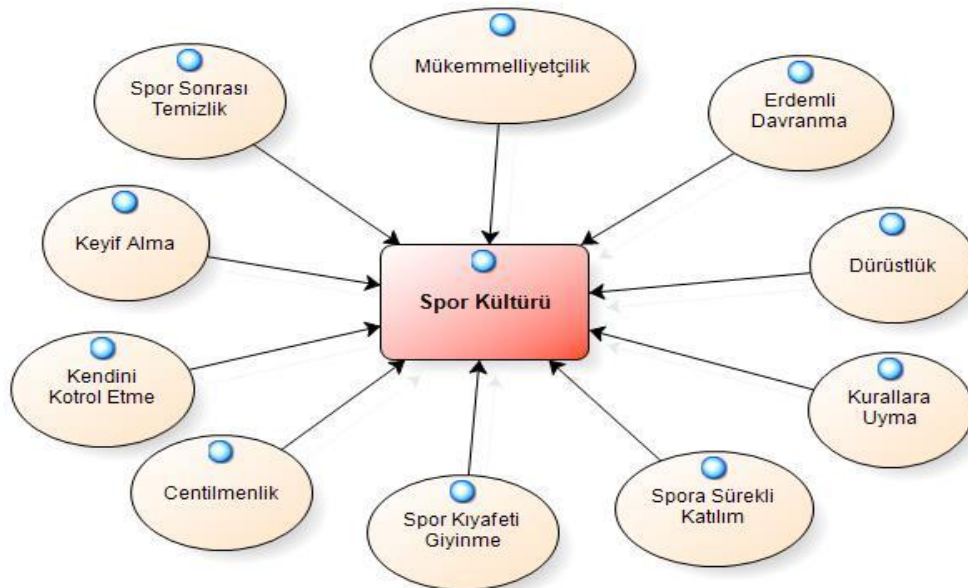
Araştırmada 6 beden eğitimi öğretmeni ile 3 öğretim üyesi araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu (Ek-3) ile yüz yüze görüşme yapılmıştır.

Ayrıca 30 ortaokul öğrencisine de yine araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu (Ek-4) ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları ve görüşmeler nitel araştırma yöntemlerine uygun yapılmıştır (101). Röportajlar okulların spor odalarında yapılmış olup yaklaşık 20-70 dakika arasında sürmüştür. Röportajlardan izin alınanlar ses kayıt cihazı ile diğerleri sadece not tutularak kayıt edilmiş ve daha sonra Word dosyasında yazılı hale getirilmiştir. Yazılı dosyalar Nvivo 9.00 paket programına yüklenmiştir. Beden eğitimi Öğretmenleri için “BEÖ”, öğretim üyeleri için “ÖÜ” ve öğrenciler için “Ö” kısaltmaları kullanılmıştır.

Elde edilen ham veriler, daha önceden seminer almış ve nitel veri analizinde konusunda bilgili iki nitel araştırmacı tarafından tematik kodlama yöntemine göre içerik analizi yapılmıştır. Bu analizler sonucunda ile beden eğitimi dersine ilişkin değerler ortaya çıkartılmış ve bu değerlerden bir birine benzer olanlar ana değer altında toplanmıştır. Toplam 6 ana değer altında toplam 39 alt değer ortaya çıkmıştır. Araştırma verilerinin güvenilirliği için başka bir bağımsız araştırmacıya da aynı ham verilere içerik analizi yaptırılmıştır. İki analiz arasındaki sonucun uyumuna Cohen'in kappa katsayısı ile bakılmış ve kappa katsayısı 0,74 olarak bulunmuştur. Landis ve Koch'a göre 0,61 - 0,80 arasındaki Cohen kappa sayısı iyi uyumu göstermektedir (102).

Altı ana değer ve bu değerlere ilişkin alt değerler aşağıdaki şekiller yardımı ile verilmiştir. Birinci ana değer Spor Kültürü'dür. Spor Kültürü değeri altında 10 alt değer mevcuttur.

Şekil 3.1. Spor Kültürü Değerine İlişkin Alt Değerler

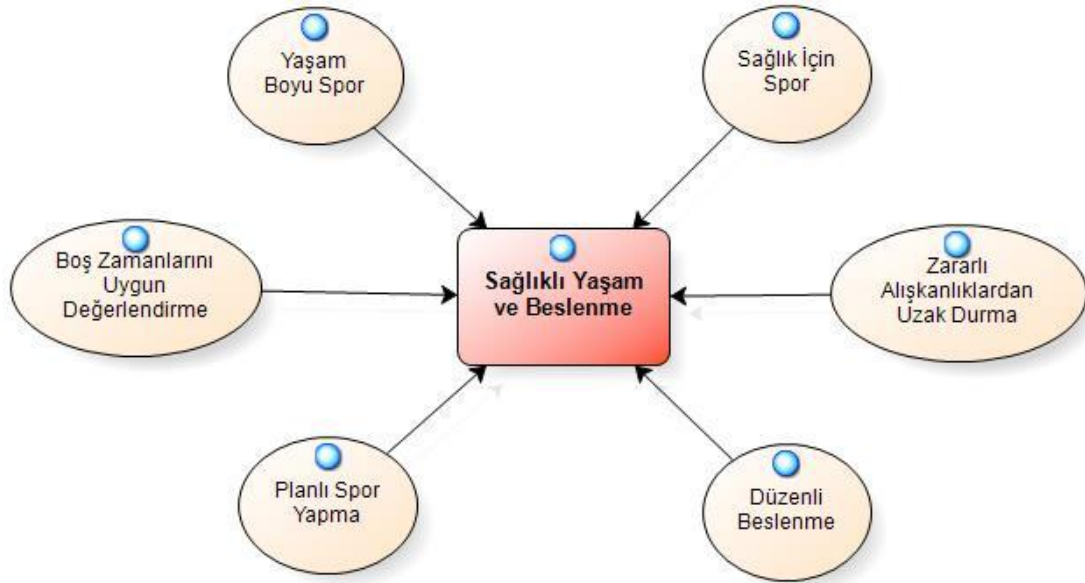

Beden eğitimi öğretmenleri (BEÖ) ve öğretim üyeleri (ÖÜ) ile yapılan röportajlarda spor kültürü değeri ve alt değerleri ile bazı ifadeler şöyledir. BEÖ1: “*Öğrencilere spor kültürü aşılacak gerekir. Bunun için en başta öğretmenin rol model olması gerekir. Örneğin çocuklara eşofmanla gelin diyorsunuz kendiniz eşofmanla gelmiyorsunuz veya çocuklara argo kelimeler kullanmayın diyorsunuz ve kendiniz argo kelimeler kullanıyorsunuz. Bu durumda öğrencilere değer aktaramazsınız*”. Burada spor kıyafeti ile gelme ve kurallara uyma değerlerinin üzerinde durulmuştur. BEÖ2: “*Yarışmalarda koşu için belirlediğimiz bir yer vardır. Öğrencilerden bir tam o belirlediğimiz noktadan başlar, diğer öğrenci kazanmak için hile yapar ve belirlenen noktaları ihlal eder. Kurallara uyararak gelen öğrenci kurallara uyduğu için ve dürüst davrandığı için onu sınıfta överim. Yarışmayı kaybetme olasılığına rağmen dürüst davrandığını diğer arkadaşlarıyla paylaşırım*”. Kurallara uyma, dürüstlük, erdemli davranma, kendini kontrol etme değerlerinin üzerinde durulmuştur. ÖÜ1: “*Ben sınıfça skorun olmadığı yenmek ve yenilmenin olmadığı illa bir kazananın olmadığı mümkünse herkesin kazandığı ve herkesin olduğu ortamdan keyif aldığı etkinlikleri daha anlamlı buluyorum*”. Spora sürekli katılım, keyif alma değerlerinin üzerinde durulmuştur. ÖÜ2: “*Benim için en önemli şey dürüstlüktür. Hiçbir zaman hileye izin vermedim derslerimde. Örneğin öğrenci rahatsız ise bunu anlayışla karşılayabilirim ama yalan söylerse bir daha ona müsamaha göstermem*”. Dürüstlük ve erdemli davranma değerlerinin üzerinde durulmuştur. BEÖ3: “*Endüstri meslek lisesinde çalışıyorum. Okulumda en çok gözlemlediğim şey kazanma arzusunun çok fazla, kaybetme duygusuna da tahammülün olmamasıdır. Bende turnuvalarda takımım kaybettiğinde rakip takımı alkışlamalarını istiyorum*”. Centilmenlik ve erdemli davranma değerlerinin üzerinde durulmuştur. BEÖ4: “*Ben çatışma ortamı yaratıyorum ve rekabet duygusunun gelişmesini istiyorum. Öğrencinin bu durumda en iyi performansını ortaya çıkarmaya çalışıyorum ve başarının da bu şekilde geldiğine inanıyorum*”. Mükemmeliyetçilik değeri üzerinde durulmuştur. BEÖ5: “*Ben derslerimde öğrencilerimin düzenli, tertipli ve titiz olmalarını önemiştir. Onların eşofmanla gelmesini, dersten sonra okul kıyafetini giymelerini ve temizliklerine dikkat etmelerini takip ediyorum*”. Spor kıyafeti giyme ve spor sonrası temizlik değerleri üzerinde durulmuştur. BEÖ6: “*Derse geç kalan bir öğrenci çalışma hayatında da mesaiye geç gelebilir. Ya da öğrenci sıraya girerken sıranın en sonundan en başına geçmeye çalışıyorsa aynı öğrenci bir fatura veya otobüs kuyruğunda da aynı şeyleri yapabilir. Ders içerisinde davranışının yanlış olduğunu söyleyip öğrenciyi yönlendirmeye çalışıyorum*”. Kurallara uyma, dürüstlük, erdemli davranma ve centilmenlik değerleri üzerinde durulmuştur. BEÖ3: “*Örneğin futbol oyunu esnasında bazen öğrenci pozisyon gereği yalan söyleyebiliyor. Top eline çarpıyor ama çarpmadı diyor.*”

Ben öğrenciye dürüst davranması gerektiğini ve yalan söylememesi gerektiğini söylüyorum. Çünkü dürüst davranışı okulda yaparsa dışarıda da dürüst olur”. Dürüstlük, kurallara uyma ve erdemli olma değerleri üzerinde durulmuştur. Ö12: “Okulda arkadaşlarımızla futbol oynadığımızda bazen elimize top değiyor. Böyle bir durumda arkadaşlarımız bizi uyardıktan sonra oyunu durdurup elimize çarptığını söylemeliyiz”. Dürüstlük ve kurallara uyma değerleri üzerinde durulmuştur. Ö18: “Okulda arkadaşlarımızla yaptığımız yarışmalarda kazandığımız ve kaybettiğimiz oluyor. Bu durumda kaybediyorsak rakibi kutlamalıyız. Kazanmışsak da arkadaşlarımızı rencide etmeden kutlamalıyız”. Centilmenlik, erdemli davranma ve kendini kontrol etme değerleri üzerinde durulmuştur.

İkinci ana değer Sağlıklı Yaşam ve Beslenme’dir. Bu değere ilişkin 6 alt değer aşağıda verilmiştir.

Şekil 3.2. Sağlıklı Yaşam ve Beslenme Değerine İlişkin Alt Değerler

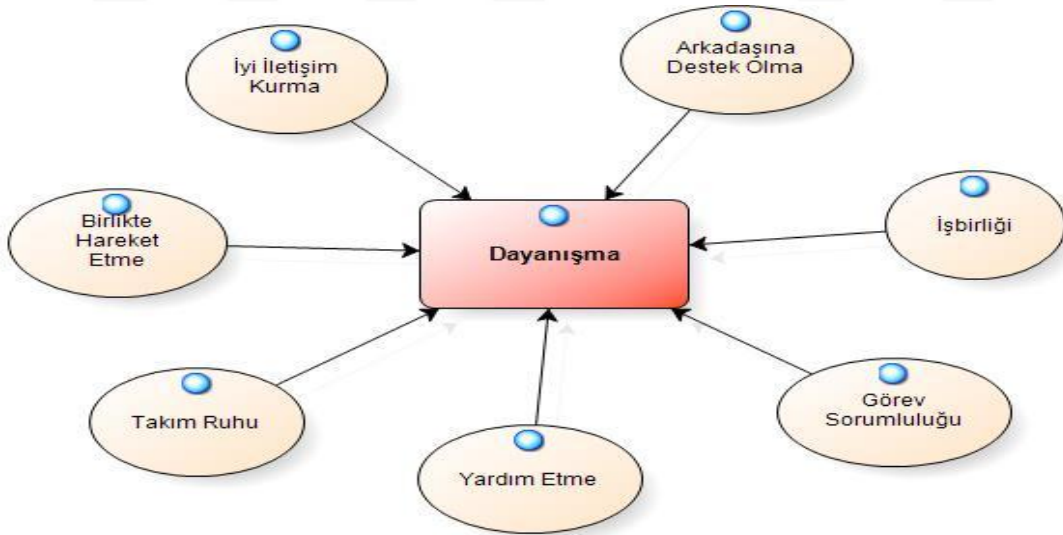

Sağlıklı yaşam ve beslenme değeri alt boyutunda yapılan röportajlarda bazı değerler ortaya çıkmıştır. BEÖ1: “Sağlıklı bir insan mutlu bir insandır. Toplumun temeli beden eğitimi dersinde atılıyor. Bizim toplumda insanlar önce para biriktirir sonra sağlığı için bu parayı harcar. Beden eğitimi dersi hem bedene hem de zihne yatırımdır”. Yaşam boyu spor, sağlık için spor, zararlı alışkanlıklardan uzak durma, düzenli beslenme, planlı spor yapma, boş zamanlarını uygun değerlendirme değerleri üzerinde durulmuştur. BEÖ6: “Beden eğitimi dersi çocuğun kendi bedenini keşfetmesi fırsatını sunar. Bu yüzden ben öğrenciye sporla vücudunun sağlıklı olacağı bilincini aşlamaya çalışırım”. Sağlık için spor, yaşam boyu

spor, düzenli beslenme, planlı spor yapma değerleri üzerinde durulmuştur. BEÖ5: “Ben öğrencilerime boş zamanlarında ev oturup bilgisayar oyunu veya televizyon izlemek yerine arkadaşlarıyla dışarıda oyun oynamalarını veya spor faaliyetlerine katılmalarını gelişimleri için önemli olduğunu anlatıyorum”. Boş zamanlarını değerlendirme, zararlı alışkanlıklardan uzak durma, sağlık için spor, yaşam boyu spor değerleri üzerinde durulmuştur. BEÖ2: “Benim voleybolda bir öğrencim vardı. Düzenli olarak antrenmanlara gelir giderdi. Çocuk diğer derslerinde de aynı davranışı sergiliyordu. Çok iyi bir üniversiteye ve çok iyi bir bölüme yerleşti. Bazı veliler benim çocuğum antremana gelmesin diyor mesela, ben onlara çocuk evde televizyon izleyeceğine ya da sokakta bilmediğin şeyleri yapacağına iki saat düzenli spor yapmasının ona daha faydalı olacağını söyleyip ikna edebiliyorum”. Yaşam boyu spor, zararlı alışkanlıklardan uzak durma, planlı spor yapma, boş zamanlarını uygun değerlendirme değerleri üzerinde durulmuştur. Ö27: “Evde bilgisayar başında vakit geçirmek yerine dışarıda arkadaşlarımızla oyun oynamak veya okul takımına katılıp onlarla antrenmanlara gitmek daha faydalı ve eğlenceli olur”. Boş zamanlarını uygun değerlendirme, planlı spor yapma, zararlı alışkanlıklardan uzak durma değerleri üzerinde durulmuştur.

Üçüncü ana değer Dayanışma’dır. Bu değere ilişkin 7 alt değer aşağıda verilmiştir.

Şekil 3.3. Dayanışma Değerine İlişkin Alt Değerler

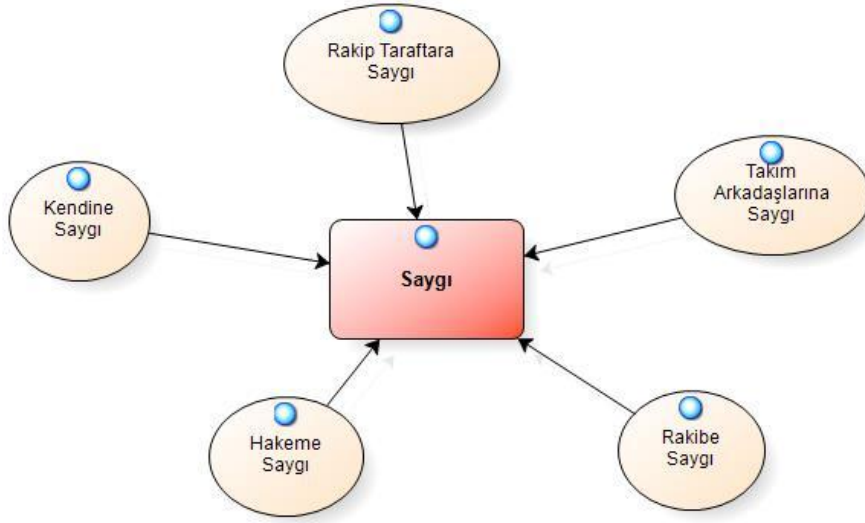

Dayanışma değeri alt boyutunda yapılan röportajlarda bazı değerler ortaya çıkmıştır. ÖÜ1: “Duyuşsal özellikler içinde yaşadığı toplumla şekillenir. Beden eğitimi değerlerin içselleştirilmesinde belki daha anlamlı olur. Örneğin yardımlaşma değeri her derste inşa edilebilir. Ama öğrenci yardımlaşmayı bir sportif ortamda yapabilir ve içselleştirilebilir.

Yardımlaşma olmadan takım skora gidemez''. Takım ruhu, yardım etme, işbirliği, iyi iletişim kurma değerleri üzerinde durulmuştur. BEÖ4: *''Takım ruhu önemlidir. Beden eğitimi öğretmeni ve takım kaptan çok önemlidir. Ben voleybol maçını bir sınav görevim vardı maça gidemedim 2-0 gerideydik maça ben geldikten sonra 3-2 maçı aldık. Lider takımı ateşleyen bir rol modeldir''.* Takım ruhu, birlikte hareket edebilme, iş birliği, görev sorumluluğu değerleri üzerinde durulmuştur. BEÖ6: *''Takım sporlarında sorumluluk alma ön plandadır. Örneğin voleybol maçı içerisinde arkadaşı harekete geçmemiştir kendisi altı numarada oynuyordur 5 numaradaki arkadaşının yerine topu arkadaşına yada rakip sahaya atabilir''.* İş birliği, takım ruhu, yardım etme görev sorumluluğu, arkadaşlarına destek olma değerleri üzerinde durulmuştur. BEÖ1: *''Takım 1. oldu Türkiye şampiyonasına gidiyoruz. İlk maçta rakip çok iyi olmamasına rağmen bizim öğrencilerimiz çok kötü oynadı ben kenarda utandım. Rakip oyuncu antrenörü bunlara hiç mi oyun öğretmedi diye düşünmüştür. Önce takım kaptanı, daha sonra arkadaşları yanma geldi. Ben maçı kaybettiğinize üzülmedim, benim için sizin buraya gelmeniz bile önemli dedim. Ancak biz takım olabildiğimiz için buralara gelebildik. Çok utandım dedim size bir şey öğretmediğimi düşündün ben inancımı kaybettiğimi düşünüyorum. Bir sonraki maçı da 7-5 kaybettik ama kaptan alıyor bunları hepsini en iyi oyunumuzu oynayacağız falan diye ateşliyor. Maç başlıyor ben yerimde duramıyorum. Her gelen öğrenci hocam mutlusunuz diyor. Maçı düşünmüyor çocuklar ben mutlu muyum diye kaygılanıyor. Ben çok duygulandım. Böyle oynayın 30 tane yiyin dedim 7-5 yenildik ama çocuklar o olguyu almıştı''.* Takım ruhu, iş birliği, birlikte hareket etme, görev sorumluluğu, arkadaşlarına destek olma değerleri üzerinde durulmuştur. Ö9: *''Okulda arkadaşlarımızla maç yaptığımızda onlarla paslaşmalıyız. Sadece kendimizi düşünmemeliyiz. Nerede oynuyorsak orada kalmalıyız. Eğer yerimiz defans ise gol atayım diye yerimizi terk etmemeliyiz''.* Birlikte hareket etme, işbirliği, görev sorumluluğu değerleri üzerinde durulmuştur. Ö2: *''Maçlarda eğer yedek kalıyorsak dışarıdan arkadaşlarımıza destek olmalıyız. Öğretmen bizi yedek tuttuğu için küsmemeliyiz''.* Takım ruhu, arkadaşlarına destek olma, iyi iletişim kurma, birlikte hareket etme değerleri üzerinde durulmuştur. Ö14: *''Beden Eğitimi dersinde arkadaşlarımızla oyun oynamak beni mutlu ediyor. Beden eğitimi dersinin olduğu gün okula gitmeyi daha çok istiyorum''.* Birlikte hareket etme, iyi iletişim kurma ve işbirliği değerleri üzerinde durulmuştur.

Dördüncü ana değer Saygı'dır. Bu değere ilişkin 5 alt değer aşağıda verilmiştir.

Şekil 3.4. Saygı Değerine İlişkin Alt Değerler

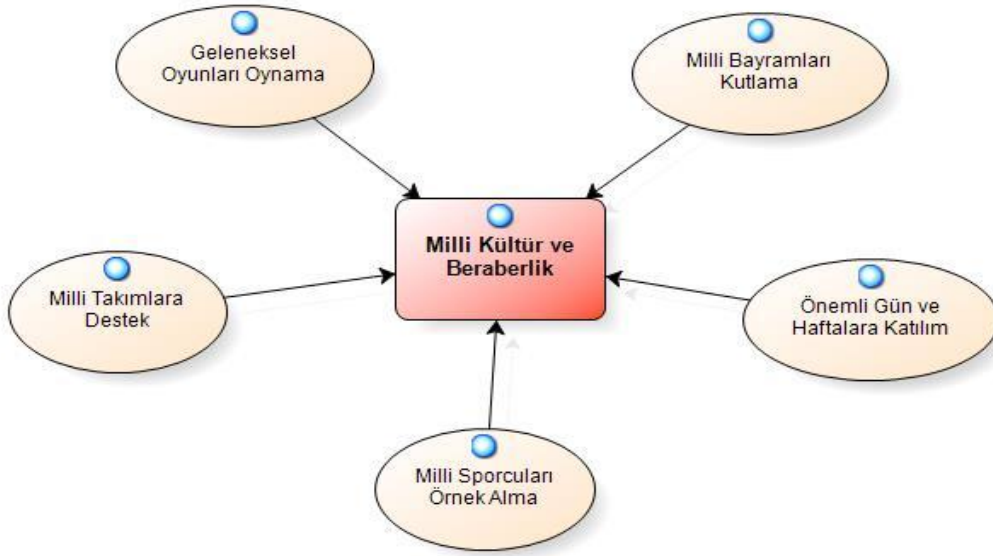

Saygı değeri alt boyutunda yapılan röportajlarda bazı değerler ortaya çıkmıştır. BEÖ1: “Beden eğitimi dersinin temelinde saygı değeri yatar. Gerek milli eğitimin gerek okul yönetiminin beden eğitimi öğretmeni yüklediği anlam saygıdır. Okuldaki saygıyı sağlaması beklenir. Öğrencinin en başta kendisine daha sonra da çevresine karşı saygılı olması gerekir”. Saygı değeri vurgulanmıştır. BEÖ1: “Bir öğrenci maç esnasında arkadaşına vurduğu zaman arkadaşından özür dilemesini bilmelidir. Örneğin halı saha maçlarına giderdik Muhterem diye bir arkadaşımız vardı. Rakip oyuncu muhtereme tekme atardı muhterem özür dilerdi rakip takım oyuncusundan. Ben muhtereme rakip takım oyuncusu sana vuruyor sen özür diliyorsun dediğimde olsun üstadım diye cevap verirdi. Çok ince bir adamdı”. Rakibe saygı, kendine saygı, takım arkadaşlarına saygı değerleri vurgulanmıştır. ÖÜ3: “Bir başka değer de saygı değeri. Saygı hem kendisine saygı hem de başkalarına saygı olmalı, farklılıklara saygı, cinsiyetlere saygı yanı birini olduğu gibi kabul edip ona saygı göstermesi gerekiyor. Başkasına saygı göstermeyen affi yoktur benim dersimde. Temele saygıyı koyduğumuz zaman diğer değerlerde arkasından gelir”. Rakibe saygı, rakip taraftara saygı, kendine saygı, takım arkadaşlarına saygı, hakeme saygı değerleri üzerinde durulmuştur. BEÖ6: “Dersin girişinde öğrenciler birbirlerinin yerine geçmeden düzgün bir sıra olmalıdır. Bir öğrencinin sırada olup diğerinin kenarda başka şeyler yapması adaletli olmaz”. Arkadaşlarına saygı değerleri üzerinde durulmuştur. Ö16: “Bazen basketbol oynadığımızda bazı arkadaşlarımız birbirine hakaret etmekte ve kötü sözler söylemektedir. Böyle olunca ben rahatsız oluyorum ve oyun oynamak istemiyorum”. Rakibe saygı, takım arkadaşına saygı,

kendine saygı değerleri üzerinde durulmuştur. Ö27: “Okulda öğretmenimiz turnuvalarda hakemlik yapıyor. Faul olduğunda düdüğü çalıp oyunu durduruyor”. Verdiği kararlara itiraz etmemeliyiz”. Rakibe saygı, rakip taraftara saygı ve hakeme saygı değerleri üzerinde durulmuştur.

Beşinci ana değer Milli Kültür ve Birliktelik’dir. Bu değere ilişkin 5 alt değer aşağıda verilmiştir.

Şekil 3.5. Milli Kültür ve Beraberlik Değerine İlişkin Alt Değerler

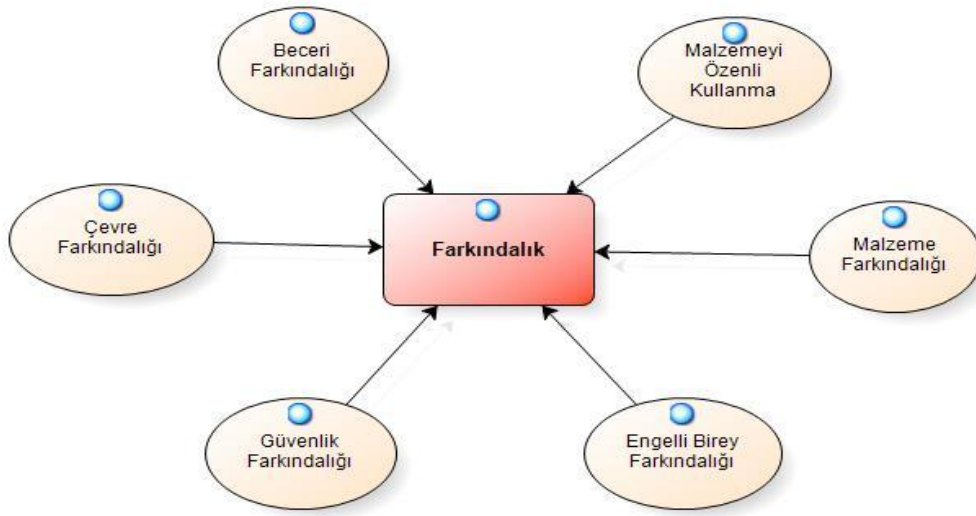

Milli kültür ve beraberlik değeri alt boyutunda yapılan röportajlarda bazı değerler ortaya çıkmıştır. BEÖ6: “Beden eğitimi dersinde Atatürk’ün sporla ilgili sözleriyle açıklamalar yapıyorum. Cumhuriyet koşusu yaptırıyorum. Spor panosunda önemli haftaları yansıtıyorum”. Milli bayramları kutlama ve önemli gün ve haftalara katılım değerleri vurgulanmıştır. BEÖ3: “Gençlik haftasında turnuvalar düzenliyorum. Turnuvalara sadece öğrenciler değil öğretmenlerinde katılımını sağlıyorum. Günün anlam ve önemini belirtecek konuşmalar yapıyorum”. Milli bayramları kutlama ve önemli gün ve haftalara katılım değerleri üzerinde durulmuştur. BEÖ1: “Beden eğitimi ile 19 Mayıs’ta 29 Ekim’de 23 Nisan’da milli değerleri verebiliriz. Bir şiirle kazanılabilecek değerler değil bunlar. Gençlik koşularına katılabilir. Kendi okulumuzda bu bayramlarda koşu, futbol gibi turnuvalar düzenlenebilir. Çanakkale şehitleri için gösteri hazırlanabilir. Milli maçın olduğu zamanlar milli formayla okula gelinebilir. Etkinlik olarak da milli maçı izledik öğretmen olduğu için çocukların ağzından küfür bile çıkmadı. Beden eğitimi doğru davranışı ortaya çıkarmakta önemlidir”. Milli bayramları kutlama, önemli gün ve haftalara katılım, milli takımlara destek değerleri

üzerinde durulmuştur. Ö7: “23 Nisan kutlamalarında okulda yapılan etkinliklere katılmak isterim. Öğretmenlerimden bana görev vermelerini isterim. Bu beni mutlu ediyor”. Milli bayramları kutlama, önemli gün ve haftalara katılım değerleri üzerinde durulmuştur. Ö19: “Öğretmenimiz bizi serbest bıraktığında arkadaşlarımızla mendil kapmaca, ip atlama ve yakan top oynamayı çok seviyoruz”. Geleneksel oyunları oynama değeri üzerinde durulmuştur.

Altıncı ana değer Farkındalık’tır. Bu değere ilişkin 6 alt değer aşağıda verilmiştir.

Şekil 3.6. Farkındalık Değerine İlişkin Alt Değerler

Farkındalık değeri alt boyutunda yapılan röportajlarda bazı değerler ortaya çıkmıştır. BEÖ5: “Derslerde, spor malzemelerin okulun değil herkesin olduğu ve herkesin sahiplenmesi gerektiği konusuna dikkat ederim belli bir süre sonra bu öğrencilerde bu farkındalık gelişiyor. Bunu yapmak öğretmenin elinde olan bir olay”. Malzemeyi özenli kullanma, malzeme farkındalığı, çevre farkındalığı değerleri üzerinde durulmuştur. BEÖ 3: “Okulda kaynaştırma öğrenciler olabiliyor. Kaynaştırma durumuna göre öğrencilere görev dağılımı yaparak onları daha aktif hale getiriyorum. Diğer öğrencilerinde bu olaya dahil ederek bir bilinç oluşturmaya çalışıyorum. Engelli birey farkındalığı ve beceri farkındalığı değerleri üzerinde durulmuştur. BEÖ 1: “Sınıfta beceri düzeyi iyi olanda var kötü olanda etkinlikleri hepsinin zevk alacağı şekilde olmasını sağlamaya çalışıyorum”. Yetenekli olanların ne düzeyde olduğunu anlamaları için sınıf içinde değerlendirmelerde bulunuyorum. Beceri farkındalığı değerleri üzerinde durulmuştur. BEÖ2: “Derslerimi işlerken herhangi olumsuz bir durum yaşanmaması için gerekli güvenlik tedbirlerini muhakkak alırım. Okul

bahçemin durumuna göre etkinliğin sınırlarını belirlerim. Çevre farkındalığı ve güvenlik farkındalığı değerleri üzerinde durulmuştur. Ö17: “Ben spor başkanımı ders başlarken ders ile ilgili tüm malzemeleri ben getiririm. Ders bittikten sonra da tüm malzemeleri toplar spor odasına götürürüm. Tüm arkadaşlarımı malzemeleri düzgün kullanmaları konusunda uyarırım. Malzemeleri düzgün kullanmayan arkadaşlarımız oluyor bazen bunu öğretmenimize söylüyorum”. Malzemeyi özenli kullanma, çevre farkındalığı ve malzeme farkındalığı üzerinde durulmuştur.

3.3.3. Ölçek Taslağının Oluşturulması ve Kapsam Geçerliliği

Nitel veri yöntemlerinden elde edilen veriler ışığında ölçek taslağı için 39 maddelik değer ve bu değerlere ilişkin soru maddesi oluşturulmuştur (Ek-5). Ölçek taslağının kapsam geçerliliklerini belirlemek için 11 uzman (öğretim üyesi) görüşleri Lashwe (1975) tekniği ile analiz edilmiştir (103).

Ölçek taslakları “Uygundur”, “Düzeltilmeli” ve “Kaldırılmalı” şeklinde görüş şıkları eklenmiştir. Lawshe tekniğine göre kapsam geçerliliğinin belirlenmesinde en az 5, en fazla ise 40 uzmanın görüşüne ihtiyaç vardır. Lawshe analizine göre kapsam geçerlilik oranının (KGO) altında kalan maddeler ölçekten çıkarılır. Kapsam geçerlilik oranı belirlenen formül ile ($KGO = [N_G \div (N \div 2)] - 1$, N= Toplam uzman sayısını, N_G =Maddenin gerekli diyen uzman sayısı) ile bulunur (101). Veneziano ve Hooper tarafından KGO’ların $\alpha = 0,05$ anlamlılık düzeyinde minimum değerleri hesaplama kolaylığı sağlaması açısından tabloya dönüştürülmüştür (104).

Tablo 3.3. KGO’ların İçin Minimum Değerler (104)

Uzman sayısı	Minimum değer	Uzman sayısı	Minimum değer
5	0,99	13	0,54
6	0,99	14	0,51
7	0,99	15	0,49
8	0,78	20	0,42
9	0,75	25	0,37
10	0,62	30	0,33
11	0,59	35	0,31
12	0,56	+40	0,29

39 maddeden oluşan ölçek taslağının 11 uzman görüşleri Lashwe (1975) tekniği ile analiz edilmesi sonucunda Tablo 3.4’te görülen 7 maddenin KGO değerleri 0,59’un altında olduğu için çıkartılmıştır.

Tablo 3.4. Ölçek Taslağının Kapsam Geçerlilik Oranı

Sıra	Değer Boyutu	Değer Boyutunun Alt Değer	KGO değeri
Madde 1	Saygı	Rakibe Saygı	0,81
Madde 2	Spor Kültürü	Spor Kıyafeti Giyinme	0,63
Madde 3	Dayanışma	Arkadaşına Destek Olma	1
Madde 4	Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Planlı Spor Yapma	0,27*
Madde 5	Spor Kültürü	Empati /Erdemli Davranma	0,81
Madde 6	Spor Kültürü	Kendini Kontrol Etme	0,63
Madde 7	Milli Kültür ve Beraberlik	Milli Takımlara Destek	0,81
Madde 8	Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Spora Düzenli Katalım	0,45*
Madde 9	Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Sağlık İçin Spor	0,81
Madde 10	Saygı	Kendine Saygı	0,63
Madde 11	Spor Kültürü	Spora Sürekli Katılım	1
Madde 12	Milli Kültür ve Beraberlik	Önemli Gün Ve Haftaları Kutlama	0,27*
Madde 13	Dayanışma	Görev Sorumluluğu	0,63
Madde 14	Spor Kültürü	Centilmenlik	0,63
Madde 15	Farkındalık	Engelli Birey Farkındalığı	0,63
Madde 16	Dayanışma	Takım Ruhu	1
Madde 17	Milli Kültür ve Beraberlik	Geleneksel Oyun Oynama	0,63
Madde 18	Spor Kültürü	Keyif Alma	1
Madde 19	Saygı	Takım Arkadaşına Saygı	0,63
Madde 20	Farkındalık	Malzeme Farkındalığı	0,81
Madde 21	Spor Kültürü	Dürüstlük	0,63
Madde 22	Dayanışma	Birlikte Hareket Etme	1
Madde23	Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Zararlı Alışkanlıklardan Uzak Durma	0,63
Madde 24	Milli Kültür ve Beraberlik	Milli Sporcuları Örnek Alma	0,45*
Madde 25	Saygı	Hakeme Saygı	0,81
Madde 26	Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Boş Zamanlarını Uygun Değerlendirme	0,09*
Madde 27	Dayanışma	İşbirliği	0,63
Madde 28	Milli Kültür	Milli Günleri Kutlama	0,63
Madde 29	Farkındalık	Çevre Farkındalığı	0,81
Madde 30	Dayanışma	İyi İletişim Kurma	0,63
Madde 31	Dayanışma	Yardım Etme	0,81
Madde 32	Farkındalık	Beceri Farkındalığı	0,45*
Madde 33	Spor Kültürü	Spor Sonrası Temizlik	0,63
Madde 34	Saygı	Rakip Taraftara Saygı	0,63
Madde 35	Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Düzenli Beslenme	1
Madde 36	Farkındalık	Malzemeyi Özenli Kullanma	0,81
Madde 37	Farkındalık	Güvenlik Farkındalığı	0,45*
Madde 38	Spor Kültürü	Mükemmeliyetçilik	0,63
Madde 39	Spor Kültürü	Kurallara Uyma	0,63

*Ölçek taslağından çıkartılan maddeler

Kapsam geçerliliğinden sonra ölçek taslağında 32 madde kalmıştır. Ölçek maddelerinin tamamı olumlu maddelerdir. Ölçekte kullanacak ölçme birimi olarak 5’li likert türü ölçek “Her Zaman (5), Sıklıkla (4), Bazen (3), Nadiren (2), Hiçbir zaman (1)” kullanılmıştır.

3.3.4. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)

Türkiye’de 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında ortaokullarda öğrenim görmüş toplam öğrenci sayısı 5211506 kişidir (98). Ölçek taslağı geliştirilmesi için 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında Türkiye’de 7 farklı coğrafi bölgeden 14 ilde 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda devam eden 617’i bayan ve 503’ü erkek olmak üzere toplam 1120 ortaokul öğrencisine uygulanmıştır (Tablo 3.5). Ölçek taslağında tersine/olumsuz madde olmadığından bütün madde cevapları “Her Zaman (5), Sıklıkla (4), Bazen (3), Nadiren (2), Hiçbir zaman (1)” şeklinde istatistik programına kayıt edilmiştir.

Tablo 3.5. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçeğinin Geliştirilmesi için Uygulama Yapılan Bölgeler ve Öğrenci Sayıları

Bölge	İl	5.sınıf	6.sınıf	7.sınıf	8.sınıf	Toplam
Akdeniz	Adana	22	21	21	22	86
	Osmaniye	18	19	19	18	74
Marmara	Bursa	17	20	21	19	77
	İstanbul	21	23	22	21	87
İç Anadolu	Kayseri	20	21	20	21	82
	Konya	18	20	21	19	78
Doğu Anadolu	Ağrı	13	20	20	20	73
	Malatya	27	20	20	20	87
Ege	İzmir	21	21	23	23	88
	Muğla	19	19	17	17	72
Karadeniz	Samsun	22	21	20	20	83
	Bartın	17	19	19	18	73
Güneydoğu	Mardin	20	22	23	19	84
	Şanlıurfa	18	21	17	20	76
Toplam		273	287	283	277	1120

Elde edilen vebrilerin Açıklayıcı faktör analizine (AFA) uygunluğu için yapılan Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0,893 ve Bartlett Testi ($X^2=6652,512$ $df=496$) anlamlı ($p<0,01$) bulunmuştur. Tavşalcıl'a göre KMO testi sonucunda bulunan değer 0,80'lerde ise çok iyi olduğunu belirtmektedir (105). Yine faktör analizinde elde edilen korelasyon matrisinin birim matris olup olmadığını tespit etmek için yapılan Bartlett Testi sonucunun anlamlı olduğu görülmüştür (106). Bu sonuçlara göre ölçek taslağındaki sorular AFA testi için uygundur.

Yapılan faktör analizi için temel bileşenler analizi kullanılmış ve döndürme işlemi olarak dik döndürme (varimax) tekniği uygulanmıştır. Faktör sayısı 6 olarak belirlenmiştir. Analiz sonucunda farklı faktörlerde yükleri arasında en az 0,10 fark olmayan 7 madde ölçek taslağından çıkartılmıştır. Ölçek taslağında kalan 32 madde ikinci AFA için uygun görülmüştür.

Tablo 3.6 Ölçeğin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde Sayısı	Madde Numaraları	Spor Kültürü Faktörü	Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Dayanışma Faktörü	Saygı Faktörü	Mİlî Kültür ve Beraberlik	Farkındalık	Madde Toplam Korelasyon	Açıkladığı varyans %	Cronbach Alfa
1	Madde 4	0,632						0,468	19,415	0,718
2	Madde 2	0,615						0,410		
3	Madde 5	0,594						0,457		
4	Madde 9	0,591						0,461		
5	Madde 11	0,570						0,405		
6	Madde 15	0,520						0,388		
7	Madde 18	0,465						0,278		
8	Madde 31	0,438						0,240		
9	Madde 27		0,962					0,911	9,991	0,914
10	Madde 7		0,961					0,694		
11	Madde 29		0,815					0,905		
12	Madde 3			0,579				0,343	5,986	0,706
13	Madde 10			0,564				0,240		
14	Madde 13			0,535				0,265		
15	Madde 22			0,482				0,325		
16	Madde 25			0,473				0,314		
17	Madde 1				0,711			0,313	5,233	0,718
18	Madde 16				0,608			0,233		
19	Madde 28				0,573			0,251		
20	Madde 6					0,702		0,232	4,883	0,701
21	Madde 23					0,554		0,232		
22	Madde 17						0,711	0,277	4,476	0,704
23	Madde 24						0,696	0,277		
Ölçeğin Tamamına İlişkin Sonuçlar									49,985	0,781

İkinci faktör analizinde KMO değeri 0,818 olarak bulunmuş ve Bartlett Testi ($X^2=6990,319$ $df=253$ $p<0,01$) anlamlı çıkmıştır. AFA sonucunda ölçeğin 6 faktörden oluştuğu görülmüştür. Birinci faktör (Spor Kültürü) yük değerlerinin 0,438 ile 0,632 arasında; ikinci faktör (Sağlıklı Yaşam ve Beslenme) yük değerlerinin 0,815 ile 0,962 arasında, üçüncü faktör (Dayanışma) yük değerlerinin 0,473 ile 0,579 arasında, dördüncü faktör (Saygı) yük değerlerinin 0,573 ile 0,711 arasında, beşinci faktör (Milli Kültür ve Birliktelik) yük değerlerinin 0,554 ile 0,702 arasında altıncı faktör (Farkındalık) yük değerlerinin 0,696 ile 0,711 arasında değiştiği görülmüştür (Tablo 3.6).

Ölçek faktörlerin açıkladıkları varyanslar %4,476 ile %19,415 arasında değiştiği görülmüştür. Ölçeğin tamamının açıkladığı varyans ise %49,985 olarak bulunmuştur. Büyüköztürk'e göre çok faktörlü ölçekler de açıklanan varyansın %30'dan daha fazla olması beklenmelidir. Dolayısı ile ölçeğin bir bütün olarak açıkladığı varyansın %49,985 olması istatistiki açıdan yeterli sayılabilir (107).

Bu çalışmada ölçeğin yapı geçerliliği daha iyi görebilmek için madde analizi yöntemlerinden madde-toplam korelasyon yöntemi seçilmiştir. Uygulama sonuçlarına bakıldığında maddelerin korelasyonlarının 0,232 ile 0,911 arasında değiştiği görülmektedir. Uzmanlar madde toplam korelasyonu 0,30 ve daha yüksek olan maddelerin iyi derecede ayırt ettiğini ve 0,20-0,30 arasında kalan maddelerin zorunlu görülmesi durumunda teste alınabileceğini belirtmektedirler (107). Bu durumda ölçeğin madde korelasyonlarının 10 maddesinde 0,20-0,30 arasında kabul sınırları içinde kaldığı görülmekte iken diğer kalan bütün maddelerin korelasyonlarının iyi düzeyde ayırt edicilik özelliğine sahip olduğu söylenebilir.

Ölçeğin güvenilirliği için iç tutarlılık kat sayısına (Cronbach Alfa) bakılmıştır. Ölçeğin faktörlerinin iç tutarlılık alfa katsayısının 0,70 ile 0,91 arasında değiştiği görülmektedir. Ölçeğin tamamına ilişkin alfa katsayısı 0,78 olarak bulunmuştur (Tablo 3.6). Uzmanlara göre ölçeğin alfa katsayısı 0,70 ve üzerinde olması güvenilirlik için yeterli sayılmaktadır (105, 108). Bu durumda geliştirilen ölçeğin güvenilirliğinin yeterli olduğu sonucuna varılabilir.

3.3.5. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

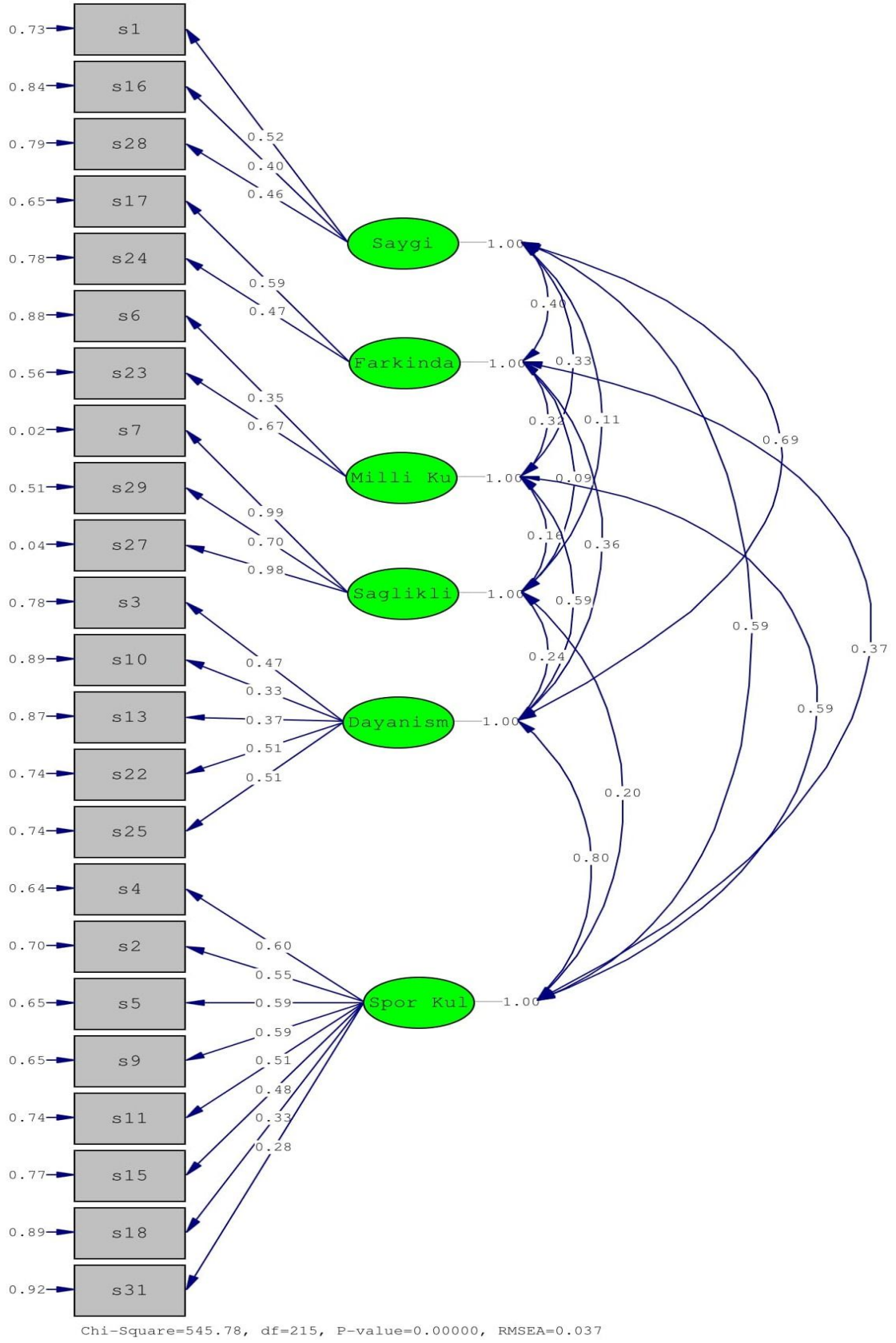
AFA sonucu ölçekte kalan 23 madde doğrulayıcı faktör analizi (DFA) için Lisrel 8.8 paket programına yüklenmiştir. İlk olarak En Çok Olabilirlik Metodu'na (Maximum Likelihood) göre path analizi yapılmış ve bu analiz sonucunda $X^2=545,78$, $df=215$, $P=0,000$, $RMSEA= 0,037$ ve kritik kişi (Critical N) sayısı 570 olarak bulunmuştur. Daha sonra modelin uyum sonuçlarına bakılmıştır.

Tablo 3.7. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) Model Uyum Sonuçları

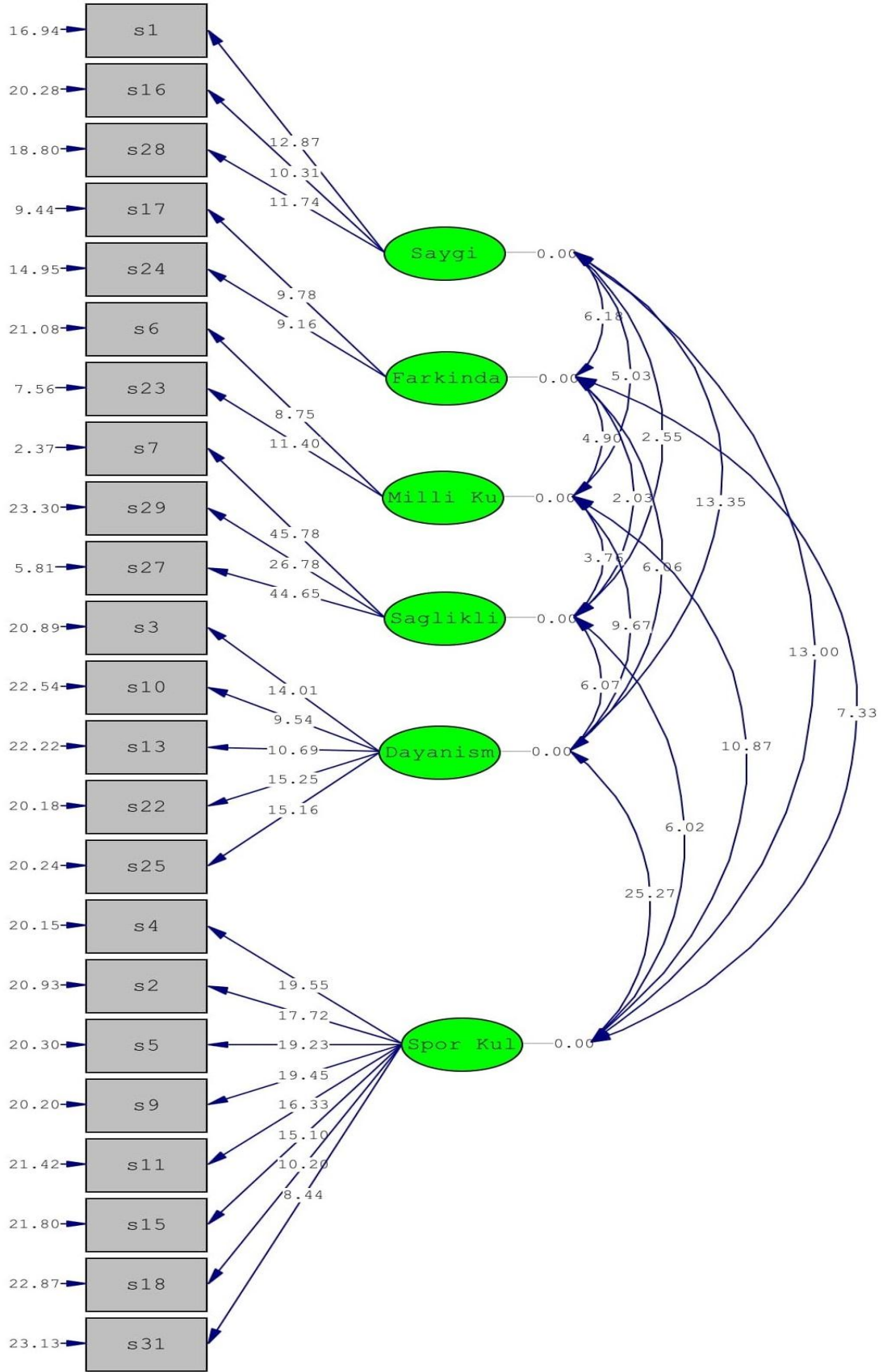
Uyum Ölçüsü	Ölçülen Değer	Olması gereken (Yılmaz ve Çelik, 2009)	Model Uyumu
X^2/sd	(545,78 /215=) 2,54	$2 \leq X^2/sd \leq 3$	Kabul edilebilir uyum
RMSEA	0,037	$0 \leq RMSEA \leq 0,05$	İyi uyum
Yakın uyum testi için p değeri	1	$0,10 \leq p \leq 1,00$	İyi uyum
SRMR	0.038	$0 \leq SRMR \leq 0,05$	İyi uyum
NFI	0.94	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$	Kabul edilebilir uyum
NNFI	0.96	$0,95 \leq NNFI \leq 0,97$	Kabul edilebilir uyum
CFI	0.97	$0,97 \leq CFI \leq 1,00$	İyi uyum
GFI	0.96	$0,95 \leq GFI \leq 1,00$	İyi uyum
AGFI	0.95	$0,90 \leq AGFI \leq 1,00$	İyi uyum
AIC-Model	Model AIC=667,78 < Independence AIC=9279,14	Karşılaştırılan modelden daha küçük	Model Kabul
CAIC-Model	Model CAIC=1035,07 < Independence CAIC= 9417,62	Karşılaştırılan modelden daha küçük	Model Kabul
ECVI	ECVI= 0,60 < Independence ECVI=8,29	Karşılaştırılan modelden daha küçük	Model Kabul

Tablo 3.7'de görüldüğü üzere DFA model uyum sonuçlarının asgari şartların üzerinde olduğu görülmektedir(109-112). Bu durum 23 maddelik ve 6 alt boyutlu ölçeğimizin yapı geçerliliğinin doğrulandığını göstermektedir.

Şekil 3.7. Ölçeğin DFA Modeli (Standartlaştırılmış Değerleri)

Şekil 3.8. Ölçeğin DFA Modeli (T Testi Değerleri)

Tablo 3.8. Ölçeğin Doğrulayıcı Faktör Analizi sonuçları

Madde Sayısı	Alt Değer	Taslak Ölçekteki Madde numarası	Standartlaştırılmış yükleri (mad. yük.)	R ²	Hata katsayısı	t-değeri	Cronbach Alfa katsayısı	Yapı güvenirilik katsayısı
Saygı								
1		Madde 1	0,52	0,27	0,73	12,87	,718	,45
2		Madde 16	0,40	0,16	0,84	10,31		
3		Madde 28	0,46	0,21	0,79	11,74		
Farkındalık								
1		Madde 17	0,59	0,35	0,65	9,78	,704	,44
2		Madde 24	0,47	0,22	0,78	9,16		
Milli Kültür ve Beraberlik								
1		Madde 6	0,35	0,12	0,88	8,75	,701	,42
2		Madde 23	0,67	0,44	0,56	11,40		
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme								
1		Madde 27	0,99	0,98	0,02	45,78	,914	,93
2		Madde 7	0,70	0,49	0,51	26,78		
3		Madde 29	0,98	0,96	0,04	44,65		
Dayanışma								
1		Madde 3	0,47	0,22	0,78	14,01	,706	,55
2		Madde 10	0,33	0,11	0,89	9,54		
3		Madde 13	0,37	0,13	0,87	10,69		
4		Madde 22	0,51	0,26	0,74	15,25		
5		Madde 25	0,51	0,26	0,74	15,16		
Spor Kültürü								
1		Madde 4	0,60	0,36	0,64	19,55	,717	,73
2		Madde 2	0,55	0,30	0,70	17,72		
3		Madde 5	0,59	0,35	0,65	19,23		
4		Madde 9	0,59	0,35	0,65	19,45		
5		Madde 11	0,51	0,26	0,74	16,33		
6		Madde 15	0,48	0,23	0,77	15,10		
7		Madde 18	0,33	0,11	0,89	10,28		
8		Madde 31	0,28	0,08	0,92	8,44		
Ölçeğin Genel Toplamında							,781	,91

Tablo 3.8’de DFA sonuçları görüldüğü üzere maddelerin standartlaştırılmış yüklerinin 0,28 ile 0,99 arasında değiştiği görülmektedir. Maddelerin T-testi sonuçlarına göre bütün maddelerin anlamlı ($p < 0,05$) oldukları bulunmuştur. Ölçeğin genel değerlendirildiğinde iç tutarlılık katsayısı 0,781 olduğu görülürken yapı geçerliliğinin 0,91 olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar uzmanlara göre iyi bir düzey olduğu görülmektedir (109-112).

3.3.6. Ölçeğin Güvenirlilik Çalışması

Elde edilen 23 soruluk ölçek 30 ortaokul öğrencisine 20 gün ara ile test tekrar test tekniği ile uygulandı. Uygulamalar sonucunda iki test arasındaki ilişki Pearson Çarpım momentler korelasyonuna göre 0,82 olduğu bulunmuştur. Uzmanlara göre bir testin güvenilirliği için en az 0,70 ve üzeri olması gerekir (97, 106, 107). Bu sonuç Beden Eğitimi Dersi Değer Ölçeğinin güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

3.3.7. Ölçeğin Değerlendirilmesi

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçeği yapılan geliştirme çalışmaları sonucunda geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamış bir ölçektir. Ölçek ortaokul öğrencileri için geliştirilmiş olup 23 sorudan oluşan ve 6 faktörlü bir ölçektir. Ölçekte olumsuz (tersine) soru yoktur. Ölçekte ölçme birimi olarak 5’li likert türü ölçek “Her Zaman (5), Sıklıkla (4), Bazen (3), Nadiren (2), Hiçbir zaman (1)” kullanılmıştır. Ölçekte olumsuz madde bulunmamaktadır.

Tablo 3.9. Ölçeğin Alt Faktörleri ve Madde Sayıları

Sıra	Faktör	Madde	Toplam Puan Aralığı
1	Saygı	1, 13 ve 21. Maddeler	1-5
2	Farkındalık	14 ve 18. Maddeler	1-5
3	Milli Kültür ve Beraberlik	6 ve 17. Maddeler	1-5
4	Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	7, 22 ve 20. Maddeler	1-5
5	Dayanışma	3, 9, 11, 16 ve 19. maddeler	1-5
6	Spor Kültürü	4, 2, 5, 8, 10, 12, 15 ve 23. maddeler	1-5

Saygı Faktörü: Bu faktör öğrencinin beden eğitimi dersindeki rakibinin, takım arkadaşının ve taraftarın varlığını kabul ettiğini ve onlara saygı duyduğunu gösterir. Ölçekteki 1, 13 ve 21. maddeler bu faktörü açıklamaktadır.

Farkındalık Faktörü: Bu faktör öğrencinin sportif faaliyetlerde doğaya ve çevresine zarar vermemesi farkındalığı ile spor malzemelerini özenli kullanması farkındalığını ifade eder. Ölçekteki 14 ve 28. maddeler bu faktörü açıklamaktadır.

Milli Kültür ve Beraberlik Faktörü: Bu faktör öğrencinin ülkemizin Milli Spor Takımlarını destekleme ve Milli Bayram kutlamalarına aktif katılma gibi Milli Kültürümüze sahip çıkmayı ifade eder. Ölçekteki 6 ve 17. maddeler bu faktörü açıklamaktadır.

Sağlıklı Yaşam ve Beslenme Faktörü: Bu faktör öğrencinin beden eğitimi ve spor faaliyetlerin önemi, sporun sağlıklı yaşama katkısı ve sağlıklı beslenmenin önemini ifade eder. Ölçekteki 7, 20 ve 22. maddeler bu faktörü açıklamaktadır.

Dayanışma Faktörü: Bu faktör öğrencinin beden eğitimi ve spor faaliyetlerinde görevlerini yerine getirme, arkadaşlarını destekleme, takım ruhuna önem verme ve arkadaşları ile iyi iletişim kurmayı ifade eder. Ölçekteki 3, 9, 11, 16 ve 19. maddeler bu faktörü açıklamaktadır.

Spor Kültürü Faktörü: Bu faktör öğrencinin beden eğitimi ve spor faaliyetlerinde spor kıyafet giyinmeye önem verme, empati kurma, kendini kontrol edebilme, centilmenlik, keyif alma ve mükemmel olmayı ifade eder. Ölçekteki 2, 4, 5, 8, 10, 12, 15 ve 23. maddeler bu faktörü açıklamaktadır.

Her faktöre ait maddeler toplanır ve madde sayısına bölünür. Böylelikle her faktöre ait puanlar 1 ile 5 arasında değişmektedir. Her faktöre ait ortalama puan kendi içerisinde değerlendirilir. Değerlendirmede kolaylık sağlanması amacı ile aşağıdaki tablodan yararlanılabilir.

Tablo 3.10. Ölçeğin Değerlendirme Tablosu

<i>Her Faktörde (değerde) alınabilecek puan aralıkları</i>	<i>Değeri Sergileyebilme derecesi</i>
1 – 1,8 puan arası	Hiç
1,9 – 2,6 puan arası	Nadiren
2,7 – 3,4 puan arası	Bazen
3,5 – 4,2 puan arası	Sıklıkla
4,3 – 5 puan arası	Her zaman

3.4. Veri Analizleri

3.4.1. İstatistikî İşlemler

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlemesi için istatistik paket program kullanılmıştır. Elde edilen ham veriler, aritmetik ortalama ve standart sapmaları ile birlikte çapraz tablolar halinde istatistik işlemleri ile birlikte sunulmuştur. Bağımsız değişkenlere ait verilere Kolmogrov-Smirnov Z testi ile normallik sınaması yapılmış (Tablo 3.11) ve sınama sonucunda spor kültürü, sağlıklı yaşam ve beslenme, dayanışma, saygı, Milli Kültür ve farkındalık alt boyutlarının normal dağılmadıkları görülmüştür. Bu nedenle normal dağılmayan veri analizlerinde ikili karşılaştırmalar için Mann Whitney U testi, çoklu

karşılaştırmalar için Kruskal Wallis H testi ve post hoc testi olarak berforroni düzeltmeli Mann Whitney U kullanılmıştır. Alt boyutlar arası ilişki Spearmannın Korelasyon Testi ile bakılmıştır. Anlamlılık düzeyi $\alpha=0.05$ olarak benimsenmiştir.

Tablo 3.11. Ölçeğin Alt Boyutlarına Ait Normallik Sınaması

	Spor Kültürü	Sağlıklı Yaşam	Dayanışma	Saygı	Milli Kültür	Farkındalık
N	798	798	798	798	798	798
X	3,6994	4,1479	4,0719	4,0995	3,8033	4,2375
Ss	,62693	,74741	,67252	,76890	1,04995	,88749
Absolute	,094	,189	,146	,160	,155	,229
Çarpıklık (Skewness)	,046	,127	,084	,121	,127	,195
Basıklık (Kurtosis)	-,094	-,189	-,146	-,160	-,155	-,229
KS- Z	2,643	5,352	4,116	4,507	4,365	6,472
P	,000	,000	,000	,000	,000	,000

$p<0,05$

3.4.2. İstatistikî İşlemlerin Etki Büyüklükleri

Araştırmamız istatistikî işlemlerin etki büyüklükleri için Mann Whitney U testi için Went's Rank-Biserial Korelasyonu (r_{rb}) ve Spearman Korelasyon Testi için çoklu regresyon katsayısı olan R-Kare (R^2) testi yapılmıştır. Test sonuçları Cohen'in 1988 yılında geliştirdiği Tablo 3.12 göz önünde tutularak değerlendirilmiştir (114, 116).

Tablo 3.12. Farklı Etki Büyüklüğü Endeksleri (114, 116).

Etki büyüklüğü	r_{rb}	R^2
Çok büyük	0,70 ve üzeri	0,49 ve üzeri
Büyük	0,50	0,2600
Orta	0,30	0,1300
Küçük	0,10	0,0196

Mann Whitney U testi için etki büyüklüğü Went'in 1972 yılında geliştirdiği Went's Rank-Biserial Correlation ($r_{rb}=1-[2U/n1*n2]$) göre hesaplanmıştır (113) Yapılan istatistikî testlerin etki büyüklüklerine ile bakılmıştır (113, 114). Araştırmada Mann Whitney U testi sonuçlarının etki büyüklüklerinin 0,11 ile 0,37 arasında değiştiği ve etki büyüklüklerin

ortalamlarının 0,21 olduğu görülmüştür. Cohen'e göre (Tablo 3.12) araştırmamızın istatistikî test sonuçlarının ortalama etki büyüklükleri “küçük” düzeydedir (114).

Spearman Korelasyon testi için etki büyüklüğü hesaplamalarında çoklu regresyon katsayısı olan R^2 göz önünde tutulmuştur (115). Araştırmada Spearman korelasyon testi sonuçlarının etki büyüklüklerinin 0,014 ile 0,355 arasında değiştiği ve ortalamlarının 0,294 olduğu görülmüştür. Cohen'e göre (Tablo 3.12) araştırmamızın Spearman Korelasyon testi sonuçlarının ortalama etki büyüklükleri “büyük” düzeydedir (114, 116).

3.5. Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmada Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçeğinin geliştirilmesi ve sonrasında Adıyaman İli okullarında okuyan öğrencilere uygulanama bilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı (Ek-8) ile Adıyaman İl Milli Eğitim Müdürlüğünde (Ek-9) yazılı izin alınmıştır. Ayrıca İnönü Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulundan etik kurul onayı (Ek-10) alınmıştır.

4. BULGULAR

Tablo 4.1. Ortaokul Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi

Ölçeğin Alt Boyutları	Cinsiyet	N	X	SS	Sıra Ort.	Sıra Toplamları	Mann Whitney U	P	r _{rb}
Spor Kültürü	Bayan	403	3,72	0,61	407,55	164241,00	76350,000	0,318	
	Erkek	395	3,67	0,64	391,29	154560,00			
	Toplam	798	3,70	0,63					
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Bayan	403	4,23	0,68	419,18	168930,00	71661,000	0,014*	0,10
	Erkek	395	4,07	0,81	379,42	149871,00			
	Toplam	798	4,15	0,75					
Dayanışma	Bayan	403	4,14	0,64	421,79	169980,00	70611,000	0,006*	0,11
	Erkek	395	4,00	0,69	376,76	148821,00			
	Toplam	798	4,07	0,67					
Saygı	Bayan	403	4,20	0,73	428,40	172645,50	67945,500	0,000*	0,15
	Erkek	395	4,00	0,79	370,01	146155,50			
	Toplam	798	4,10	0,77					
Milli Kültür ve Beraberlik	Bayan	403	3,95	1,02	433,96	174884,00	65707,000	0,000*	0,17
	Erkek	395	3,65	1,06	364,35	143917,00			
	Toplam	798	3,80	1,05					
Farkındalık	Bayan	403	4,38	0,81	438,20	176596,50	63994,500	0,000*	0,20
	Erkek	395	4,09	0,94	360,01	142204,50			
	Toplam	798	4,24	0,89					

*p < 0,05

Tablo 4.1’de ortaokul öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik en yüksek değerleri Farkındalık değeri (x=4,24) olurken, onu sağlıklı yaşam değeri (x=4,15), saygı değeri (x=4,10), dayanışma değeri (x=4,07) ve Milli Kültür ve Beraberlik değeri (x=3,80) izlemektedir. En düşük değer ortalamasına ise spor kültürü değeri (x=3,70) Yer almaktadır.

Tablo 4.1’e göre bayan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanları (x=3,72) erkek öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanlarından (x=3,67) yüksek olduğu

görülmektedir. Ancak öğrencilerin cinsiyetlerine göre spor kültürü değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,318$) değildir ($p>0,05$).

Bayan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanları ($x=4,23$) erkek öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanlarından ($x=4,07$) yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin cinsiyetlerine göre sağlıklı yaşam değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,014$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Bayan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanları ($x=4,14$) erkek öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanlarından ($x=4,06$) yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin cinsiyetlerine göre dayanışma değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,006$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Bayan öğrencilerin saygı değer ortalama puanları ($x=4,20$) erkek öğrencilerin saygı değer ortalama puanlarından ($x=4,00$) yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin cinsiyetlerine göre saygı değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,000$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Bayan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanları ($x=3,95$) erkek öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanlarından ($x=3,65$) yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin cinsiyetlerine göre milli kültür değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,000$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Bunlarla birlikte bayan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanları ($x=4,38$) erkek öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanlarından ($x=4,09$) yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin cinsiyetlerine göre farkındalık değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,000$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.2. Ortaokul Öğrencilerin Yaşlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi

Ölçeğin Alt Boyutları	Yaş	N	X	Ss	Sıra Ort.	Kruskal Wallis Testi	sd	P	Grup	P	r _{tb}
Spor Kültürü	10-11 yaş (1)	190	3,83	0,61	450,00	25,141	3	,000*	1-3 1-4 2-4	0,001** 0,000** 0,000**	0,20 0,25 0,19
	12 yaş (2)	222	3,76	0,62	425,77						
	13 yaş (3)	208	3,64	0,59	372,49						
	14-15 yaş (4)	178	3,55	0,65	344,39						
	Toplam	798	3,70	0,63							
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	10-11 yaş (1)	190	4,31	0,62	442,22	15,511	3	,001*	1-4	0,000**	0,23
	12 yaş (2)	222	4,12	0,83	401,75						
	13 yaş (3)	208	4,17	0,70	401,27						
	14-15 yaş (4)	178	3,99	0,79	349,02						
	Toplam	798	4,15	0,75							
Dayanışma	10-11 yaş (1)	190	4,19	0,67	443,99	22,559	3	,000*	1-3 1-4 2-4	0,004** 0,000** 0,000**	0,17 0,23 0,19
	12 yaş (2)	222	4,16	0,62	426,59						
	13 yaş (3)	208	4,02	0,65	377,30						
	14-15 yaş (4)	178	3,90	0,73	344,17						
	Toplam	798	4,07	0,67							
Saygı	10-11 yaş (1)	190	4,30	0,68	461,49	23,490	3	,000*	1-3 1-4 2-3	0,000** 0,000** 0,000**	0,26 0,21 0,23
	12 yaş (2)	222	4,14	0,73	407,28						
	13 yaş (3)	208	3,99	0,75	361,87						
	14-15 yaş (4)	178	3,96	0,87	367,61						
	Toplam	798	4,10	0,77							
Milli Kültür ve Beraberlik	10-11 yaş (1)	190	3,98	1,04	442,37	48,773	3	,000*	1-3 1-4 2-4	0,001** 0,000** 0,000**	0,18 0,30 0,35
	12 yaş (2)	222	4,08	0,92	457,92						
	13 yaş (3)	208	3,66	1,07	368,17						
	14-15 yaş (4)	178	3,43	1,07	317,49						
	Toplam	798	3,80	1,05							
Farkındalık	10-11 yaş	190	4,18	1,03	404,92	0,643	3	,887			
	12 yaş	222	4,27	0,84	403,07						
	13 yaş	208	4,29	0,78	400,44						
	14-15 yaş	178	4,20	0,89	388,16						
	Toplam	798	4,24	0,89							

*p<0,05

**p<0,0083 (bonferroni düzeltmesi sonrası)

Tablo 4.2'e göre 10-11 yaş grubu öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanları (x=3,83), 12 yaş grubu öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanları (x=3,76), 13 yaş grubu öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanları (3,64), 14-15 yaş grubu öğrencilerin

spor kültürü değer ortalama puanları (3,55) olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin yaş gruplarına göre spor kültürü değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,000$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.2'e göre 10-11 yaş grubu öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanları ($x=4,31$), 12 yaş grubu öğrencilerin sağlıklı yaşama değer ortalama puanları ($x=4,12$), 13 yaş grubu öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanları ($x=4,17$), 14-15 yaş grubu öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanları ($x=3,99$) olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin yaş gruplarına göre ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,001$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.2'e göre 10-11 yaş grubu öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanları ($x=4,19$), 12 yaş grubu öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanları ($x=4,16$), 13 yaş grubu öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanları ($x=4,02$), 14-15 yaş grubu öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanları ($x=3,90$) olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin yaş gruplarına göre dayanışma değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,000$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.2'e göre 10-11 yaş grubu öğrencilerin saygı değer ortalama puanları ($x=4,30$), 12 yaş grubu öğrencilerin saygı değer ortalama puanları ($x=4,14$), 13 yaş grubu öğrencilerin saygı değer ortalama puanları ($x=3,99$), 14-15 yaş grubu öğrencilerin saygı değer ortalama puanları ($x=3,96$) olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin yaş gruplarına göre saygı değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,000$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.2'e göre 10-11 yaş grubu öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanları ($x=3,98$), 12 yaş grubu öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanları ($x=4,08$), 13 yaş grubu öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanları ($x=3,66$), 14-15 yaş grubu öğrencilerin ortalama puanları ($x=3,43$), olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin yaş gruplarına göre ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,000$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.2'e göre 10-11 yaş grubu öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanları ($x=4,18$), 12 yaş grubu öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanları ($x=4,27$), 13 yaş grubu öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanları ($x=4,29$), 14-15 yaş grubu öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanları ($x=4,20$), olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin

yaş gruplarına göre farkındalık değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,887$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.3. Ortaokul Öğrencilerin Sınıflarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi

Ölçeğin Alt Boyutları	Sınıf	N	X	Ss	Sıra Ort.	Kruskal Wallis Testi	sd	P	Grup	P	r _{tb}
Spor Kültürü	5.sınıf	199	3,81	0,62	445,30	32,914	3	0,000*	5-7 5-8 6-7 6-8	0,000** 0,000** 0,000** 0,000**	0,18 0,24 0,19 0,25
	6.sınıf	191	3,82	0,62	448,91						
	7.sınıf	210	3,61	0,58	359,72						
	8.sınıf	198	3,56	0,65	348,00						
	Toplam	798	3,70	0,63							
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	5.sınıf	199	4,27	0,68	432,24	14,835	3	0,002*	5-7 5-8	0,005** 0,004**	0,12 0,17
	6.sınıf	191	4,22	0,78	430,10						
	7.sınıf	210	4,05	0,79	370,37						
	8.sınıf	198	4,07	0,72	367,97						
	Toplam	798	4,15	0,75							
Dayanışma	5.sınıf	199	4,20	0,66	447,14	18,943	3	0,000*	5-7 5-8 6-8	0,002** 0,000** 0,007**	0,14 0,23 0,16
	6.sınıf	191	4,14	0,63	418,61						
	7.sınıf	210	4,02	0,65	378,30						
	8.sınıf	198	3,94	0,71	355,67						
	Toplam	798	4,07	0,67							
Saygı	5.sınıf	199	4,29	0,69	458,19	29,088	3	0,000*	5-7 5-8 6-7	0,000** 0,000** 0,001**	0,24 0,22 0,16
	6.sınıf	191	4,20	0,69	424,55						
	7.sınıf	210	3,93	0,81	349,50						
	8.sınıf	198	3,99	0,82	369,38						
	Toplam	798	4,10	0,77							
Milli Kültür ve Beraberlik	5.sınıf	199	4,04	1,01	454,61	50,658	3	0,000*	5-7 5-8 6-8 6-7 7-8	0,001** 0,000** 0,002** 0,000** 0,002**	0,15 0,35 0,14 0,34 0,14
	6.sınıf	191	4,02	1,02	450,37						
	7.sınıf	210	3,75	1,00	381,33						
	8.sınıf	198	3,42	1,06	314,31						
	Toplam	798	3,80	1,05							
Farkındalık	5.sınıf	199	4,10	1,08	388,08	3,264	3	0,353			
	6.sınıf	191	4,35	0,76	421,74						
	7.sınıf	210	4,29	0,79	402,98						
	8.sınıf	198	4,21	0,87	385,84						
	Toplam	798	4,24	0,89							

* $p<0,05$

** $p<0,0083$ (bonferroni düzeltmesi sonrası)

Tablo 4.3'e göre 5.sınıf öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı ($x=3,81$), 6.sınıf öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı ($x=3,82$) 7.sınıf öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı ($x=3,61$), 8.sınıf öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı ($x=3,56$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin sınıflarına göre spor kültürü değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,00$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.3'e göre 5.sınıf öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,27$), 6.sınıf öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,22$) 7.sınıf öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,05$), 8.sınıf öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,07$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin sınıflarına göre sağlıklı yaşam değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,02$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.3'e göre 5.sınıf öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=4,20$), 6.sınıf öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=4,14$) 7.sınıf öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=4,02$), 8.sınıf öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=3,94$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin sınıflarına göre dayanışma değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,00$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.3'e göre 5.sınıf öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,29$), 6.sınıf öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,20$) 7.sınıf öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=3,93$), 8.sınıf öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=3,99$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin sınıflarına göre saygı değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,00$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.3'e göre 5.sınıf öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=4,04$), 6.sınıf öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=4,02$) 7.sınıf öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,75$), 8.sınıf öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,42$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin sınıflarına göre milli kültür değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,00$) bulunmuştur. ($p<0,05$).

Tablo 4.3'e göre 5.sınıf öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,10$), 6.sınıf öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,35$) 7.sınıf öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,29$), 8.sınıf öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,21$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin sınıflarına göre farkındalık değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,353$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.4. Ortaokul Öğrencilerin Okul Takımında Oynama Durumlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi

Ölçeğin Alt Boyutları	Okul Takımı	N	X	SS	Sıra Ort.	Sıra Toplamları	Mann Whitney U	P	r _{rb}
Spor Kültürü	Evet	119	3,84	0,63	455,34	54185,50	33755,500	,004*	0,17
	Hayır	679	3,68	0,62	389,71	264615,50			
	Toplam	798	3,70	0,63					
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Evet	119	4,20	0,74	414,61	49339,00	38602,000	,432	
	Hayır	679	4,14	0,75	396,85	269462,00			
	Toplam	798	4,15	0,75					
Dayanışma	Evet	119	4,11	0,63	410,31	48826,50	39114,500	,577	
	Hayır	679	4,06	0,68	397,61	269974,50			
	Toplam	798	4,07	0,67					
Saygı	Evet	119	4,07	0,78	390,16	46429,50	39289,500	,628	
	Hayır	679	4,11	0,77	401,14	272371,50			
	Toplam	798	4,10	0,77					
Milli Kültür ve Beraberlik	Evet	119	3,90	1,07	424,21	50480,50	37460,500	,198	
	Hayır	679	3,79	1,05	395,17	268320,50			
	Toplam	798	3,80	1,05					
Farkındalık	Evet	119	4,31	0,78	407,22	48459,00	39482,000	,680	
	Hayır	679	4,22	0,90	398,15	270342,00			
	Toplam	798	4,24	0,89					

*p < 0,05

Tablo 4.4'e göre okul takımında oynayan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanları (x=3,84) okul takımında oynamayan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanlarından (x=3,68) yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin okul takımında oynama durumlarına göre spor kültürü değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı (p=0,004) bulunmuştur (p<0,05).

Tablo 4.4'e göre okul takımında oynayan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanları (x=4,20) okul takımında oynamayan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanlarından (x=4,14) yüksek olduğu görülmektedir. Ancak öğrencilerin okul takımında oynama durumlarına göre sağlıklı yaşam değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı (p=0,432) değildir (p>0,05).

Tablo 4.4'e göre okul takımında oynayan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanları ($x=4,11$) okul takımında oynamayan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanlarından ($x=4,06$) yüksek olduğu görülmektedir. Ancak öğrencilerin okul takımında oynama durumlarına göre dayanışma değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,577$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.4'e göre okul takımında oynayan öğrencilerin saygı değer ortalama puanları ($x=4,07$) okul takımında oynamayan öğrencilerin saygı değer ortalama puanlarından ($x=4,11$) düşük olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin okul takımında oynama durumlarına göre saygı değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,628$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.4'e göre okul takımında oynayan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanları ($x=3,90$) okul takımında oynamayan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanlarından ($x=3,79$) yüksek olduğu görülmektedir. Ancak öğrencilerin okul takımında oynama durumlarına göre milli kültür değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,198$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.4'e göre okul takımında oynayan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanları ($x=4,31$) okul takımında oynamayan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanlarından ($x=4,22$) yüksek olduğu görülmektedir. Ancak öğrencilerin okul takımında oynama durumlarına göre farkındalık değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,680$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.5. Ortaokul Öğrencilerin Spor Kulübünde Oynama Durumlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi

Ölçeğin Alt Boyutları	Spor Kulübü	N	X	SS	Sıra Ort.	Sıra Toplamları	Mann Whitney U	P	r_{rb}
Spor Kültürü	Evet	100	3,94	0,57	490,73	49073,00	25777,000	0,000*	0,26
	Hayır	698	3,67	0,63	386,43	269728,00			
	Toplam	798	3,70	0,63					
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Evet	100	4,28	0,71	443,53	44353,00	30497,000	0,038*	0,13
	Hayır	698	4,13	0,75	393,19	274448,00			
	Toplam	798	4,15	0,75					
Dayanışma	Evet	100	4,24	0,52	449,45	44945,00	29905,000	0,020*	0,14
	Hayır	698	4,05	0,69	392,34	273856,00			
	Toplam	798	4,07	0,67					
Saygı	Evet	100	4,19	0,77	433,29	43329,00	31521,000	0,113	
	Hayır	698	4,09	0,77	394,66	275472,00			
	Toplam	798	4,10	0,77					
Milli Kültür ve Beraberlik	Evet	100	3,95	1,05	434,57	43457,00	31393,000	0,098	
	Hayır	698	3,78	1,05	394,48	275344,00			
	Toplam	798	3,80	1,05					
Farkındalık	Evet	100	4,35	0,72	411,70	41170,50	33679,500	0,555	
	Hayır	698	4,22	0,91	397,75	277630,50			
	Toplam	798	4,24	0,89					

*p < 0,05

Tablo 4.5'e göre spor kulübünde oynayan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanları (x=3,94) spor kulübünde oynamayan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanlarından (x=3,67) yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin spor kulübünde oynama durumlarına göre spor kültürü değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı (p=0,000) bulunmuştur (p<0,05).

Tablo 4.5'e göre spor kulübünde oynayan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanları (x=4,28) spor kulübünde oynamayan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanlarından (x=4,13) yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin spor

kulübünde oynama durumlarına göre sağlıklı yaşam değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,038$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.5'e göre spor kulübünde oynayan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanları ($x=4,24$) spor kulübünde oynamayan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanlarından ($x=4,05$) yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin spor kulübünde oynama durumlarına göre dayanışma değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,020$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.5'e göre spor kulübünde oynayan öğrencilerin saygı değer ortalama puanları ($x=4,19$) spor kulübünde oynamayan öğrencilerin saygı değer ortalama puanlarından ($x=4,09$) düşük olduğu görülmektedir. Ancak öğrencilerin spor kulübünde oynama durumlarına göre saygı değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,113$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.5'e göre spor kulübünde oynayan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanları ($x=3,95$) spor kulübünde oynamayan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanlarından ($x=3,78$) yüksek olduğu görülmektedir. Ancak öğrencilerin spor kulübünde oynama durumlarına göre milli kültür değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,098$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.5'e göre spor kulübünde oynayan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanları ($x=4,35$) spor kulübünde oynamayan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanlarından ($x=4,22$) yüksek olduğu görülmektedir. Ancak öğrencilerin spor kulübünde oynama durumlarına göre farkındalık değer ortalama puanları arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,555$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.6. Ortaokul Öğrencilerin Yaşadıkları Yerlere Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi

Ölçeğin Alt Boyutları	Sınıf	N	X	Ss	Sıra Ort.	Kruskal Wallis Testi	Sd	P	Grup	P	r _{rb}
Spor Kültürü	Köy	299	3,65	0,62	379,81	4,826	2	0,090			
	İlçe	349	3,71	0,64	403,54						
	İl	150	3,78	0,61	429,35						
	Toplam	798	3,70	0,63							
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Köy (1)	299	4,04	0,79	368,70	8,784	2	0,012*	1-2	0,005**	0,13
	İlçe (2)	349	4,21	0,73	418,77						
	İl (3)	150	4,22	0,68	416,07						
	Toplam	798	4,15	0,75							
Dayanışma	Köy (1)	299	3,95	0,69	355,54	17,570	2	0,000*	1-2	0,000**	0,18
	İlçe (2)	349	4,15	0,64	426,02						
	İl (3)	150	4,14	0,68	425,43				1-3	0,003**	0,17
	Toplam	798	4,07	0,67							
Saygı	Köy (1)	299	4,02	0,77	372,71	8,180	2	0,017*	1-2	0,005**	0,13
	İlçe (2)	349	4,16	0,78	423,93						
	İl (3)	150	4,11	0,73	396,07						
	Toplam	798	4,10	0,77							
Milli Kültür ve Beraberlik	Köy	299	3,74	1,10	387,85	5,391	2	0,068			
	İlçe	349	3,90	1,01	420,00						
	İl	150	3,70	1,04	375,01						
	Toplam	798	3,80	1,05							
Farkındalık	Köy (1)	299	4,09	0,93	360,69	16,623	2	0,000*	1-2	0,000**	0,18
	İlçe (2)	349	4,35	0,85	431,76						
	İl (3)	150	4,26	0,86	401,81						
	Toplam	798	4,24	0,89							

*p<0,05

**p<0,016 (bonferroni düzeltmesi sonrası)

Tablo 4.6'ya göre köyde yaşayan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı (x=3,65), ilçede yaşayan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı (3,71), şehirde yaşayan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı (x=3,78), Yani öğrencilerin yaşadığı yere göre spor kültürü değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı (p=0,090) değildir (p>0,05).

Tablo 4.6'ya göre köyde yaşayan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,04$), ilçede yaşayan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($4,21$), şehirde yaşayan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,22$), Yani öğrencilerin yaşadığı yere göre sağlıklı yaşam değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,012$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.6'ya göre köyde yaşayan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=3,95$), ilçede yaşayan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($4,15$), şehirde yaşayan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=4,14$), Yani öğrencilerin yaşadığı yere göre dayanışma değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,000$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.6'ya göre köyde yaşayan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,02$), ilçede yaşayan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($4,16$), şehirde yaşayan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,11$), Yani öğrencilerin yaşadığı yere göre saygı değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,017$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.6'ya göre köyde yaşayan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,74$), ilçede yaşayan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($3,90$), şehirde yaşayan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,70$), Yani öğrencilerin yaşadığı yere göre milli kültür değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,068$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.6'ya göre köyde yaşayan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,09$), ilçede yaşayan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($4,35$), şehirde yaşayan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,26$), Yani öğrencilerin yaşadığı yere göre farkındalık değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,00$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.7: Ortaokul Öğrencilerin Babalarının Eğitim Düzeyine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi

İçerğin Alt Boyutları	Babanın eğitim Düzeyi	N	X	Ss	Sıra Ort.	Kruskal Wallis Testi	sd	P	Grup	P	r _{tb}
Spor Kültürü	İlkokul	362	3,64	0,65	378,30	7,241	3	,065			
	Ortaokul	243	3,76	0,58	420,28						
	Lise	155	3,77	0,60	423,16						
	Üniversite	38	3,62	0,72	372,01						
	Toplam	798	3,70	0,63							
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	İlkokul (1)	362	4,06	0,78	374,10	9,053	3	,029*	1-2	0,008**	0,13
	Ortaokul (2)	243	4,22	0,74	424,50						
	Lise (3)	155	4,24	0,65	422,07						
	Üniversite (4)	38	4,11	0,76	389,54						
	Toplam	798	4,15	0,75							
Dayanışma	İlkokul	362	4,00	0,71	378,09	6,969	3	,073			
	Ortaokul	243	4,13	0,63	418,14						
	Lise	155	4,15	0,65	425,09						
	Üniversite	38	4,03	0,67	379,84						
	Toplam	798	4,07	0,67							
Saygı	İlkokul	362	4,05	0,79	384,67	4,434	3	,218			
	Ortaokul	243	4,16	0,76	420,37						
	Lise	155	4,14	0,74	408,54						
	Üniversite	38	4,02	0,77	370,49						
	Toplam	798	4,10	0,77							
Milli Kültür ve Beraberlik	İlkokul	362	3,76	1,10	392,41	1,256	3	,740			
	Ortaokul	243	3,86	1,01	410,80						
	Lise	155	3,80	1,01	394,18						
	Üniversite	38	3,89	1,00	416,49						
	Toplam	798	3,80	1,05							
Farkındalık	İlkokul	362	4,20	0,93	393,30	1,002	3	,801			
	Ortaokul	243	4,27	0,85	401,56						
	Lise	155	4,29	0,87	413,37						
	Üniversite	38	4,21	0,87	388,87						
	Toplam	798	4,24	0,89							

*p<0,05

**p<0,0083 (bonferroni düzeltmesi sonrası)

Tablo 4.7'ye göre babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı (x=3,64), babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı (x=3,76), babası lise mezunu olan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı (x=3,77), babası üniversite mezunu olan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı (x=3,62) olduğu

görülmektedir. Yani öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre spor kültürü değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,065$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.7'ye göre babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,06$), babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,22$) babası lise mezunu olan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,24$), babası üniversite mezunu olan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,11$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre sağlıklı yaşam değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,029$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.7'ye göre babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=4,00$), babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=4,13$) babası lise mezunu olan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=4,15$), babası üniversite mezunu olan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=4,03$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre dayanışma değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,073$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.7'ye göre babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,05$), babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,16$) babası lise mezunu olan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,14$), babası üniversite mezunu olan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,02$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre saygı değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,218$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.7'ye göre babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,76$), babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,86$) babası lise mezunu olan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,80$), babası üniversite mezunu olan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,89$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre milli kültür değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,740$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.7'ye göre babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,20$), babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($4,27$) babası lise mezunu olan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,29$), babası üniversite mezunu olan öğrencileri farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,21$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre farkındalık değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,801$) değildir ($p>0,05$)

Tablo 4.8: Ortaokul Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Düzeyine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi

Ölçeğin Alt Boyutları	Annenin eğitim Düzeyi	N	X	Ss	Sıra Ort.	Kruskal Wallis Testi	Sd	P	Grup	P	r _{fb}
Spor Kültürü	İlkokul	546	3,67	0,63	388,68	4,040	3	,257			
	Ortaokul	172	3,77	0,57	425,09						
	Lise	58	3,77	0,70	424,80						
	Üniversite	22	3,69	0,63	401,18						
	Toplam	798	3,70	0,63							
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	İlkokul	546	4,11	0,77	389,79	4,570	3	,206			
	Ortaokul	172	4,25	0,67	427,38						
	Lise	58	4,19	0,79	420,91						
	Üniversite	22	4,09	0,64	366,14						
	Toplam	798	4,15	0,75							
Dayanışma	İlkokul	546	4,04	0,69	390,70	4,647	3	,200			
	Ortaokul	172	4,16	0,62	427,69						
	Lise	58	4,13	0,64	416,58						
	Üniversite	22	3,95	0,67	352,52						
	Toplam	798	4,07	0,67							
Saygı	İlkokul	546	4,08	0,79	397,22	,734	3	,865			
	Ortaokul	172	4,13	0,73	405,08						
	Lise	58	4,17	0,71	414,78						
	Üniversite	22	4,05	0,68	372,20						
	Toplam	798	4,10	0,77							
Milli Kültür ve Beraberlik	İlkokul	546	3,77	1,07	394,67	,976	3	,807			
	Ortaokul	172	3,87	1,00	411,05						
	Lise	58	3,83	1,01	400,98						
	Üniversite	22	3,93	1,02	425,11						
	Toplam	798	3,80	1,05							
Farkındalık	İlkokul (1)	546	4,21	0,89	389,84	11,464	3	,009*	3-4	0,007**	0,37
	Ortaokul (2)	172	4,33	0,83	424,72						
	Lise (3)	58	4,40	0,94	454,26						
	Üniversite (4)	22	3,82	1,01	297,86						
	Toplam	798	4,24	0,89							

* $p<0,05$

** $p<0,0083$ (bonferroni düzeltmesi sonrası)

Tablo 4.8'e göre annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı ($x=3,67$), annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı ($x=3,77$), annesi lise mezunu olan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı ($x=3,77$), annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı ($x=3,69$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre spor kültürü değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,257$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.8'e göre annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,11$), annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,25$) annesi lise mezunu olan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,19$), annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,09$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre sağlıklı yaşam değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,206$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.8'e göre annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=4,04$), annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=4,16$) annesi lise mezunu olan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=4,13$), annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=3,95$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre dayanışma değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,200$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.8'e göre annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,08$), annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,13$), annesi lise mezunu olan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,17$), annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,05$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre saygı değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,865$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.8'e göre annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,77$), annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,87$) annesi lise mezunu olan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,83$), annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,93$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre milli kültür değer

ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,807$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.8'e göre annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,21$), annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($4,33$) annesi lise mezunu olan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,40$), annesi üniversite mezunu olan öğrencileri farkındalık değer ortalama puanı ($x=3,82$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre farkındalık değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,009$) bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.9. Ortaokul Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Gelirlerine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi

Ölçeğin Alt Boyutlar	Ailelerin Aylık Gelirleri	N	X	Ss	Sıra Ort.	KS Testi	sd	P
Spor Kültürü	1404 (asg. üc.) ve altı	467	3,71	0,63	402,47	3,472	3	0,324
	1401-3000TL	224	3,65	0,64	383,32			
	3001-5000TL	65	3,82	0,55	441,56			
	5001TL ve üzeri	42	3,68	0,62	387,64			
	Toplam	798	3,70	0,63				
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	1404 (asg. üc.) ve altı	467	4,15	0,75	400,83	6,547	3	0,088
	1401-3000TL	224	4,07	0,77	376,14			
	3001-5000TL	65	4,26	0,68	432,57			
	5001TL ve üzeri	42	4,35	0,61	458,14			
	Toplam	798	4,15	0,75				
Dayanışma	1404 (asg. üc.) ve altı	467	4,09	0,64	399,93	5,900	3	0,117
	1401-3000TL	224	4,04	0,75	401,12			
	3001-5000TL	65	4,19	0,63	437,25			
	5001TL ve üzeri	42	3,90	0,60	327,62			
	Toplam	798	4,07	0,67				
Saygı	1404 (asg. üc.) ve altı	467	4,13	0,76	411,22	7,700	3	0,053
	1401-3000TL	224	3,99	0,83	370,82			
	3001-5000TL	65	4,27	0,58	437,75			
	5001TL ve üzeri	42	4,02	0,69	362,94			
	Toplam	798	4,10	0,77				
Milli Kültür ve Beraberlik	1404 (asg. üc.) ve altı	467	3,87	1,01	411,62	4,387	3	0,223
	1401-3000TL	224	3,66	1,16	375,16			
	3001-5000TL	65	3,85	1,06	409,59			
	5001TL ve üzeri	42	3,77	0,86	378,95			
	Toplam	798	3,80	1,05				
Farkındalık	1404 (asg. üc.) ve altı	467	4,26	0,89	408,74	3,958	3	0,266
	1401-3000TL	224	4,19	0,90	385,05			
	3001-5000TL	65	4,35	0,72	413,56			
	5001TL ve üzeri	42	4,05	0,97	352,08			
	Toplam	798	4,24	0,89				

Tablo 4.9'a göre ailelerinin aylık geliri asgari ücret ve altı olan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı ($x=3,71$), ailelerinin aylık geliri 1401-3000 TL arasında olan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı ($x=3,65$), ailelerinin aylık geliri 3001-5000 TL arasında olan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı ($x=3,82$), ailelerinin aylık geliri 5001 TL ve üzeri olan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı ($x=3,68$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin ailelerinin aylık gelirine göre spor kültürü değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,324$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.9'a göre ailelerinin aylık geliri asgari ücret ve altı olan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,15$), ailelerinin aylık geliri 1401-3000 TL arasında olan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,07$), ailelerinin aylık geliri 3001-5000 TL arasında olan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,26$), ailelerinin aylık geliri 5001 TL ve üzeri olan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,35$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin ailelerinin aylık gelirine göre sağlıklı yaşam değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,088$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.9'a göre ailelerinin aylık geliri asgari ücret ve altı olan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=4,09$), ailelerinin aylık geliri 1401-3000 TL arasında olan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=4,04$), ailelerinin aylık geliri 3001-5000 TL arasında olan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=4,19$), ailelerinin aylık geliri 5001 TL ve üzeri olan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=3,90$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin ailelerinin aylık gelirine göre dayanışma değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,117$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.9'a göre ailelerinin aylık geliri asgari ücret ve altı olan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,13$), ailelerinin aylık geliri 1401-3000 TL arasında olan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=3,99$), ailelerinin aylık geliri 3001-5000 TL arasında olan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,27$), ailelerinin aylık geliri 5001 TL ve üzeri olan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,02$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin ailelerinin aylık gelirine göre saygı değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,053$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.9'a göre ailelerinin aylık geliri asgari ücret ve altı olan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,87$), ailelerinin aylık geliri 1401-3000 TL arasında olan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,66$), ailelerinin aylık geliri 3001-5000 TL arasında olan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,85$), ailelerinin aylık geliri 5001 TL ve üzeri olan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,77$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin ailelerinin aylık gelirine göre milli kültür değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,223$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.9'a göre ailelerinin aylık geliri asgari ücret ve altı olan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,21$), ailelerinin aylık geliri 1401-3000 TL arasında olan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,19$), ailelerinin aylık geliri 3001-5000 TL arasında olan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,35$), ailelerinin aylık geliri 5001 TL ve üzeri olan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,05$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin ailelerinin aylık gelirine göre farkındalık değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,266$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.10. Ortaokul Öğrencilerin Kardeş Sayılarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi

Ölçeğin Alt Boyutlar	Kardeş Sayısı	N	X	Ss	Sıra Ort.	Kruskal Wallis Testi	sd	P
Spor Kültürü	1 kardeş	24	3,67	0,72	392,33	4,890	3	,180
	2-4 kardeş	358	3,75	0,61	419,08			
	5-7 kardeş	293	3,67	0,62	385,88			
	8-14 kardeş	123	3,63	0,66	376,37			
	Toplam	798	3,70	0,63				
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	1 kardeş	24	4,13	0,73	387,52	5,049	3	,168
	2-4 kardeş	358	4,20	0,73	416,46			
	5-7 kardeş	293	4,14	0,74	394,25			
	8-14 kardeş	123	4,03	0,79	364,97			
	Total	798	4,15	0,75				
Dayanışma	1 kardeş	24	4,08	0,61	396,10	2,410	3	,492
	2-4 kardeş	358	4,11	0,66	412,36			
	5-7 kardeş	293	4,06	0,65	392,90			
	8-14 kardeş	123	3,98	0,75	378,46			
	Toplam	798	4,07	0,67				
Saygı	1 kardeş	24	4,21	0,69	425,56	1,520	3	,678
	2-4 kardeş	358	4,13	0,74	407,99			
	5-7 kardeş	293	4,07	0,78	388,56			
	8-14 kardeş	123	4,07	0,84	395,74			
	Toplam	798	4,10	0,77				
Milli Kültür ve Beraberlik	1 kardeş	24	3,79	1,20	408,60	,600	3	,896
	2-4 kardeş	358	3,82	1,02	401,37			
	5-7 kardeş	293	3,82	1,03	402,46			
	8-14 kardeş	123	3,70	1,16	385,23			
	Toplam	798	3,80	1,05				
Farkındalık	1 kardeş	24	4,08	1,13	392,17	,334	3	,954
	2-4 kardeş	358	4,24	0,91	401,27			
	5-7 kardeş	293	4,25	0,83	394,72			
	8-14 kardeş	123	4,24	0,90	407,17			
	Toplam	798	4,24	0,89				

p<0,05

Tablo 4.10'a göre kardeş sayısı 1 olan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı ($x=3,67$), kardeş sayısı 2-4 olan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı ($x=3,75$), kardeş sayısı 5-7 olan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı ($x=3,67$), kardeş sayısı 8-14 olan öğrencilerin spor kültürü değer ortalama puanı ($x=3,63$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin kardeş sayısına göre spor kültürü değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,180$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.10'a göre kardeş sayısı 1 olan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,13$), kardeş sayısı 2-4 olan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,20$), kardeş sayısı 5-7 olan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,14$), kardeş sayısı 8-14 olan öğrencilerin sağlıklı yaşam değer ortalama puanı ($x=4,03$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin kardeş sayısına göre sağlıklı yaşam değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,168$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.10'a göre kardeş sayısı 1 olan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=4,08$), kardeş sayısı 2-4 olan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=4,11$), kardeş sayısı 5-7 olan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=4,06$), kardeş sayısı 8-14 olan öğrencilerin dayanışma değer ortalama puanı ($x=3,98$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin kardeş sayısına göre dayanışma değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,492$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.10'a göre kardeş sayısı 1 olan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,21$), kardeş sayısı 2-4 olan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,13$), kardeş sayısı 5-7 olan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,07$), kardeş sayısı 8-14 olan öğrencilerin saygı değer ortalama puanı ($x=4,07$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin kardeş sayısına göre saygı değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,678$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.10'a göre kardeş sayısı 1 olan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,79$), kardeş sayısı 2-4 olan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,82$), kardeş sayısı 5-7 olan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,82$), kardeş sayısı 8-14 olan öğrencilerin milli kültür değer ortalama puanı ($x=3,70$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin kardeş sayısına göre milli kültür değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,896$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.10'a göre kardeş sayısı 1 olan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,08$), kardeş sayısı 2-4 olan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,24$), kardeş sayısı 5-7 olan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,25$), kardeş sayısı 8-14 olan öğrencilerin farkındalık değer ortalama puanı ($x=4,24$) olduğu görülmektedir. Yani öğrencilerin kardeş sayısına göre farkındalık değer ortalama puanları arasındaki bu farklar istatistiksel açıdan anlamlı ($p=0,334$) değildir ($p>0,05$).

Tablo 4.11. Ortaokul Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Değerleri Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Spearman's rho n= 798	Spor Kültürü	Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Dayanışma	Saygı	Milli Kültür ve Beraberlik	Farkındalık
Spor Kültürü	1,000	0,369* (p=0,000, R ² =0,173)	0,512* (p=0,000, R ² =0,298)	0,453* (p=0,000, R ² =0,231)	0,295* (p=0,000, R ² =0,099)	0,336* (p=0,000, R ² =0,110)
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	0,369* (p=0,000, R ² =0,173)	1,000	0,394* (p=0,000, R ² =0,181)	0,384* (p=0,000, R ² =0,186)	0,199* (p=0,000, R ² =0,044)	0,350* (p=0,000, R ² =0,142)
Dayanışma	0,512* (p=0,000, R ² =0,298)	0,394* (p=0,000, R ² =0,181)	1,000	0,473* (p=0,000, R ² =0,270)	0,294* (p=0,000, R ² =0,080)	0,371* (p=0,000, R ² =0,144)
Saygı	0,453* (p=0,000, R ² =0,231)	0,384* (p=0,000, R ² =0,186)	0,473* (p=0,000, R ² =0,270)	1,000	0,187* (p=0,000, R ² =0,037)	0,364* (p=0,000, R ² =0,135)
Milli Kültür ve Beraberlik	0,295* (p=0,000, R ² =0,099)	0,199* (p=0,000, R ² =0,044)	0,294* (p=0,000, R ² =0,080)	0,187* (p=0,000, R ² =0,037)	1,000	0,140* (p=0,000, R ² =0,019)
Farkındalık	0,336* (p=0,000, R ² =0,110)	0,350* (p=0,000, R ² =0,142)	0,371* (p=0,000, R ² =0,144)	0,364* (p=0,000, R ² =0,135)	0,140* (p=0,000, R ² =0,019)	1,000

Tablo 4.11'de ortaokul öğrencilerin değer alt boyutları (Spor kültürü, Sağlıklı Yaşam ve Beslenme, Dayanışma, Saygı, Milli Kültür ve Beraberlik, Farkındalık) arasında pozitif yönlü anlamlı orta düzeyde bir ilişki vardır.

5. TARTIŞMA

Bu çalışma ortaokulda okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik değerlerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Yapılan araştırmada öğrencilerin Farkındalık değeri en yüksek puan ortalamasına sahip iken Spor kültürü değeri en düşük ortalamaya sahiptir. Bu durum Adıyaman ilinde beden eğitimi dersinde spor kültürü ile ilgili dolaylı ya da doğrudan konulara değinilmediğini göstermektedir.

Ortaokul öğrencilerin değer puanlarının cinsiyetlerine göre istatistiksel açıdan kız öğrencilerin lehine anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Çalışmanın spor kültürü değeri alt boyutu hariç diğer 5 alt boyutta anlamlı bir fark vardır. Aktaş tarafından ilköğretim 5. sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı sosyal bilgiler programında verilen değerleri edinme düzeyleri konulu yüksek lisans tez çalışması da yaptığımız çalışmayı desteklemektedir. Bu çalışmaya göre misafirperverlik, yardımseverlik, hoşgörü, adillik, çalışkanlık, doğal çevreye duyarlılık, sorumluluk alt boyutlarını incelemiş ve toplamda kız öğrencilerin lehine anlamlı bir fark bulmuştur. Kızların değerleri kazanma seviyeleri erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (117). Çalışkur'un çalışmasında kız öğrencilerde "iç huzur", "kendine saygı", "mutluluk", "rahat bir yaşam" değerleri erkek öğrencilerin ortalama puanlarından yüksek bulunmuştur (118). Yiğittir' in yaptığı araştırmada ise doğa sevgisi kız öğrencilerde erkek öğrencilerden daha yüksek düzeyde çıkmıştır (119).

Yapılan araştırmada öğrencilerin yaşlarına göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değerleri incelendiğinde genel olarak öğrencilerin yaş aldıkça değer puanlarında düşüş olduğu gözlemlenmektedir. Ortaokul öğrencilerinin yaş aldıkça beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değer puanlarındaki düşüşün nedenlerinden biri yaklaşan temel eğitimden ortaöğretime geçiş (teog) sınavının öğrencide yarattığı kaygı ve endişe olduğu düşünülebilir. Öğretmen, öğrenci ve velide oluşturulan iyi bir lise, iyi bir üniversite getirir, iyi bir üniversite de iyi bir gelecek getirir algısı, öğrencinin motivasyonunu sadece derslere yöneltmesine ve değerlerden uzaklaşmasına neden olabilir. Şad ve Şahiner' in Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) sistemine ilişkin öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri çalışmasında "soru sorulmayan derslerin önemsiz hale geleceği" sorusuna tüm katılımcılar(x =3,22) ortalama ile kısmen katılıyorum yönünde tercih kullanmışlardır (120).

Yaşar tarafından yapılan araştırmada çocuğu 5. sınıfta okuyan anne babaların çocuklarının beden eğitimi ve spor dersine katılımlarına yönelik tutumları çocuğu 6. 7. ve 8.

sınıf seviyesinde bulunan anne babalara göre daha olumlu olduğu saptanmıştır. Anne ve babaların beden eğitimi ve spor dersine karşı olumlu tutum puanlarının sınıf seviyesi arttıkça düştüğü gözlenmiştir. Çocukların sınıf seviyeleri yükseldikçe anne ve babaların olumsuz tutum geliştirmelerinin sebebi TEOG (Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş) sınavına hazırlık süreci olduğu söylenebilir demiştir (121).

Taşmektepligil, haftalık beden eğitimi ders süresinin, dersle ilgili genel ve özel amaçlara ulaşabilmek için yeterli olmadığı, öğretmenlerin planları hazırlarken müfredatın tamamına değil, daha çok bildikleri konulara öncelik verdikleri, okullarda yeterli tesis ve malzeme bulunmadığı ve sportif faaliyetlere okul idarelerinin yeterli desteği vermediği belirtmiştir (122). Bu nedenle beden eğitimi dersinin gerçekleşme düzeyinin düşük olmasından kaynaklı değerler eğitiminin verilemediği sonucuna varılabilir. Bu sonuca göre okulların değer kazandırma eğitiminde aksaklıklar olduğu söylenebilir. Ateş tarafından yapılan araştırmada 4.1.7 Okuldaki sosyal etkinliklerin, değerleri kazandıracak şekilde düzenlenmesi gerektiğine dair bulgular kısmında katılımcılar, “*değerler eğitimi kazandırmaya yönelik, öğrencilere toplumun içinde, sokakta uygulamalar yapılması, okuldaki sosyal etkinliklerin değerleri kazandıracak şekilde düzenlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Değerler eğitimin konularının kazanımlarını elde etmek için okul ortamının çok iyi düzenlenmesi lazım. Teorik değil, pratik yaşam alanları oluşturulmalı. Öğrenci eğlenirken, spor aktiviteleri yaparken, yaşamın içinde olurken bu değerleri kazanabilmesi gerektiğini düşünüyoruz*” demişlerdir (123).

Yapılan araştırmada öğrencilerin okul takımında oynama durumlarına göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değer puanları incelendiğinde okul spor takımında oynayan öğrencilerin okul takımında oynamayan öğrencilere göre spor kültürü değer puanlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur. Yıldız tarafından yapılan araştırmada bizim araştırmamızı desteklemektedir. Yapılan araştırmada okul takımında bir spor branşında oynayan öğrencilerin, okul takımında bir spor branşında oynamayan öğrenciler göre, beden eğitimi dersine karşı daha çok olumlu tutuma sahip oldukları saptanmıştır. Bu durum okul takımlarında oynayan öğrencilerin beden eğitimi dersini daha fazla önemsemelerinden kaynaklanmış olabilir (124).

Topan tarafından hazırlanan Ortaöğretim Kurumlarında Okullar Arası Futbol Müsabakalarına Katılan Öğrencilerin Fair Play Anlayışlarının Kulüp Deneyimlerine Göre İncelenmesi tez çalışmasında, ortaöğretim kurumları okullar arası futbol takımlarında

oynayan futbolcuların kurallara ve yönetime saygı alt boyutuna ait bulgular incelendiğinde, hakem kararlarına uyarım alt boyutunda öğrencilerin %27,6'sı beni oldukça tanımlıyor, %42,4'de beni tam tanımlıyor yanıtını vermiştir. Geriye kalan %30'luk kısımda “hiç”, “az”, “kısmen” tanımlıyor yanıtını vermiştir. Oyun kurallarına saygı duyar ve uyarım alt boyutunda öğrencilerin %64'ü beni tam tanımlıyor diye yanıt vermiştir. Yaptığım sporun tüm kurallarına mutlaka uyarım alt boyutunda öğrencilerin %53,2 si beni tam tanımlıyor, %28,4 de beni oldukça tanımlıyor yanıtını vermiştir. Hakemler dışında resmi maç/saha görevlilerinin uyarılarını da dinlerim alt boyutunda öğrencilerin %34'ü beni tam tanımlıyor,%32'si beni oldukça tanımlıyor yanıtını vermiştir. Bu bulgular incelendiğinde öğrencilerin kurallara ve yönetime saygı değer puanları yüksek çıkmıştır (125).

Topan tarafından hazırlanan Ortaöğretim Kurumlarında Okullar Arası Futbol Müsabakalarına Katılan Öğrencilerin Fair Play Anlayışlarının Kulüp Deneyimlerine Göre İncelenmesi tez çalışmasında, ortaöğretim kurumları okullar arası futbol takımlarında oynayan futbolcuların rakibe saygı alt boyutları incelendiğinde yere düşen rakibimin kalkmasına yardım için elimi uzatırım alt boyutunda öğrencilerin %50,8'i beni tam tanımlıyor, %24'ü beni oldukça tanımlıyor yanıtı vermiştir. Eğer elimden gelirse, haksız bir şekilde oyundan atılmak üzere olan rakibimin oyunda kalması için hakemle konuşurum alt boyutunda öğrencilerin %18'i beni tam olarak tanımlıyor,%18,4'ü beni oldukça tanımlıyor yanıtını vermiştir. Geriye kalan %63,6 “hiç”, “az”, “kısmen” tanımlıyor yanıtını vermiştir. Rakibim sakatlandığında, yardım alabilmesi için hakemden oyunu durdurmasını isterim alt boyutunda öğrencilerin %52,8'i beni oldukça tanımlıyor,%22'si beni oldukça tanımlıyor yanıtını vermiştir. Rakibim haksız yere cezalandırılırsa bu durumu düzeltmeye çalışırım alt boyutunda öğrencilerin 16,8'si beni oldukça tanımlıyor, %19,6 sı beni oldukça tanımlıyor yanıtını vermiştir. Geriye kalan %63,6 “hiç”, “az”, “kısmen” yanıtını vermiştir. Rakibim spor malzemelerini unutmuşsa yedeklerimi ona ödünç veririm alt boyutunda öğrencilerin %33,6'sı beni tam olarak tanımlıyor,%24,4 beni oldukça tanımlıyor yanıtını vermiştir (125).

Yapılan araştırmada spor kulübünde oynayan öğrencilerin spor kültürü, sağlıklı yaşam ve dayanışma değerlerinin kulüpte oynamayan öğrencilere göre daha yüksek çıktığı görülmüştür. Yaşar tarafından yapılan çalışmada çocuğu bir kulüpte spor yapan anne babaların beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puan ortalamaları yüksek çıkmıştır. Bu anne ve babaların beden eğitimi ve spor dersini önemsedikleri ve çocuklarının derse katılımını desteklediklerini göstermektedir (121).

Yapılan araştırmada öğrencilerin yaşadığı yere göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değer puanlarından sağlıklı yaşam, saygı, farkındalık değerlerinde köydeki öğrencilere göre ilçede yaşayan öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Farkındalık değerinde ise il ve ilçelerde yaşayan öğrencilerin lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. İl ve ilçelerde yaşayan öğrencilerin köydeki öğrencilere göre değer puanlarının yüksek olması beden eğitimi ve spor dersinin il ve ilçelerde daha etkili işlendiğinden kaynaklanıyor olabileceği düşünülmektedir. Köyde yaşayan öğrencilerin, il ve ilçedeki öğrencilere göre gerek beden eğitimi öğretmenleri sıkıntısı yaşamaması, gerek malzeme sıkıntısı yaşamaması, gerek alan sıkıntısı yaşamaması beden eğitimi dersinin etki ve verimliliğini düşürmüş olabilir. Gürpınar tarafından yapılan araştırmada çalışmamızın aksine sonuçlara ulaşılmıştır. Gürpınar tarafından yapılan araştırmada basketbol ve futbol hakemlerinin karşılaştıkları sportmenlik dışı davranışlar ve bu davranışların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi tez çalışmasında basketbol ve futbol hakemlerinin hangi yerleşim biriminde daha çok sportmenlik dışı davranışlarla karşılaştıklarına dair bilgilere bakıldığında hakemlerin %34,3'lük kısmı fark olmadığını belirtmiştir. Hakemlerin %11,5 büyükşehir, 15,3 şehir, 31,1 ilçe, %7,8 kasaba da sportmenlik dışı davranışlarla karşılaştığını belirtmiştir. Yerleşim yerine göre en fazla sportmenlik dışı davranışın ilçelerde olduğu hakemler tarafından belirtilmiştir (126).

Yapılan araştırmada öğrencilerin baba eğitim düzeyine göre sağlıklı yaşam değer grubunda babası lise mezunu olan öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Altıntaş tarafından yapılan araştırmada öğretmen, öğrenci ve yöneticilerinden oluşan katılımcılar, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi ile sağlıklı olma, düzenli spor yapma alışkanlığı kazanma, fiziksel gelişimi sağlamaya dönük bir ders olması yönünde olumlu görüş belirtmişlerdir. Ayrıca beden eğitimi ve spor dersi etkinliklerinin kaygı ve stresi azalttığı, zihinsel yorgunluğu azalttığı, gevşemiş ve huzurlu hissetmede önemli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (127).

Yapılan araştırmada öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre farkındalık değer grubunda annesi lise mezunu olan öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Bulut tarafından yapılan çalışmada eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerin anne ve babalarının eğitim seviyesine göre iyilikseverlik alt ölçeğindeki değer eğilimlerinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Anne ve babası üniversite ve lisansüstü mezunu olan öğrencilerin, okuryazar olmayan ve ilkokul mezunu olan öğrencilere göre iyilikseverlik alt ölçeğindeki değer eğilimleri daha yüksek çıkmıştır. Yani anne ve baba eğitim seviyesi yükseldikçe çocuklarda,

bağışlayıcı, dürüst, yardımsever ve sadık olma değer eğilimlerinin de yükseleceğinin söylenebileceğı belirtilmiştir (128).

Coşkun ve Yıldırım tarafından yapılan çalışmada ise üniversitede okuyan öğrencilerin anne ve babalarının eğitim seviyesine göre değer düzeylerinde anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır (129).

Yapılan araştırmada öğrencilerin ailelerinin aylık gelirine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değer puanlarında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Koç ve Güllü tarafından yapılan araştırmada bizim araştırmamızı desteklemektedir. Bu araştırmada da öğrencilerin ailelerinin ekonomik durumuna göre sportmenlik değerlerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır (130).

Yapılan araştırmada öğrencilerin kardeş sayılarına göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değer puanlarında anlamlı bir fark bulunmamıştır. İlğan, Karayiğit ve Çetin tarafından yapılan araştırmada ise iki kardeşi olan öğrencilerin ailenin tek çocuğı olan öğrencilere göre başkalarının haklarına saygı değer boyutu ile ilişkili puanları yüksek çıkmıştır. İki kardeşe sahip öğrencilerin ortak yaşam alanını paylaşması nedeniyle başkalarının haklarına saygı duyması sonucunu ortaya çıkarabilir diye ifade edilmiştir (131).

6.SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Yapılan araştırmada aşağıdaki sonuçlar bulunmuştur.

- Ortaokulda okuyan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik değer puanları yüksek bulunmuştur.
- Ortaokul öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik en yüksek değer puanı Farkındalık değeri alırken, onu sağlıklı yaşam ve beslenme, saygı, dayanışma, Milli Kültür ve Beraberlik izlemekte ve son olarak spor kültürü değeri yer almaktadır.
- Kız öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik değer puanları erkek öğrencilere göre yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.
- Yaşa göre beden eğitimi dersi değer puanları yaşlar büyüdükçe düşmektedir.
- Okul takımında oynayan öğrencilerin spor kültürü değeri okul takımında oynamayan öğrencilere göre daha yüksek çıkmış ve anlamlı fark görülmüştür.
- Spor kulübünde oynayan öğrenciler lehine, spor kültürü, dayanışma sağlıklı yaşam değerlerinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Öğrencilerin yaşadıkları yere göre ilçede ve ilde yaşayan öğrencilerin lehine, köyde yaşayan öğrencilere göre, sağlıklı yaşam, dayanışma ve saygı değerleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.
- Öğrencilerin anne eğitim seviyesine göre sadece farkındalık değerinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin farkındalık değer puanı en düşük çıkmıştır.
- Öğrencilerin baba eğitim seviyesine göre sadece sağlıklı yaşam değerinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Babası lise mezunu olan öğrencilerin sağlıklı yaşam değeri en yüksek çıkmıştır.
- Öğrencilerin aylık gelirine göre beden eğitimi ve spor dersi ile ilgili değerlerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır.
- Öğrencilerin kardeş sayılarına göre beden eğitimi ve spor dersi ile ilgili değerlerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır.
- Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik değerler arasında orta düzey anlamlı bir ilişki vardır.

6.2. Öneriler

Araştırma sonuçları doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

- Okullarımızda beden eğitimi ve spor derslerinde Milli Kültür ve Beraberlik ile Spor Kültürü değerleri üzerinde daha çok durulmalıdır.
- Beden Eğitimi derslerinde erkek öğrencilere özgü farklı değer eğitimi etkinliklerine daha çok yer verilmelidir.
- Beden eğitimi öğretmenlerine değerler eğitimi ile ilgili hizmet içi kurslar verilmelidir.
- Beden Eğitimi ve spor dersi öğretim programlarında yer verilen değerlerin kazandırılması konusunda çeşitli etkinlik örneklerine öğretmen kılavuz veya rehber kitaplarında yer verilmelidir.
- Okullarda veli toplantılarında anne ve babalara değer eğitimi konusunda bilinçlendirilmelilerdir.
- Sosyal sorumluluk projeleri takip edilmeli ve öğrenciler için değer eğitimi karnesi oluşturulup verilebilir.
- Olumlu değerler sergileyen öğrenciler, sınavlarda çok soru çözen veya dereceye giren öğrenciler gibi ödüllendirilmelilerdir. Böylelikle eğitimimizde akademik başarının yanında topluma faydalı ve iyi insan olmanın önemi ortaya çıkartılmış olacaktır.
- Öğretmen yetiştiren lisans programlarında değer eğitimi dersleri konulmalıdır.

Bu çalışma konusu ile ilgili çalışma yapacak araştırmacılar içinde şu önerilerde bulunulabilir:

- Derslerde verilmesi gereken değerler ortaya çıkartılmalı ve bu değerler hangi değer eğitimi yöntemleri ile verilmesi gerektiği üzerinde deneysel çalışmalar yapılabilir.
- Düşük değerlere sahip öğrenciler ile ilgili karma yöntem (nitel-nicel yöntemler) kullanılarak daha derinlemesine araştırmalar yapılabilir.
- Bu araştırma lise grubu öğrencileri içinde tekrar yapılabilir.

KAYNAKLAR

1. Yaran CS. *Ahlak ve Etik*. İstanbul, Rağbet Yayınları 2010.
2. Fichter J *Sosyoloji Nedir*. Çeviren: Nilgün Çelebi. Ankara, Anı Yayıncılık 2011.
3. Tezcan M. *Kültür ve kişilik:(psikolojik antropoloji)*. Bilim Yayınları 1987.
4. Çağlar A. *Değerler Eğitiminin Önemi*. 2010. Erişim Tarihi: 13.10.2016
http://www.toder.org/sayfa/degerler_egitiminin_onemi_1
5. Halstead J. M, Taylor M. J. Learning and teaching about values: A review of recent research, *Cambridge Journal of Education* 2000, 30 (2), 169-202
6. Akbaba-Altun S. Eğitim yönetimi ve değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi* 2003, 1(1): 7-18.
7. Türk İ. Değerler eğitiminde saygı. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi 2009.
8. TTKB (2013). Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim programları. Erişim:16.12.2016, saat: 18:30 <http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretimprogramlari/icerik/72>
9. Aracı H. *Okullarda beden eğitimi*. Ankara, Bağırhan Yayınevi 2000.
10. Altay F, Özdemir, Z. Ankara İli Merkez İlçelerinde İlköğretim Birinci Kademesinde Öğrenim Gören 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. 9. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*. 3-5 Kasım, Muğla Üniversitesi, Muğla 2006.
11. Hologlu OG. İlköğretim ikinci kademe öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Ana Bilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi, 2007.
12. Hünük D. Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsiyeti, öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Ana Bilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi 2006.
13. Koca C, Aşçı, FH. Atletik Yeterlik Düzeyi ve Cinsiyetin Beden Eğitime Yönelik Tutum Üzerine Etkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, IX 2004, 1: 15-24.

14. Koca C, Demirhan, G. *An Examination of High School Students' Attitudes Toward Physical Education With Regard to Sex and Sport Participation*. *Perceptual & Motor Skills* 2004 : 754-758.
15. Kuru, E. *Beden Eğitimi ve Sporda Program Geliştirme*. Ankara: Aksam Sanat Okulu Matbaası 2000.
16. Çöndü A. *Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım 1999: 14,21
17. Kırmızı FS. 4. Sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinde yer alan değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi* 2014, 12(27) : 217-59.
18. Bilgin N. *Sosyal psikolojide yöntem ve pratik çalışmalar*. İstanbul: Sistem Yayıncılık 1995.
19. Dilmaç B, Bozgeyikli H, Çıkılı Y. Öğretmen adaylarının değer algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi* 2008, 6: 69-91.
20. Schwartz SH. Universals in the content structure of values. *Theoretical Advances and Empirical Tests In 20 Countries*. In Zanna (Ed.). *Advances in Experimental Social Psychology* New York: Academic Press 1992, 25: 1-65.
21. Schwartz, SH Are there universal aspects in the structure and contents of human values. *Journal of Social Issues* 1994, 50 (4): 19-45.
22. Rokeach M, Regan, JF. The Role of Values in the Counseling Situation. *Person. & Gui. J* 1980, 58(9): 576-82
23. Merter F, Göldağ B. Değerler eğitiminde okul kültürünün rolü. *Yeni Türkiye* 2014, 58: 272-84
24. Genç SZ, Eryaman MY. Değişen değerler ve yeni eğitim paradigması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2008, 9(1): 89-102
25. Yörükoğlu A. *Çocuk ruh sağlığı. Çocuğun kişilik gelişimi eğitimi ve ruhsal sorunları*. İstanbul: Özgür Yayınları 2003.
26. M.E.B. (2009). Sosyal bilgiler dersi (4-5. sınıflar) öğretim programı ve kılavuzu. Öğretmenler Portalı. Erişim: 20.02.2017 Saat: 14:00
<http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/modules/php?name>

27. Hökelekli H, Gündüz T. Üstün yetenekli çocukların değer yönelimleri ve eğitimleri. *Eğitim ve değerler* 2007.
28. Çağlayan A. *Ahlak Pusulası Ahlak Ve Değerler Eğitimi*. İstanbul: Değerler Eğitimi 2006.
29. Lovat, T. (2010). *The New Values Education: A Pedagogical Imperative for Student Wellbeing* . In Terence Lovat, Ron Toomey , Neville Clement (Eds.) International Research Handbook on Values Education and Student Wellbeing. London : Springer Dordrecht Heidelberg.
30. Halstead, J. M. (1996). *Values and values education in schools*. In J. M. Halstead and M. J. Taylor (Eds.). Values in education and education in values (pp. 3–14). London: The Falmer Press.
31. Veugelers W. Different Ways of Teaching Values. *Educational Review*; 52, 1; Academic Research Library 2000: 37.
32. İşcan CD. İlköğretim düzeyinde değerler eğitimi programının etkililiği. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi 2007.
33. Ziebertz HG. *Çok kültürlü bir toplumda değerler eğitimi modelleri. Bir değer olarak çoğulculuk içinde*. Değerler ve Eğitimi Uluslararası Sempozyumu. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları 2007: 445-66
34. Doganay A. *Değerler eğitimi. Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi yapılandırmacı bir yaklaşım*. Ankara: Pegem-A Yayıncılık 2006: 17-52
35. M.E. B. *İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı ve Kılavuzu*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları 2006.
36. Huitt W. Values. *Educational Psychology Interactive*. Valdosta, GA: Valdosta State University 2004. <http://chiron.valdosta.edu/whuitt/col/affsys/values.html>
37. Aktepe V, Aktepe L. *Öğrencilerde İyilik Yapma Bilincini Yerleştirmede Kullanılacak Metotlar ve Öneriler*. I. Ulusal İyilik Sempozyumu, Elazığ 2009.
38. Horn RA. Developing a critical awareness of the hidden curriculum through media literacy. *The Clearing House* 2003,76 (6): 298-300.
39. Sarı E. Öğretmen adaylarının değer tercihleri: giresun eğitim fakültesi örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 2005,3 (10): 73-88.

40. Bottery M. *The morality of school: the theory and practice of values in education.* London: Cassell Publishing 1990.
41. Dilmaç B. Bir grup fen lisesi öğrencisine verilen insani değerler eğitiminin insani değerler ölçeği ile sınılanması, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi 2007
42. Beatty ES, Kahle LR, Homer P. Misra S..*Alternative Measurement Approaches to Consumer Values: The List of Values and the Rokeach Value Survey.* Journal of Psychology & Marketing 1985, 2: 181-200.
43. Shao YL. *An Exploratory Examination of The Impact of Personal Values on Sport Consumption Preferences and Behaviors.* A Cross-Cultural Study, UMI Phd Dissertation, USA 2002.
44. Kaliyeva, A. Türkçe ve İngilizce ders kitaplarında değerler eğitimi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi 2015.
45. Michaelis, J, Garcia, J. *Social Studies for Children (A Guide to Basic Instruction).* NewJersey: Prentice Hall 1988.
46. Aktaş, H. The Importance of Career Anchor Notion for an Effective Career Planning and an Example Application at Turkish Air Force Undergraduate and Graduate Schools. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi 2004.
47. Güngör E. *Değerler Psikolojisi Üzerine Araştırmalar.* İstanbul: Ötüken Yayınları 2010.
48. Çavdarıcı M. Türkiye’de Sosyal Değerlerin Aşınması ve Kültür Sömürgeciliği. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi 2002.
49. Doğan B. *Örgüt Kültürü.* İstanbul: Beta Yayın Dağıtım 2007.
50. Argandona A. Fostering Values in Organization. *Journal of Business Ethics* 2003, 45: 15-28
51. Rokeach M. *The Nature of Human Values.* NewYork: The Free Press 1973.

52. Aktürk Y. Şirketlerde temel değerlerin sürdürülebilirliği ve performans değerlendirme ilişkisi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Doğu Üniversitesi 2009.
53. Allport GW, Vernon E, Linzey GA. *Study of Values*. Boston: Houghton-Mifflin 1960
54. Bardi A, Schwartz S.H. Values and Behaviour: Strength and Structure of Relations. *Personality Social Psychology Bulletin* 2003, 29: 1207-20.
55. Schwartz S.H. Values Priorities and Behavior:Applying a Theory ofIntegrated Values Systems. *Psychology of Value* 1996, 8(1): 1-24
56. Schwartz SH. An Overview of the Schwartz Theory of Basic Values.*Online Readings in Psychology and Culture* 2012, 2(1): 11
57. Kaymakcan R, Meydan H. Yerel-Evrensel İkileminde İlköğretim Dkab ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Değerler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri(Değerler Eğitimi Özel Sayısı)* 2012, 12(2): 1573-91.
58. Nebioğlu D. *Beden Eğitimi Dersinde Örnek Uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım 2006.
59. MEB. *Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü*. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 2000.
60. Aracı H. *Lise Beden Eğitimi Ders Programları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım 2001.
61. Yamaner F. *Beden Eğitimi ve Sporda Temel İlkeler*. Bursa: Ekin Kitapevi 2001.
62. Demirci A. *İlköğretimde Beden Eğitimi Dersi Etkinlikleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım 2008.
63. Güneş A. *Okullarda Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık 2004.
64. Karaküçük S. *Beden Eğitimi Öğretmeninin Eğitimi*. Ankara: Gazi Eğitim Fakültesi Yayınları 1989.
65. Yenal T. Çamlıyer H. Saracaloğlu A. İlköğretim İkinci Devre Çocuklarında Beden Eğitimi ve Spor Etkinliklerinin Motor Beceri ve Yetenekler Üzerine Etkisi, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1999, IV (3): 15- 16.
66. Tamer K, Pulur A. *Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Kozan Ofset 2001.

67. Sönmez T, Sunay H. Ankara'daki ortaöğretim kurumlarında uygulanan beden eğitimi ve spor dersinin sorunlarına ilişkin bir inceleme. *Milli Eğitim Dergisi* 2004, 162: 270-9
68. İnal A. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimi*. Ankara: Nobel Yayın 2003.
69. Erkal ME, Güven Ö, Ayan D. *Sosyolojik Açıdan Spor*. İstanbul: Der Yayınları 1998.
70. MEGEP Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Geliştirme Projesi. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Psikomor Gelişim*. Ankara 2007.
71. Topkaya İ. *Hareket Beden Eğitimi Spor Üzerinde Öğrenme ve Öğretimin Temelleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım 2007.
72. Çakıroğlu T. Antrenör-Sporcu İlişkileri ve Başarıda Spor Psikolojisinin Önemi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi 1987.
73. Tezcan M, *Boş zamanlar sosyolojisi*. Doğan Matbaası 1977.
74. Tamer K. *Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi*, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları No:101, Eskisehir,1987.
75. Yetim AA. Sporun Sosyal Görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Dergisi* 2000, 5 (1).
76. İnal AN. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimine Giriş*, Atlas Kitapevi, Konya 1998.
77. Doğan B. *Spor Sosyolojisi ve Uygulamalı Spor Sosyolojisine Giriş*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım 2007.
78. Bergman DS. Competing conceptions of competition: Implications for physical education. *European Physical Education Review* 1988, 4: 5-20
79. Eitzen SD. Ethical Dilemmas in Sport, Sport in Contemporary Society and Anthology. *New York: St. Martin's Press* 1993.
80. Orhun, A. *Beden Eğitimi Dersinden Okul Sportu Dersine. 1. Eğitim Kurumlarından Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu* (19-21 Aralık, İzmir) Bildiri Kitabı. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı 1991: 59-68.
81. TMOK, *Olimpik Hareket*, TMOK Yayınları 1998.
82. Yıldırım İ. Fair-Play: Kapsamı, Türkiye'deki Görünümü ve Geliştirme Perspektifleri. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2004, 4: 3-16
83. Basım NH, Argan M. *Spor Yönetimi*, Ankara: Detay Yayıncılık 2009.

84. International Olympic Committee. Focus on OVEP, The Three Olympic Values - 2008, Erisim:19.04.2017 http://multimedia.olympic.org/pdf/en_report_1376.pdf
85. Uçar S. Sosyal bilgiler programındaki değerlerle ilgili kazanımlara yönelik öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi 2009.
86. M.E.B *Sosyal Bilgiler Dersi 4-7. Sınıflar Öğretim Programı*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları 2015.
87. Güven S. *İlköğretim ders programlarının örgenceye kazandırılması hedeflenen değerler açısından incelenmesi*. 1.Ulusal Eğitim programları ve Öğretim Kongresinde sunuldu, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir 2010.
88. Varol Ç. Sosyal Bilgiler Derslerindeki Değerler Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Ankara: Gazi Üniversitesi 2013.
89. Can Ö. Dördüncü ve besinci sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde değerler eğitimi uygulamalarına ilişkin görüşleri. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi 2008.
90. Aydın M Z, Gürler S. *Okulda değerler eğitimi* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım 2012: 60
91. M.E.B. *İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi 4-8. Sınıflar Öğretim Programı Kılavuzu*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları 2010.
92. M.E. B. *Spor öğretim programı 10 ve 11. Sınıf*, Trabzon: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları 2006.
93. M.E.B. *Ortaokul Beden Eğitimi Ve Spor Dersi 5-8. Sınıf Öğretim Programı*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları 2013.
94. M.E.B. *Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersi 5-8. Sınıf Öğretim Programı*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları 2017.
95. M.E.B. *Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi 9-12. Sınıf Öğretim Programı*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları 2017.
96. Karasar N. *Bilimsel Araştırma Yöntemi. (Sekizinci Basım)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım 1998.
97. Balcı A. *Sosyal bilimlerde Araştırma*, Ankara: Pegem A yayıncılık 2005.

98. MEB *Milli Eğitim İstatistikleri: Örgün Eğitim 2015/16*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı 2006.
99. Yıldız Ö, Güven Ö. Beden Eğitimi Dersi Öğrenci Değer Yönelimi Ölçme Aracının Geliştirilmesi *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi* 2013, 11: 28-42
100. Bakaç E. Toplumsal Değerlere Yönelik Algı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* 2013, 2: 303-9
101. Şimşek H, Yıldırım, A. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık 2011.
102. Landis JR, Koch GG. The Measurement of Observer Agreement For Categorical Data. *Biometrics* 1977, 33: 159-74.
103. Yurdakul H. Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliliği için kapsam geçerlilik indekslerinin kullanılması, XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi içinde (ss.1-5), Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2005.
104. Veneziano L, Hooper JA Method For Quantifying Content Validity Of Healthrelated Questionnaires. *Am J Helath Behav*,1997, 21 (1); 67-70.
105. Tavşancıl E. *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım 2002.
106. Bayram N. *Sosyal bilimlerde SPSS ile veri analizi*, Bursa: Ezgi Kitabevi 2004.
107. Büyüköztürk Ş. *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. (Dördüncü Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık 2004.
108. Alpar R. *Spor Bilimlerinde Uygulamalı İstatistik*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım 2001.
109. Yılmaz V, Çelik HE. *Lisrel ile Yapısal Eşitlik Modellemesi-I*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık 2009.
110. Şimşek ÖF. *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş*, Ankara: Ekinos 2007.
111. Meydan CH, Şeşen H. *Yapısal Eşitlik Modellemesi Amos Uygulamaları*. Ankara: Detay Yayıncılık 2011.
112. Bayram N. *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş*. Bursa: Ezgi Kitapevi 2010.
113. Kerby DS The Simple Difference Formula: *An Approach to Teaching Nonparametric Correlation*. *Innovati. Teac*.2014, 3 (1);1-9.

114. Cohen J. *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences* (2nd ed.). Hillsdale-NJ: Lawrence Erlbaum Associates 1988.
115. Özsoy S, Özsoy G. Effect Size Reporting in Educational Research. *Elementary Education Online* 2013, 12(2): 334-46.
116. Işık İ. Yokluk Hipotezi Anlamlılık Testi ve Etki Büyüklüğü Tartışmalarının Psikoloji Araştırmalarına Yansımaları. *Eleştirel Psikoloji Bülteni* 2014, 5: 55-80.
117. Aktaş N. İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Programında Verilen Değerleri Edinme Düzeyleri. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi 2010.
118. Çalışkur AY. Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Değerleri İle Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi 2008.
119. Yiğittir S. İlköğretim sosyal bilgiler dersi 4 ve 5. Sınıf değerlerinin kazanılma düzeyi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi 2009.
120. Şad SN, Şahiner YK. Temel eğitimden ortaöğretime geçiş (TEOG) sistemine ilişkin öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri. *İlköğretim Online* 2016, 15(1).
121. Yaşar A. İmam Hatip Ortaokulu Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Katılımına Yönelik Ana Baba Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi 2017.
122. Taşmektepligil Y, Yılmaz Ç, İmamoğlu O, Kılıcıgil E. İlköğretim okullarında beden eğitimi ders hedeflerinin gerçekleşme düzeyi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2006, 4(4), 139-147.
123. Ateş F. İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Değerler Eğitimi ve Uygulamalarına Yönelik Görüşleri Üzerinde Nitel Bir Araştırma. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetim ve Denetim Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi İstanbul: Yeditepe Üniversitesi 2013.

124. Yıldız SA. İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersine Yönelik Öğrenci Ve Ana-Baba Tutumları. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi 2013.
125. Topan A. Ortaöğretim Kurumlarında Okullar Arası Futbol Müsabakalarına Katılan Öğrencilerin Fair Play Anlayışlarının Kulüp Deneyimlerine Göre İncelenmesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Ankara: Gazi Üniversitesi 2011.
126. Gürpınar B. Basketbol Ve Futbol Hakemlerinin Karşılaştıkları Sportmenlik Dışı Davranışlar ve Bu Davranışların Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi Ankara: Gazi Üniversitesi 2009.
127. Altıntaş HA. Mardin Midyat'taki ilköğretim kurumlarında işlenen beden eğitimi derslerine yönelik öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Ankara: Ankara Üniversitesi 2006.
128. Bulut SS. Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Değer Yönelimleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* 2012, 1/3: 216-38
129. Coşkun Y, Yıldırım A. Üniversite Öğrencilerinin Değer Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi* 2009, 1: 311-28
130. Koç Y, Güllü M. Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi *Sportmetre* 2017, 15 (1), 19-30.
131. İlğan A, Karayiğit D, Çetin B. Ortaokul Öğrencilerinin Demokratik Değerlere Sahip Olma Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi *Celal Bayar üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2013, 11 (2), 97-118.
132. Güllü M. Examining The Values Of Students In The Physical Education and Sport Departments. *Educational Research and Reviews* 2016, 11 (19), 1812-1822.

EKLER

EK 1: Özgeçmiş

ÖZGEÇMİŞ

A. Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Mehmet Akif YÜCEKAYA

Doğum Tarihi ve yeri: 1984 / Kahta

B. Eğitim Bilgileri

Lisan Mezunu Olduğu Üniversite: İnönü Üniversitesi

Lisan Mezunu Olduğu Bölüm: Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

Lisans Mezuniyet Tarihi : 2013

İŞ TECRÜBESİ

2013 - Milli Eğitim Bakanlığı Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni

T.C.

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL
ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU
BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU
BU DÖKÜMANI DİKKATLİCE OKUYUNUZ

Sizi Yrd.Doç.Dr.Mehmet GÜLLÜ ve Mehmet Akif YÜCEKAYA tarafından yürütülen “Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi” başlıklı **araştırmaya** davet ediyoruz. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Eğer anlayamadığınız ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz bize sorunuz.

Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmaya **katılmama** veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan **çıkma** hakkında sahibsiniz. 18 yaşının altındaki Katılımcı/Gönüllülerin, Velayet veya Vesayetindeki yasal temsilcilerine gerekli açıklamalar yapılarak bilgilendirildi, çalışma için gerekli İzin/Onam alındı. **Çalışmaya katılmanız, soruları yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam/onay verdiğiniz anlamına gelmektedir.** Size verilen formlardaki soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek bilgiler tamamen **Araştırma amacı** ile kullanılacaktır. **İsminizi yazmayabilirsiniz/Kimlik bilgilerinizi açıklamak zorunda değilsiniz. İsminizi veya kimlik bilgilerinizi belirttiğiniz takdirde; Araştırma yayınlansa bile isminiz ve kimlik bilgileriniz kesinlikle gizli kalacak ve 3. bir şahısa verilmeyecektir.**

1. Araştırmayla İlgili Bilgiler:

- Araştırmanın Amacı:** Bu araştırma ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değerlerinin incelemek amacı ile yapılmaktadır.
- Araştırmanın İçeriği:** Değerler, bir gruba üye olanların uymak durumunda kaldıkları genel inançlar olarak ifade edilmektedir. Neyin iyi, doğru kötü ve yanlış olduğunu gösteren genel kriterlerdir. Bu araştırmanın içeriğinde ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersinde dolaylı ya da doğrudan edindikleri değerleri tespit etmek ve bu değerleri öğrencilerin demografik özelliklerine göre incelemektir.
- Araştırmanın Nedeni:** Bilimsel araştırma Tez çalışması
- Araştırmanın Öngörülen Süresi:** 8 ay (+ / -)
- Araştırmaya Katılması Beklenen Katılımcı/Gönüllü Sayısı:** 720 kişi
- Araştırmanın Yapılacağı Yer(ler):** Muhtelif

2. Çalışmaya Katılım Onayı (Katılımcı/Gönüllü):

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya/gönüllüye verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları tamamen anladım. **Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı, soru sorma ve tartışma imkanı buldum ve tatmin edici yanıtlar aldım. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı.** Bu çalışmayı istediğim zaman ve herhangi bir neden belirtmek zorunda kalmadan bırakabileceğimi ve bıraktığım takdirde herhangi bir olumsuzluk ile karşılaşmayacağımı anladım.

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL
ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU
BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcı (Reşit olanlar) için:

Adı-Soyadı:

İmzası:

Velayet ve vesayet altında bulunanlar için veli ve vasisinin:

Adı-Soyadı:

İmzası:

1.Araştırmacının Adı-Soyadı, Unvanı: Yrd.Doç.Dr.Mehmet GÜLLÜ

İmzası:

2.Araştırmacının Adı-Soyadı, Unvanı: Bed.Eğt. Öğrt. Mehmet Akif YÜCEKAYA

İmzası:

Not: Bu form, iki nüsha halinde düzenlenir. Bu nüshalardan biri imza karşılığında gönüllü kişiye verilir, diğeri araştırmacı tarafından saklanır.

Not:

Eğer veriler okullarda, kurumlarda vb. ortamlarda aynı anda birden fazla kişiden grup uygulaması şeklinde toplanacaksa, yine tercihen tüm katılımcıların Bilgilendirilmiş Onam Formlarını bireysel olarak imzalamaları istenir. Ancak katılımcı sayısının fazlalığı ve bununla birlikte zamanın kısıtlılığı gibi durumlar söz konusu olduğunda araştırmacı tüm gruba Bilgilendirilmiş Onam Formundaki bilgileri tek seferde sözlü olarak okumayı ve bir imza listesi dolaştırarak katılımcıların araştırmaya katılmayı kabul ettiklerine dair bu listeye toplu olarak imza atmaları tercih edebilir.

2.Sayfa

Ek-3: Öğretim Üyesi ve Öğretmenler İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU
(Öğretmenler Ve Öğretim Elemanları İçin)

Adı ve Soyadı:	
Yaşı:	
Hizmet Yılı:	
Cinsiyeti:	
Okul türü:	
Spor Branşı:	
Görüşmenin Yapıldığı tarihi ve Saat:	

s.1: Beden eğitimi dersinde öğrencilere hangi değerleri dolaylı ya da doğrudan kazandırmaktayız?

s.2. Beden eğitimi dersinde değerler nasıl (değer eğitimi) kazandırılıyor?

s.3. Beden eğitimi dersinde hangi değerleri kazandırılması gerektiğini öneriyorsunuz?

s.4. Diğer dersler ile beden eğitimi dersinde kazandırılan ortak değerler var mı?

Ek-4: Öğrenciler İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

(Öğrenciler İçin)

Adı ve Soyadı:	
Yaşı:	
Sınıfı:	
Cinsiyeti:	
Okul türü:	
Velisinin Adı ve Soyadı:	
Velisinin görüşme izni yazısı alındı mı?	() Evet () Hayır
Görüşmenin Yapıldığı tarihi ve Saat:	

s.1: Beden eğitimi dersinde sınıf arkadaşları arasındaki iletişim ve etkileşimleriniz nasıl? Açıklayınız.

s.2. Beden eğitimi dersinde sıraya geçme, oyun kuralları gibi kurallara uyma davranışlarına arkadaşların uyuyor mu? Sence arkadaşların nasıl hareket etmeliler?

s.3. Beden eğitimi dersinde oyun oynarken coşkulu kutlama, sevinme veya üzülme tepkilerimiz nasıl olmalıdır?

s.4. Beden eğitimi dersinde centilmenlik, adaletli oyun oynama, rakiplere saygılı davranma nasıl olmalıdır? Açıklar mıyız?

Ek-5: Uzman Görüşü için Ölçek Taslak Formu

Uzman Görüşü için Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçeği Taslak Formu

Değerli Öğretim Elemanı,

Aşağıda beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değer boyutları, alt değerler ve değerlere ilişkin sorular yer almaktadır. Lütfen her maddeyi dikkatlice okuyunuz ve değerlendiriniz. Değerlendirme sonucunda maddelerde belirtilenleri doğru buluyorsanız “uygundur” işaretleyiniz; düzeltilmesine karar verdiyseniz “düzeltilmeli” işaretleyip gerekli önerinizi madde üzerine yazınız; eğer maddeyi gereksiz veya yanlış olduğunu düşünüyorsanız “kaldırılmayı” işaretleyiniz (x). Şimdiden yardımlarınız için teşekkür ederim.

Mehmet Akif YÜCEKAYA
İnönü Üniversitesi Sağlık Bil. Enst.

Sıra	Değer Boyutu	Değer Boyutunun Alt Değer	Sorular	Uygundur	Düzeltilmeli	Kaldırılmalı
Madde 1	Saygı	Rakibe Saygı	Sportif faaliyetlerinde rakip arkadaşlarıma her zaman saygı duyarım.			
Madde 2	Spor Kültürü	Spor Kıyafeti Giyinme	Okul dışındaki sportif faaliyetlerde bile spor kıyafetlerimi giyerim.			
Madde 3	Dayanışma	Arkadaşına Destek Olma	Sportif faaliyetlerde arkadaşlarıma her zaman destek olurum.			
Madde 4	Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Planlı Spor Yapma	Spor faaliyetlerimi önceden bir plan doğrultusunda uygularım.			
Madde 5	Spor Kültürü	Empati /Erdemli Davranma	Sportif yarışmaları kazandığımda rakiplerimi üzmeyecek şekilde kutlarım.			
Madde 6	Spor Kültürü	Kendini Kontrol Etme	Sportif faaliyetlerde heyecanlandığımda veya sinirlendiğimde kendimi daima kontrol ederim.			
Madde 7	Milli Kültür ve Beraberlik	Milli Takımlara Destek	Milli takımlarımız yenildiklerinde çok üzülürüm.			
Madde 8	Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Spora Düzenli Katılım	Spor faaliyetlerine düzenli olarak katılırım.			
Madde 9	Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Sağlık İçin Spor	Sağlığımı korumak için sportif faaliyetlerine katılırım.			
Madde 10	Saygı	Kendine Saygı	Sportif karşılaşmalarda arkadaşlarıma bana saygı duymasını isterim.			
Madde 11	Spor Kültürü	Spora Sürekli Katılım	Okul sonrasında da sportif faaliyetlere sürekli katılırım.			
Madde 12	Milli Kültür ve Beraberlik	Önemli Gün ve Haftaları Kutlama	Önemli gün ve haftalarda (10 Kasım, Şehitler haftası vs) yapılan etkinliklere gönüllü katılırım.			
Madde 13	Dayanışma	Görev Sorumluluğu	Sportif faaliyetlerde üzerime düşen görevleri tam anlamıyla yerine getiririm.			
Madde 14	Spor Kültürü	Centilmenlik	Sportif faaliyetlerde rakiplerime her zaman centilmence davranırım.			
Madde 15	Farkındalık	Engelli Birey Farkındalığı	Engelli arkadaşlarımla her zaman oyun oynarım.			
Madde 16	Dayanışma	Takım Ruhuna	Sportif faaliyetlerde takım ruhuna ve takım arkadaşlığına önem veririm.			

Sıra	Değer Boyutu	Değer Boyutunun Alt Değer	Sorular	Uyandır	Düzeltilmeli	Kaldırılmalı
Madde 17	Milli Kültür ve Beraberlik	Geleneksel Oyun Oynama	Geleneksel oyunlar (mendil kapmaca, yakan top vs.) oynamaktan hoşlanırım.			
Madde 18	Spor Kültürü	Keyif Alma	Fiziksel aktivite ve spor yapmak beni mutlu ediyor.			
Madde 19	Saygı	Takım Arkadaşına Saygı	Sportif karşılaşmalarda takım arkadaşlarıma saygı duyarım.			
Madde 20	Farkındalık	Malzeme Farkındalığı	Spor malzemelerini (top, file vs.) her zaman özenle kullanırım.			
Madde 21	Spor Kültürü	Dürüstlük	Sportif faaliyetlerinde takımım hatalı/hileli sayı kazanırsa bunu hakeme söylerim.			
Madde 22	Dayanışma	Birlikte Hareket Etme	Sportif faaliyetlerde daima arkadaşlarımla birlikte hareket ederim.			
Madde23	Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Zararlı Alışkanlıklardan Uzak Durma	Sportif faaliyetler kişileri zararlı alışkanlıklardan uzak tutar.			
Madde 24	Milli Kültür ve Beraberlik	Milli Sporcuları Örnek Alma	Milli sporcuların başarılarını kendime örnek alırım.			
Madde 25	Saygı	Hakeme Saygı	Sportif karşılaşmalarında hakeme her zaman saygı duyarım.			
Madde 26	Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Boş Zamanlarını Uygun Değerlendirme	Boş zamanlarımı genellikle spor ve oyun gibi etkinliklerle kullanırım.			
Madde 27	Dayanışma	İşbirliği	Sportif yarışmalarda takım arkadaşlarımla daima iş birliği yaparım.			
Madde 28	Milli Kültür	Milli Günleri Kutlama	Milli bayram (23 Nisan vs.) kutlamalarına aktif katılmaktan hoşlanırım.			
Madde 29	Farkındalık	Çevre Farkındalığı	Sportif faaliyetlerde doğaya ve çevreye zarar vermemeye özen gösteririm.			
Madde 30	Dayanışma	İyi İletişim Kurma	Sportif faaliyetlerde sınıf arkadaşlarımla her zaman iyi iletişim halindeyim.			
Madde 31	Dayanışma	Yardım Etme	Sportif faaliyetlerde sakatlanan arkadaşlarıma her zaman yardım ederim.			
Madde 32	Farkındalık	Beceri Farkındalığı	Sporda yapabildiğim veya yapamayacağım fiziksel beceri ve performansımın farkındayım.			
Madde 33	Spor Kültürü	Spor Sonrası Temizlik	Sportif faaliyetler sonrasında kişisel temizliğime önem veririm.			
Madde 34	Saygı	Rakip Taraftara Saygı	Spor karşılaşmalarında rakip seyircilere /izleyicilere bile her zaman saygı duyarım.			
Madde 35	Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Düzenli Beslenme	Her gün düzenli olarak beslenmeye dikkat ediyorum.			
Madde 36	Farkındalık	Malzemeyi Özenli Kullanma	Spor sahalarını kullanırken zarar vermemeye dikkat ederim.			
Madde 37	Farkındalık	Güvenlik Farkındalığı	Fiziksel aktivite ve sporda önce güvenlik tedbirlerini alırım.			
Madde 38	Spor Kültürü	Mükemmeliyetçilik	Spor yarışmalarında veya oyunlarda her zaman en iyisini yapmaya çalışırım.			
Madde 39	Spor Kültürü	Kurallara Uyma	Sportif faaliyetlerde oyun kurallarına her zaman uyarım.			

Ek-6. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçek Taslağı

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ DEĞER ÖLÇEK TASLAĞI

Değerli Öğrenci,

Bu çalışma sizin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değerlerinizi belirlemek amacı ile yapılmıştır. Cümleleri okuduktan sonra size en uygun gelen seçeneği (X) işaretleyiniz. Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Mehmet Akif YÜCEKAYA

İnönü Üniversitesi Sağlık Bil. Enst.

Cinsiyetiniz: () Bayan () Erkek

Yaşınız: **Sınıfınız:**

Sıra	Beden Eğitimi ve Spor Dersi	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her Zaman
1	Sportif faaliyetlerinde rakip arkadaşlarıma her zaman saygı duyarım.	1	2	3	4	5
2	Okul dışındaki sportif faaliyetlerde bile spor kıyafetlerimi giyerim.	1	2	3	4	5
3	Sportif faaliyetlerde arkadaşlarıma her zaman destek olurum.	1	2	3	4	5
4	Sportif yarışmaları kazandığımda rakiplerimi üzmeyecek şekilde kutlarım.	1	2	3	4	5
5	Sportif faaliyetlerde heyecanlandığımda veya sinirlendiğimde kendimi daima kontrol ederim.	1	2	3	4	5
6	Milli takımlarımız yenildiklerinde çok üzülürüm.	1	2	3	4	5
7	Sağlığımı korumak için sportif faaliyetlerine katılırım.	1	2	3	4	5
8	Sportif karşılaşmalarda arkadaşlarıma bana saygı duymasını isterim.	1	2	3	4	5
9	Okul sonrasında da sportif faaliyetlere sürekli katılırım.	1	2	3	4	5
10	Sportif faaliyetlerde üzerime düşen görevleri tam anlamıyla yerine getiririm.	1	2	3	4	5
11	Sportif faaliyetlerde rakiplerime her zaman centilmence davranırım.	1	2	3	4	5
12	Engelli arkadaşlarımla her zaman oyun oynarım.	1	2	3	4	5
13	Sportif faaliyetlerde takım ruhuna ve takım arkadaşlığına önem veririm.	1	2	3	4	5
14	Geleneksel oyunlar (mendil kapmaca, yakan top vs.) oynamaktan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
15	Fiziksel aktivite ve spor yapmak beni mutlu ediyor.	1	2	3	4	5
16	Sportif karşılaşmalarda takım arkadaşlarıma saygı duyarım.	1	2	3	4	5
17	Spor malzemelerini (top, file vs.) her zaman özenle kullanırım.	1	2	3	4	5
18	Sportif faaliyetlerinde takımım hatalı/hileli sayı kazanırsa bunu hakeme söylerim.	1	2	3	4	5
19	Sportif faaliyetlerde daima arkadaşlarımla birlikte hareket ederim.	1	2	3	4	5
20	Sportif faaliyetler kişileri zararlı alışkanlıklardan uzak tutar.	1	2	3	4	5
21	Sportif karşılaşmalarında hakeme her zaman saygı duyarım.	1	2	3	4	5
22	Sportif yarışmalarda takım arkadaşlarımla daima iş birliği yaparım.	1	2	3	4	5
23	Milli bayram (23 Nisan vs.) kutlamalarına aktif katılmaktan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
24	Sportif faaliyetlerde doğaya ve çevreye zarar vermemeye özen gösteririm.	1	2	3	4	5

25	Sportif faaliyetlerde sınıf arkadaşlarımla her zaman iyi iletişim halindeyim.	1	2	3	4	5
26	Sportif faaliyetlerde sakatlanan arkadaşlarıma her zaman yardım ederim.	1	2	3	4	5
27	Sportif faaliyetler sonrasında kişisel temizliğime önem veririm.	1	2	3	4	5
28	Spor karşılaşmalarında rakip seyircilere /izleyicilere bile her zaman saygı duyarım.	1	2	3	4	5
29	Her gün düzenli olarak beslenmeye dikkat ediyorum.	1	2	3	4	5
30	Spor sahalarını kullanırken zarar vermemeye dikkat ederim.	1	2	3	4	5
31	Spor yarışmalarında veya oyunlarda her zaman en iyisini yapmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
32	Sportif faaliyetlerde oyun kurallarına her zaman uyarım.	1	2	3	4	5

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ DEĞER ÖLÇEĞİ

Değerli Öğrenci,

Bu çalışma sizin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değerlerinizi belirlemek amacı ile yapılmıştır. Cümleleri okuduktan sonra size en uygun gelen seçeneği (X) işaretleyiniz. Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Mehmet Akif YÜCEKAYA
İnönü Üniversitesi Sağlık Bil. Enst.

Cinsiyetiniz: () Bayan () Erkek

Yaşınız: **Sınıfınız:**

Okulun spor takım oyuncusuyum: () Evet () Hayır

Bir Spor kulübünün sporcusu musunuz? () Evet () Hayır

Nerede yaşıyorsunuz? ()köy ()kasaba ()ilçe ()şehir

Babanızın öğrenim durumu? ()ilkokul ()ortaokul ()lise ()önlisans ()lisans ()Lisansüstü

Annenizin öğrenim durumu? ()ilkokul ()ortaokul ()lise ()önlisans ()lisans ()Lisansüstü

Ailenizin aylık geliri? ()0-1400(asgari ücret) ()1401-3000 ()3001-50000 ()5001ve üzeri

Kardeş sayısı:

Sıra	Beden Eğitimi ve Spor Dersi	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her Zaman
1	Sportif faaliyetlerinde rakip arkadaşlarıma her zaman saygı duyarım.					
2	Okul dışındaki sportif faaliyetlerde bile spor kıyafetlerimi giyerim.					
3	Sportif faaliyetlerde arkadaşlarıma her zaman destek olurum.					
4	Sportif yarışmaları kazandığımda rakiplerimi üzmeyecek şekilde kutlarım.					
5	Sportif faaliyetlerde heyecanlandığımda veya sinirlendiğimde kendimi daima kontrol ederim.					
6	Milli takımlarımız yenildiklerinde çok üzülürüm.					
7	Sağlığımı korumak için sportif faaliyetlerine katılırım.					
8	Okul sonrasında da sportif faaliyetlere sürekli katılırım.					
9	Sportif faaliyetlerde üzerime düşen görevleri tam anlamıyla yerine getiririm.					
10	Sportif faaliyetlerde rakiplerime her zaman centilmence davranırım.					
11	Sportif faaliyetlerde takım ruhuna ve takım arkadaşlığına önem veririm.					
12	Fiziksel aktivite ve spor yapmak beni mutlu ediyor.					
13	Sportif karşılaşmalarda takım arkadaşlarıma saygı duyarım.					
14	Spor malzemelerini (top, file vs.) her zaman özenle kullanırım.					
15	Sportif faaliyetlerinde takımım hatalı/hileli sayı kazanırsa bunu hakeme söylerim.					
16	Sportif yarışmalarda takım arkadaşlarımla daima iş birliği yaparım.					
17	Milli bayram (23 Nisan vs.) kutlamalarına aktif katılmaktan hoşlanırım.					
18	Sportif faaliyetlerde doğaya ve çevreye zarar vermemeye özen gösteririm.					
19	Sportif faaliyetlerde sınıf arkadaşlarımla her zaman iyi iletişim halindeyim.					
20	Sportif faaliyetler sonrasında kişisel temizliğime önem veririm.					
21	Spor karşılaşmalarında rakip seyircilere /izleyicilere bile her zaman saygı duyarım.					
22	Her gün düzenli olarak beslenmeye dikkat ediyorum.					
23	Spor yarışmalarında veya oyunlarda her zaman en iyisini yapmaya çalışırım.					

Ek-8. MEB İzin Yazısı

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü

Sayı : 70297673-605.01-E.1631234
Konu: Araştırma İzni

08.02.2017

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi: a) İnönü Üniversitesi Rektörlüğünün 30/01/2017 tarihli ve 2155 sayılı yazısı
b) Milli Eğitim Bakanlığının 07/03/2012 tarih ve B.08.0.YET.0020.00.0/361-2012/13 sayılı Genelgesi.

İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Mehmet Akif YÜCEKAYA'nın "Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi" konulu tez önerisi hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri Genel Müdürlüğümüzde oluşturulan komisyon tarafından incelenmiştir.

Söz konusu araştırmanın eğitim ve öğretimi aksatmayacak şekilde gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanması, uygulamalarda sadece yazımız ekinde gönderilen mühürlü anketin kullanılması ve araştırma sonucunda elde edilen raporun, basılı ve dijital ortamda Genel Müdürlüğümüze teslim edilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede araştırmanın yürütülmesinde bir sakınca bulunmamaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Yunus DEREKAYA
Bakan a.
Genel Müdür V.

- Ek:
1-Mühürlü Anket Formu (1 sayfa)
2-İlgi yazı (a) ve ekleri

BELGENİN ASLI
ELEKTRONİK İMZALIDIR

Dağıtım:
Gereği: İnönü Üniversitesi Rektörlüğüne
(ek konuldu Mühürlü Anket Formu (1 sayfa)

Bilgi: İstanbul, Bursa, İzmir, Muğla,
Malatya, Ağrı, Şanlıurfa, Mardin,
Osmaniye, Adana, Konya, Kayseri, Bartın,
Samsun Valiliklerine
(11 Milli Eğitim Müdürlükleri)

T.C.
ADIYAMAN VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı :48278708/150.01/11271805
Konu : Uygulama İzni

25/07/2017

VALİLİK MAKAMINA
ADIYAMAN

- İlgi: a) İnönü Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 27/09/2016 tarih ve 50235129-100-12035 sayılı yazısı.
b) 21/07/2017 tarihli Araştırma Değerlendirme Komisyonu Kararı.

İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Mehmet Akif YÜCEKAYA, Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜLLÜ yönetiminde hazırlamış olduğu "Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi" konulu tez çalışması kapsamında Müdürlüğümüze bağlı ortaokul öğrencilerine gönüllülük esasına göre anket çalışmaları yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Mehmet ALTINDAL
Milli Eğitim Müdürü V.

OLUR
25/07/2017

Onur KÖKÇÜ
Vali a.
Vali Yardımcısı

Atatürk Biv. İl Milli Eğt. Müd. Merkez/ADIYAMAN
Elektronik Ağ: www.adiyaman.meb.gov.tr
e-posta: adiyamantemelegitim@gmail.com

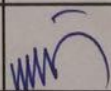
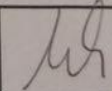
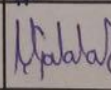
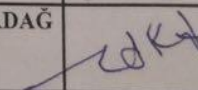
Ayrıntılı bilgi için: S.BOYAR VHKİ.
Tel : (0 416) 216 11 81
Faks: (0 416) 216 45 70

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 8abc-0da8-3650-9d55-5e76 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
(Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu)

Oturum Tarihi	Oturum Sayısı	Karar Sayısı
24.10.2016	11	2016/11-1

Karar No: 2016/11-1: Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu 24.10.2016 tarihinde Rektör Yardımcıları Toplantı odasında toplandı. İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜLLÜ'nün sorumlu araştırmacı olduğu; Adıyaman Sincik/ Çatbahçe Ortaokulunda görevli öğretmen Mehmet Akif YÜCEKAYA'nın "Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Değerlerinin İncelenmesi" başlıklı çalışması Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi açısından uygun olup-olmadığının onayı ile ilgili raportör raporu görüşüldü. Çalışma Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi açısından değerlendirildiğinde çalışmada herhangi bir etik kusur olmadığına; oy birliği ile karar verildi.

Prof. Dr. Cemal YURGA Etik Kurul Başkanı			
Prof. Dr. Ahmet F. SİNANOĞLU Etik Kurul Başkan Yardımcısı		Prof. Dr. Mehmet GÜNGÖR Etik Kurul Üyesi	
Prof. Dr. Süleyman ÇALDAK Etik Kurul Üyesi		Prof. Dr. Ahmet KARADAĞ Etik Kurul Üyesi	
Prof. Dr. H. Suphi ERDEM Etik Kurul Üyesi	